

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE PLANLAMASI ANABİLİM DALI

KIZ MESLEK LİSELERİNDE YAŞANAN
SORUNLARA İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Ankara İli Örneği)

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Mehmet KÜÇÜK

Danışman:
Yrd.Doç.Dr. Şenay Sezgin NARTGÜN

Bolu-2006

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE,

Mehmet Küçük'e ait, Kız Meslek Liselerinde Yaşanan Sorunlara İlişkin Yönetici ve Öğretmen Görüşleri adlı çalışma, jürimiz tarafından Eğitim Yönetimi ve Denetimi Anabilim Dalı'nda YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Akademik Ünvan ve Adı Soyadı

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Şenay Sezgin NARTGÜN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Ayhan URAL

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yusuf CERİT

Prof. Dr. Uğur ESER
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

**KIZ MESLEK LİSELERİNDE YAŞANAN
SORUNLARA İLİŞKİN YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Ankara İli Örneği)**

Mehmet KÜÇÜK

**ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM YÖNETİMİ VE PLANLAMASI ANABİLİM DALI**

**BOLU
AĞUSTOS 2006**

ABSTRACT**MENAGEMENTS AND TEACHERS OPİNİONS ABOUT THE PROBLEMS
THAT EXİST İN VOCATIIONAL HİGH SCHOOLS FOR GİRLS
(The Sample Of Ankara City Center)****Mehmet KÜÇÜK****Master Thesis****Education Management and Planning Department****Thesis Advisor : Yrd.Doç.Dr. Şenay Sezgin NARTGÜN****August 2006, (xv+106)= 121 Sayfa**

The purpose of this research, is to put forward managements and teachers opinions about the problems that exist in Vocational High Schools for Girls. In this research qualitative interview technique is used. 102 Teachers and 20 managers who are employed in Vocational High Schools for Girls in Ankara city center are being interviewed and the their opinions are analyzed.

As a result of this research, teachers and managers in Vocational High Schools for Girls stated that schools are financially in bad situation, circulating capital (other funding options are limited) is deficient, and (governmental subsidies are very low) appropriation from the budget is low.

They also indicated that “Teacher quality was partially good but currently it is not satisfactory. They mentioned that in-service training activities should be handled with care, and corrective actions must be taken to keep up to date technology.”

They stated that “Student quality is decreasing everyday; and to increase the levels of Student Success at Schools could be done by cooperating with companies in related Industries.”

They also indicated that “There are some limitations with the educational equipment as well; new equipments and hardware must be provided in order to keep up with the technology. Tools, devices and hardware are not enough and new devices should be bought to keep up with the technology.”

Students stated that “They are having some difficulties about continuing education in Universities. They mentioned that some regulations should be enacted to ease the admissions to Universities for Vocational High School Students.”

Keywords: Education Policy, Vocational Studies, Education, Development Plan, Vocational High Schools for Girls, Economy.

ÖZET**KIZ MESLEK LİSELERİNDE YAŞANAN SORUNLARA İLİŞKİN
YÖNETİCİ VE ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Ankara İli Örneği)****Mehmet KÜÇÜK****Yüksek Lisans Tezi****Eğitim Yönetimi ve Planlaması Anabilim Dalı****Tez Danışmanı: Yrd.Doç.Dr. Şenay Sezgin NARTGÜN****Ağustos 2006, (xv+106)=121 Sayfa**

Bu araştırmanın amacı, Kız meslek liselerinde yaşanan sorunlara ilişkin yönetici ve öğretmenlerin görüşlerini ortaya koymaktır. Bu çalışmada, nitel araştırma tekniklerinden görüşme tekniği uygulanarak Ankara il merkezindeki Kız Meslek Liseleri'nde görev yapan, 102 öğretmen, 20 yöneticinin görüşleri alınmış ve araştırmacı tarafından çözümlenmiştir.

Araştırmanın sonucunda, Kız Meslek Lisesi'ndeki öğretmen ve yöneticiler okulların ekonomik olarak zor durumda oldukları, döner sermayelerinin yeterli olmadığı, bütçeden ayrılan ödeneğin az olduğunu belirtmişlerdir.

Öğretmen niteliğinin önceden kısmen iyi olduğunu, şu anda niteliğin

düştüğünü, niteliğin iyileştirilmesi için hizmet içi eğitim faaliyetlerine önem verilmesi ve öğretmenlerin teknolojiyi takip etmelerini sağlayacak düzenlemelerin yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Öğrenci niteliğinin de günümüzde düştüğünü, niteliği artırmak için sanayi ile işbirliği halinde olunması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Araç gereç ve donanımın yeterli olmadığını, teknolojiye uyum sağlayabilmek için yeni araç ve gereçlerin alınması gerektiği belirtmişlerdir

Öğrencilerin yükseköğretimde istedikleri bölüme gidemediklerini, yükseköğretim ile ilgili yeni düzenlemeler yapılarak isteyen öğrencilerin kolaylıkla yükseköğretime gitmeleri sağlanmalıdır diyerek görüş bildirmişlerdir.

Anahtar kelimeler: Eğitim Politikası, Mesleki Teknik Eğitim, Kalkınma Planı, Kız Meslek Lisesi, Ekonomi.

Eşim Simge'ye

TEŐEKKÖR

Bu tezin hazırlanmasında büyük emeği ve katkıları olan danışmanın ve hocam Sayın Yrd.Doç Dr. Şenay Sezgin NARTGÖN'e, araştırmam boyunca süren özveri ve rehberliği için en derin teőekkürlerimi sunarım. Tezimin bitirilmesi aőamasında teknik konulardaki yardımlarından dolayı Yrd. Doç Dr. Ayhan Ural ve Yrd. Doç Dr. Yusuf Cerit'e Őükran borçluyum. Çalışmalarımnda bana vermiş olduğu desteğinden ve sabrından dolayı eşim Simge'ye teőekkürlerimi sunarım.

İÇİNDEKİLER

ABSTRACT.....	iv
ÖZET.....	vi
TEŞEKKÜR.....	ix
İÇİNDEKİLER.....	x
ÇİZELGELER DİZİNİ.....	xii
BÖLÜM	
I-GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Cümlesi.....	3
1.2. Araştırmanın Alt Problemleri.....	3
1.3. Araştırmanın Amacı.....	4
1.4. Araştırmanın Önemi.....	4
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
1.6. Tanımlar.....	5
II- KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR.....	6
2.1. Kuramsal Temeller.....	6
2.1.1. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Liselerinin Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi.....	11
2.1.2. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Lisesi Öğretmen Niteliği.....	17
2.1.3. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Lisesi Öğrenci Niteliği.....	22
2.1.4. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Liselerinde Araç Gereç ve Donanım.....	28
2.1.5. Kalkınma Planlarında Yüksek Öğretim.....	31
2.1.6. Mesleki Teknik Eğitimin ve Kız Meslek Liselerinin Tarihsel Gelişimi.....	35
2.2. İlgili Litaratür.....	42
III- YÖNTEM.....	51
3.1. Araştırmanın Modeli.....	51
3.2. Araştırma Alanı.....	51
3.3. Verilerin Toplanması.....	52
3.4. Verilerin Analizi.....	53

3.5. Geçerlilik ve Güvenirlik.....	53
IV- BULGULAR.....	54
4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular	54
4.1.1. Alt Problem.....	54
4.1.1.1. Alt Problem Öğretmen Görüşleri.....	54
4.1.1.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri.....	57
4.1.2. Alt Problem.....	58
4.1.2.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri.....	59
4.1.2.2. Alt problem Yönetici Görüşleri.....	61
4.1.3. Alt problem.....	63
4.1.3.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri.....	63
4.1.3.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri.....	66
4.1.4. Alt Problem.....	68
4.1.4.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri.....	68
4.1.4.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri.....	71
4.1.5. Alt Problem.....	73
4.1.5.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri.....	73
4.1.5.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri.....	76
V- SONUÇLAR VE TARTIŞMA.....	78
5.1.Sonuçlar.....	78
5.1.1. Planlı Kalkınma Döneminde Kız Meslek Liselerindeki Ekonomik Sorunlara Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri	78
5.1.2. Planlı Kalkınma Döneminde Kız Meslek Liselerindeki Öğretmen Niteliği Sorunlarına Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri.....	79
5.1.3. Planlı Kalkınma Döneminde Kız Meslek Liselerindeki Öğrenci Niteliği Sorunlarına Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri.....	80
5.1.4. Planlı Kalkınma Döneminde Kız Meslek Liselerindeki Araç Gereç ve Donanım Sorunlarına Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri.....	81
5.1.5. Planlı Kalkınma Döneminde Kız Meslek Liselerindeki Yükseköğretim Sorunları.....	82
5.2. Tartışma.....	83

VI- ÖNERİLER.....	89
KAYNAKLAR.....	92
EKLER.....	99

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 1 :Dünya Ülkelerinde Okullaşma Oranı (1976).....	8
Çizelge 2 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Ekonomik Sorunlarla İlgili Görüşler.....	54
Çizelge 3 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Ekonomik Sorunlara Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	55
Çizelge 4:Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Durumla İlgili Görüşler.....	55
Çizelge 5:Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri	56
Çizelge 6 :Kız Meslek Liselerinde Yaşanan Geçmişteki Ekonomik Sorunlarla İlgili Görüşler.....	57
Çizelge 7 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Ekonomik Sorunlara Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	57
Çizelge 8 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Durumla İlgili Görüşler.....	58
Çizelge 9 :Kız Melsek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri	58
Çizelge 10 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliği Sorunları İle İlgili Görüşler.....	59
Çizelge 11 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliğini Arttırıcı Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	59
Çizelge 12 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliği İle İlgili Görüşler.....	60
Çizelge 13 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliğini Arttırıcı Çözüm Önerileri.....	61
Çizelge 14 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliği Sorunları İle İlgili Görüşler.....	61
Çizelge 15 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliği Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	62
Çizelge 16:Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliği İle İlgili Görüşler.....	62

Çizelge 17 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliği Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	63
Çizelge 18 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği Sorunları İle İlgili Görüşler.....	63
Çizelge 19 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	64
Çizelge 20 :Kız Meslek Liselerinde, Şu Anki Öğrenci Niteliği İle İlgili Görüşler.....	65
Çizelge 21 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğrenci Niteliği Sorunlarına Çözüm Önerileri.....	66
Çizelge 22 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği İle İlgili Görüşler.....	66
Çizelge 23 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları.....	67
Çizelge 24 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğrenci Niteliği İle İlgili Görüşler.....	67
Çizelge 25 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğrenci Niteliği Sorunlarına Çözüm Önerileri.....	68
Çizelge 26 :Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler	68
Çizelge 27:Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	69
Çizelge 28 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler	69
Çizelge 29:Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına Çözüm Önerileri.....	70
Çizelge 30 :Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler.....	71
Çizelge 31 :Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	71
Çizelge 32 :Kız Meslek Lisesinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler	72

Çizelge 33 :Kız Meslek Lisesinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına Çözüm Önerileri.....	72
Çizelge 34 :Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler.....	73
Çizelge 35 :Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	74
Çizelge 36 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler	74
Çizelge 37 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Çözüm Önerileri.....	75
Çizelge 38 :Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler.....	76
Çizelge 39 :Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler.....	76
Çizelge 40 :Kız Meslek Lisesinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler.....	77
Çizelge 41 :Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Çözüm Önerileri.....	77

BÖLÜM I

GİRİŞ

İnsan sürekli olarak farklı duygular, düşünceler zorluklar ve güzellikler içerisinde olduğu yaşamı kabullenmeye çalışır. Bu yaşam beraberinde toplumsal birlikteliği, toplumsal birliktelik ise bazı kuralları getirir. Bu kurallar çoğu zaman toplumun geleneksel değerlerinden güç alsada, gelişen ve ilerleyen sosyo kültürel yapı yeni yaşamları ve kuralları öngörmektedir.

Toplumlar yüzyıllardır yaşamlarını çeşitli coğrafyalar üzerinde sürdürmüşlerdir. Toplumlar yaşamlarını düzene sokmak ve sürekliliği sağlamak amacıyla eğlenceler, yarışlar, savaşlar gibi bir çok etkinlik yapmışlardır. Bu etkinlikler insanların daha iyiye, daha güzele, ulaşma istek ve arzusundan kaynaklanmaktadır. Bu istek ve arzu insanın kendini keşfetmesini sağlamış ve bu sayede gücünü fark etmiştir. Bu gücü en iyi şekilde kullanmak insanı ilgilendirdiği kadar yaşadığı toplumu da yakından ilgilendirmiştir.

İnsanın sonradan edindiği nitelikler bir çeşit sosyal ve teknik katılımdır. Bu katılım insana amaçlı ve düzenli bir şekilde aktarıldığı takdirde " eğitim " adını alır. Eğitim insana çevresini denetleme ve onu istediği yönde değiştirme imkanı sağlar. Dolayısıyla gerek doğuştan var olan, gerek sonradan edinilen insan niteliklerini kullanabilme ortamı da geniş ölçüde eğitimle belirlenir (Özgü, 1987: 51).

Her bireyde ihtiyaçlarını giderme ve gizil güçlerini gerçekleştirme yönünde doğal bir eğilim vardır. Eğitim bu eğilimin toplumsal beklentiler doğrultusunda gerçekleşmesine çalışır. Bu noktadan hareketle eğitimin birey açısından, hem bireyin kendini gerçekleştirme, hem de topluma yararlı olması gibi iki temel amacı

bulunmaktadır. Toplumsal değişimin hızlanması, bireylerin bir takım bilgilere sahip ve mevcut topluma uyum gösteren kişiler olmaktan öte, hızla değişip karmaşıklaşan çevresine uyum gösterebilecek kişiler olarak yetişmeleri gereğini ortaya koymaktadır. Bu nedenle eğitim, geleceğe dönük olmalı, değişen ve gelişen yaşamın gereklerine uyum sağlayabilecek nitelikte insanlar yetiştirmelidir. Bu amaçla çağdaş okullar bireylere geçmişin ve bugünün sorunlarına bulunmuş çözümleri ve birikmiş mevcut bilgileri aktarmaktan öte, problem çözme ve karar verme güçlerini geliştirmeyi hedef almaktadır (MEB, 1995: 91).

Ülkemizde de nitelikli ve çağdaş bireyler yetiştirme çabaları cumhuriyetin ilk yıllarından itibaren dikkate alınmıştır. Cumhuriyetin kurulmasıyla Atatürk önderliğinde eğitimle ilgili reformlar yapılmış çağdaş eğitimin her alanda uygulanması istenmiştir. Yaşamın gerektirdiği ihtiyaçlar çeşitli olduğundan her alanda yenilikler yapmak zor ve karmaşık olacağından düzenli bir ilerlemenin olması için ülkemizin uygulanabilir planlara ihtiyacı vardır.

Eğitimin planlaması sadece günümüz ihtiyaçlarına değil aynı zamanda ileriye dönük olması gerektiğinden zor ve istenen sonuca ulaşması güçtür. Çünkü eğitim bir süreç olduğundan toplumu oluşturan insanın doğumundan ölümüne kadar devam etmektedir. Bu nedenle planlamanın başarısı yaşanan süreci iyi değerlendirme ve gelecekle ilgili doğru tahminler yürütebilmekle olacağından planlamayı yapanların her türlü gelişmeleri olumlu veya olumsuz olarak ele almaları gerekmektedir.

Eğitim planlaması ya da genel anlamda plan, gelecekle ilgilidir; oluşumunu ve kaynaklarını bu günden ve geçmişten alır. Planlamanın başarılı olması için gerçekçi ve uygulanabilir olması çok önemlidir. Çok mükemmel bir planlama yapılsa da uygulamada geçerliliği yoksa, uygulanamıyorsa o plandan yararlanılamaz ve yapılanların anlamlandırılması zorlaşır.

Eğitim planlamasında başarıdan söz etmek, planlamanın olası amaçlarını gerçekleştirme düzeyi ile ilgilidir. Buna göre, eğitim planlamasından beklenen

amaçlar gerçekleştirilebildiği oranda planlamanın başarısından söz edilebilecektir (Karayalçın, 1969: 77).

Planlı kalkınma dönemi boyunca eğitimin her kademesinde yenilikler hedeflendiği gibi genelde mesleki teknik eğitimde, özelde kız meslek liselerinde de bazı hedefler ve politikalar belirlenmiştir. Her zaman istenen hedefe ulaşmak zor olsa da hedefe olan yakınlık ve uzaklık başarının göstergesi olması açısından önemlidir.

Kız Meslek Liselerinin, özellikle cumhuriyetin ilanından sonra Türk kadınının çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmasında çok önemli katkıları olduğu bilinmektedir. Türk kadınını topluma kazandırmada çok önemli katkıları olan bu okullarda görev yapan öğretmenlerin ve yöneticilerin bu süreci nasıl değerlendirdikleri, geçmişte yaşanan, şu anda yaşanmakta olan olumlu veya olumsuzluklar yanında, yapılması gerekenleri görme açısından önemli olduğu düşünülerek bu araştırma yapılmıştır.

1.1. Problem Cümlesi

Kız meslek liselerinde yaşanan sorunlara ilişkin yönetici ve öğretmen görüşleri nelerdir?

1.2. Araştırmanın Alt Problemleri

1. Kız meslek liselerinin varolan ekonomik sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen ve yöneticilerin önerileri nelerdir?
2. Kız meslek liselerinin varolan öğretmen niteliği sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen ve yöneticilerin önerileri nelerdir?
3. Kız meslek liselerinin varolan öğrenci niteliği sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen ve yöneticilerin önerileri nelerdir?

4. Kız meslek liselerinin varolan araç gereç ve donanım sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen ve yöneticilerin önerileri nelerdir?
5. Kız meslek liselerinin varolan yükseköğretim sorunları ve bu sorunların çözümüne yönelik öğretmen ve yöneticilerin önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, yönetici ve öğretmenlere göre kız meslek liselerinde yaşanan sorunlar nelerdir ve bu sorunlara ilişkin önerilerinin neler olduğunu belirlemektir.

1.4. Araştırmanın Önemi

Mesleki teknik eğitim politikalarının çok iyi bir şekilde düzenlendiğinin ve bu toplumsal yapıya teknolojik gelişmeyi uyarlandığını gördüğümüz ülkelerin hepsi bugün gelişmiş olan ülkelerdir. Bu ülkeler, hem ekonomik alanda güç kazanmışlar, hem de bu ekonominin getirdiği güçle siyasal, kültürel alanlarda söz sahibi olmuşlardır. Fakat mesleki teknik eğitime yeteri kadar önem vermeyen ve bu alanda gerekli planlama ve uygulamaları başarılı bir şekilde yürütemeyen ülkelerin geri kaldıkları görülmektedir.

Ülkemizde yapılmış olan çalışmalarının incelenmesi ve yeni önerilerin getirilmesi mesleki teknik eğitim politikalarının geliştirilmesi her bakımdan önem arz etmektedir. Bu nedenle yapılan araştırmanın duruma ilişkin verilerin belirlenmesi suretiyle bu alanda görev alacaklar ile araştırma yapacaklar için yararlı olması beklenmektedir. Ayrıca, araştırmanın konuya ilgi çekme yönünden de yararlı olacağı düşünülmektedir.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, Ankara il merkezinde Kız Meslek Lisesi okullarında görev yapan ve görüşmeyi kabul eden yönetici ve öğretmenlerle sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Eğitim Politikası: Hükümetlerin eēitim ile ilgili izledikleri ilke ve kuralları ifade etmektedir.

Mesleki Teknik Eēitim: Hem iş ve meslek alanlarına eleman yetiştiren, hem de öğrencileri yükseköğretime hazırlayan en az üç yıl öğrenim veren ortaöğrenim kurumlarıdır.

Kalkınma Planı: Devlet Planlama Teşkilatı tarafından hazırlanan devletin beş yıllık kalkınma sürecinin planlanmasını yapan plandır.

Kız Meslek Lisesi: İlköğretim aēından sonra öğrencileri mesleēe ve yükseköğretime hazırlayan kız öğrencilerin devam ettiēi en az üç yıl öğrenim veren ortaöğrenim kurumlarıdır.

Ekonomi: Bir toplum yada ülkedeki üretim, bölüşüm ve tüketim etkinliklerinin ilişkilerini inceleyen bilim dalıdır.

BÖLÜM II

KURAMSAL TEMELLER VE İLGİLİ LİTERATÜR

Bu bölümde, araştırmanın kuramsal temelleri ve ilgili literatür yer alacaktır.

2.1. Kuramsal Temeller

İnsan gücünün geliştirilmesi ve etkin bir biçimde değerlendirilmesi, kuşkusuz planlamayı gerektirir. İnsan gücünün kalkınmada ki öneminin anlaşılmasıyla, bireylerin ilgi ve yetenekleri doğrultusunda ve toplumun gereksinme duyduğu alanlarda yetiştirilmeleri önem kazanmaktadır (Uluğ, Başdoğan, Topukçu, 1990: 51). Çünkü eğitilmiş bireyler toplumun kalkınmasını desteklemekte ve hızlandırmaktadır. Ayrıca bu süreç içerisinde birey eğitimi sayesinde çeşitli rollerde üstlenmektedir. Bu rollerden birincisi, eğitim, ekonominin her sektöründe, çeşitli düzeylerde sermaye, teknoloji, hizmet ve yönetimi düzenleyecek ve yürütecek becerili elemanları hazırlamakta ve yetiştirmektedir, ikincisi, eğitimle geliştirilen insan gücü, yöntem ve deneyimler yolu ile bilginin kuramsal ve uygulamalı alanlarda artışını kolaylaştırmaktadır. Üçüncüsü, çevrenin korunması dikkate alındığında, eğitim, enerjinin kullanılması, nüfus artışı ile doğal kaynaklar arasında gerekli dengenin kurulması için, insanları bilinçlendirmekte bu amaçların gerçekleştirilmesi için gerekli insan gücünü yetiştirmektedir. Bu nedenle, eğitim tüm kalkınma çabaları ile bütünleştirilmesi gereken önemli bir etkinliktir (Ersan, 1989: 4).

Günümüzde eğitim kurumları, teorik olarak gereken bilgiyi belirli düzeyde sunabildikleri halde, pratik bilgiyi ve beceriyi yeterince sunamamaktadırlar. Dolayısıyla, toplum içerisine gönderilmiş olan eğitilmiş insan gücü işverenler

tarafından kabul görmemektedir. Özellikle sanayi kesimi olarak nitelendirilen iş yerlerinde eğitim görmüş kişiden ziyade, çıraklık yapmış, pratik bilgisi ve becerisi olan kişiler tercih edilmektedir. Yani işveren için işyerine gelen, işi kısa sürede yapabilecek, arızayı kolaylıkla giderebilecek elemana ihtiyaç vardır, işveren için, çalışacak elemanın, okulda eğitim görmüş veya görmemiş olması kendi başına öncelik taşıyan bir özellik olarak görülmemektedir. Bu yaklaşım sonucu örgün eğitim kurumlarında eğitim gören pek çok öğrenci, bu arada mesleki teknik eğitim mezunları, hayata atıldıklarında yetiştikleri alanda yetersiz kalmakta iş bulmada güçlüklerle karşılaşmakta, topluma da kendi alanlarında beklenen yararı sağlayamamaktadırlar. Pek çoğu mesleği ile ilgili bir kurumda çalışmak yerine, ya bir yükseköğretim kurumuna veya farklı bir iş sahasına kaymaktadırlar. Ekonomik ve toplumsal kalkınma süreci her şeyden önce bir beceri yaratma süreci; beceri yayma ve yaratma ise bir "eğitim" işidir. Bu açıdan bireyi bir iş ve mesleğe hazırlamayan bir eğitim sistemi, dengesiz olduğu kadar etkisizdir de (Karayalçın, 1969: 77).

Sanayi, teknoloji ve endüstrileşme yönünden gelişmiş olan ülkelere baktığımızda, mesleki teknik eğitimin gelişmede çok aktif bir rol oynadığını görmekteyiz. Dolayısıyla bu eğitim kurumlarının verimliliklerini artırıcı, onları işlevsel kılıcı düzeye ulaştırmak için uygun politikaları belirleyip başarı ile uygulayabilmemiz gerekmektedir. Politika belirleme ve uygulamanın temelini iktisadi gelişmeler oluşturmaktadır.

Bu çerçevede, eğitim iktisadi gelişmenin temel ve aktif unsuru olan beşeri sermayenin oluşmasında ve gelişmesinde de önemli bir etmendir. Eğitim ekonomistleri araştırmalarında, genellikle ulusal gelişme düzeyinin göstergesi olarak kişi başına milli geliri göz önünde tutarken eğitim düzeyine ilişkin olarak inceledikleri göstergeler de çeşitlilik göstermektedir. Bunlar;

- Eğitime yapılan harcama miktarı,
- Belirli bir yaş grubunda okula kayıtlı olanların tüm yaş grubuna oranı yani değişik yaş gruplarındaki okullaşma oranları,

- Okuma yazma bilenlerin 6 yaşın üstündeki nüfusa oranı,
- Toplumda mevcut eğitilmiş iş gücü birikimi gibi göstergeleri dikkate alırlar (Özgü, 1987: 51).

Dünya Gelişim Raporunda belirtildiğine göre dünya ülkelerindeki okullaşma oranları çizelge 1’de verilmiştir.

Çizelge 1:

Dünya Ülkelerinde Okullaşma Oranı (1976)

Ülke Düzeyleri	İlköğretim (%)	Ortaöğretim (%)	Yükseköğretim (%)
Düşük gelirli ülkeler	73	24	5
Orta gelirli ülkeler	92	36	10
Endüstrileşmiş ülkeler	102	82	34
Merkezi planlı ülkeler	100	69	20

Kaynak : World Development Report, The World Bank 1979.

(Aktaran: Özgü, 1978: 52)

Belirtilen çizelge incelendiğinde, tüm okul düzeylerinde okullaşma oranının gelişmişlik düzeyi ile birlikte arttığı görülmektedir. Eğitim ve ülkelerin gelir düzeyleri arasında belirgin ve pozitif bir ilişki bulunmaktadır. Bu nedenle, gelişmekte olan ülkeler için işin başlangıcı olan “doğru, yeterli ve gerekli eğitim” hamlesini sağlamak ve gelişmeyi bu döngü içine sokabilmek büyük önem taşımaktadır (Özgü, 1987: 52).

Friedman ve Kindellerger gibi bazı ekonomistler, genel eğitimi bir tüketim malı, mesleki teknik eğitimi ise bir üretim malı olarak kabul etmektedir. Konuya, gelişmekte olan ülkeler açısından bakıldığında; eğitim bir tür üretim malı, üretim bir yatırım olarak kabul edilebilir. Örneğin, Jean Fourashe, “ekonomik anlamda az gelişmiş bir ülkenin eğitimde de az gelişmiş bir ülke olduğunu” belirtmektedir. Amerika’lı iktisatçı Theodore W. Schultz ise, geri kalmış ülkelerin kalkınamamalarının nedenini; özellikle teknik eğitim yatırımlarına gereken önemin verilmemiş olmasına bağlamaktadır. O halde, her tür ve düzey öğrenimden bireyin beklentisi; alacağı

diplomanın bir iş bulma ve yaşamını devam ettirebilme aracı olmasıdır. Ekonomik anlamda bireyin eğitimden beklentisi ise; kendisini, mesleki bilgi ve becerilerle donatarak geçimini sağlayacak bir mesleğe hazırlanmasıdır. (Ersan, 1989: 4).

Her düzeyde yeterli ve yetişmiş insan gücü potansiyeline ulaşabilmek için yapılacak çalışmaların mutlaka mikro ve makro düzeyde planlanması gerekmektedir. Bu planlama için öncelikle ülkeye nitelikli insan gücü kazandıracak kurumların başında gelen eğitim kurumlarından başlamak gerekmektedir. Planlama yapmak onu en iyi şekilde anlamaktan geçer. Bir çok eğitim bilimcisi planlamayı farklı yaklaşımlarla ele almıştır.

Planlama; eldeki sınırlı kaynakların toplum refahının artırılmasında, en az kayıpla kullanılmasını sağlamanın anahtarıdır (Kaya, 1993: 26). Planlama, mevcut ve özellikle sınırlı kaynakların en rasyonel kullanılmasını sağlama amacına yöneliktir. Bunun bir anlamı da, kaynakların olabildiğince, israf edilmeden ve yerli yerinde kullanılmasına çaba sarf etmektir (Güçlüoğlu, 1991: 120).

Planlama, kabaca, geleceğe dönük olarak, gelecekteki uygulamalar konusunda gerekli kararları verme süreci olarak tanımlanabilir. Bu anlamda eğitim planlaması eğitimsel kararlarla ilgilidir (Uluğ, 1990: 7). Planlama kıt kaynaklarla hedefe en kısa sürede ulaşmak amacı ile yapılacak hamlenin ve sürdürülecek faaliyetin yolunun belirlenmesidir (Dülger, 1994: 1). Aytek'e göre planlama, bulunduğumuz nokta ile varmak istediğimiz nokta arasındaki boşluğu birleştiren bir köprüdür (Aytek, 1978: 29).

Planlamanın başlıca görevi; eğitim sisteminin, sistem içi ve sistem dışı ilişkilerinin değişen koşullara uygarlığını sağlayıp dengede tutabilmek üzere, söz konusu denge gereklerini saptayarak bunları sürekli biçimde gerekli doğrultuya yöneltme biçiminde ortaya çıkmaktadır (Uluğ, 1990: 29).

Eğitim planlamasının genel amacı, kalkınmanın öngördüğü alanlarda gereksinilen insan gücünü karşılamaktır. Buna göre eğitim planlaması, istenilen

nitelikteki insan gücünü kalkınma gereklerine uygun olarak işgücü piyasasına sunduğu oranda başarılı olacaktır. Öyleyse eğitim planlamasında başarı ölçütünü planda öngörülen amaçlara ulaşılabilirlik düzeyine yönelik olarak düşünmek yanlış olmaz (Uluğ, 1990: 8).

Eğitim planı genel kalkınma planından ayrı düşünülemez. Ulusal etkinliğin her kesimi, eğitim planında dikkate alınması zorunlu olan sorunları ortaya koyar. Gerçek anlamda en iyi eğitim planı parasal ve insan kaynakları açısından gerçekleştirilebilir bir plandır (Adem, 1977: 47).

Görüldüğü gibi planlamanın ve eğitim planlamasının çeşitli tanımları bulunmaktadır. Ancak, eğitim planlamasının genel kalkınma planından ayrı düşünülmemeyeceği bir gerçektir. Çünkü kalkınma, planlama ve dolayısıyla eğitim planlaması ile yakından ilgilidir. Bu bağlamda, ülkenin kalkınmasının en önemli faktörü olan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi ve hizmete sunulması eğitim kurumlarından geçmektedir. Bu işlevi yerine getirmede mesleki teknik eğitim veren kurumların önemli bir yeri ve işlevi bulunmaktadır.

Eğitimin bir planlama süreci ile istenileni vereceği düşüncesi ile Türkiye, Atatürk döneminde, 1933 – 1939 yıllarını kapsayan kalkınma planları ile dünyada planı ilk defa uygulayan ülkelerden biri olmakla birlikte, ancak 30 Eylül 1960 tarihinde yürürlüğe giren 91 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı'nın Kurulması Hakkında Kanun'u ile planlı kalkınma yolunu resmen tercih etmiştir (Kaya, 1993: 26).

Türkiye planlı döneme girdikten sonra eğitim planlaması kalkınmanın ayrılmaz bir parçası olarak görülmeye başlamış ve hazırlanan beş yıllık kalkınma planlarında eğitime büyük önem ve yer verilmiştir. Eğitim; kalkınma planlarında genel olarak önceki dönemin eğitim gelişmeleri ve mevcut durum, ana ilkeler ve yöntem, hedefler ve genel politikalar, yatırımlar ve tedbirler ana başlıkları altında ele alınmış ve her başlık çeşitli eğitim basamakları, yaygın eğitim ve hizmet içi eğitim ayrı ayrı incelenmiştir (Kaya, 1993: 28).

Plan Hedefleri ve Stratejisi'nin Resmi Gazete'de yayınlanmasından sonra, 9 Temmuz 1961 tarihinde kabul edilen Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 41. maddesinde; "İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı gerçekleştirmek; bu maksatla milli tasarrufu arttırmak, yatırımları toplum yararının gerektirdiği önceliklere yönleltmek ve kalkınma planlarını yapmak devletin ödevi olarak kabul edilmiştir," denilmektedir. Yine Anayasamızın 129. maddesine göre; "İktisadi, sosyal ve kültürel kalkınma plana bağlanır. Kalkınma bu plana göre gerçekleştirilir," hükmü bulunmaktadır. Dolayısıyla, mesleki teknik eğitimin gelişmesi ve istenen düzeye ulaşması için kalkınma planlarında yer alan politikalar büyük önem arz etmektedir.

Kız Meslek Liselerinin gelişimi Kalkınma Planlarında ele alınan hedeflerin, politikaların gerçekleşme durumuyla yakından ilgilidir. Bu nedenle planlı dönemin başlangıcı olan 1963 yılından itibaren yapılmaya başlanan Kalkınma Planlarında; Kız Meslek Liselerinin ekonomi, öğretmen niteliği, öğrenci niteliği, araç-gereç donanım ve yükseköğretimle ilgili yer alan hedefler, politikalar ve gerçekleşme durumları hakkında değerlendirmeler yapılmıştır. Bu değerlendirmelerle, Mesleki Teknik Eğitim ve Kız Meslek Liselerinin tarihsel gelişimi şöyledir.

2.1.1. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Liselerinin Ekonomik Açıdan Değerlendirilmesi

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; eğitimin ekonomiyle iç içe olduğu vurgulanmış ve şöyle denilmiştir;

İlköğretim dışındaki eğitim kurumlarında yurttaşların kendileri için yapılan harcamaları belli ölçülerde ve imkanları olduğu zaman ödemeleri sağlanacaktır. Her kademedeki eğitim kurumlarında seçmelerin kabiliyete göre yapılması ve imkanları olmayanlara geniş bir burs sistemi ile yükselme yollarının açık tutulması üzerinde titizlikle durularak bunun eğitimin temel ilkelerine uygun bir şekilde uygulanması sağlanacaktır (DPT, 1963: 442).

Eğitim hedeflerine ulaşmak, çok önemli bir hamleyi gerektirmektedir. Bu konuda gerekli ve elverişli alanlarda yapılacak yatırımlara halkın katılma isteği değerlendirilecektir (DPT, 1963: 442).

İnsan gücüne arz kaynağı olarak eğitim kurumları yanında sanayi içinde eğitim üzerinde önemle durulmuş, sanayi içindeki eğitimin şimdiki durumu ve geliştirilme imkanları araştırılmıştır (DPT, 1963: 443).

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; okul çağındaki nüfus 1.505.000, toplam öğrenci sayısı 46.500, öğrencilerin okul çağındaki nüfusa oranı % 3, öğretmen sayısı % 8, öğrenci öğretmen oranı % 14 mesleki teknik eğitimin hedefi olarak belirtilmiştir (DPT, 1963: 448).

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planının ekonomi ile ilgili bir değerlendirmesi olarak İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili; “Eğitim hizmeti okul içine dönük kalmıştır. Çevre ve iş hayatı ile ilişkisi sınırlıdır. Fonksiyonel eğitim, özellikle kız ve erkek teknik öğretimde, sağlanamamaktadır. Kabiliyetli olanların eğitimin en üst kademelerine kadar yükselmelerini sağlayıcı bir sistem, yeterli sayıda burs ve yatılı okuma imkanı yaratılamamıştır. Bu alanda sağlanan imkanların toplam öğrenciye oranı bakımından son yıllarda gerileme olmuştur” (DPT, 1967: 159) denilmektedir.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında; kadın iş gücü ve ekonominin talep ettiği alanların programlara alınması gündeme getirilmiştir. Kız sanat enstitüleri ve genellikle kız teknik öğretim, kadın iş gücünü ekonominin talep ettiği yönde istihdam edilmek üzere yetiştirmek için programlarını geliştirmektedir. Bu gelişme devam edecektir. 1968-1972 döneminde bu okullar, çevrelerinde yaygın eğitim ve sosyal faaliyetler yürüten merkezler durumuna getirilecektir. Öğrencilerin okul süresinde üretime katılabilmeleri için, döner sermaye gücü arttırılacaktır (DPT, 1967: 167).

Kız Sanat Enstitülerine çevrelerinde yaygın eğitim ve sosyal faaliyetler yürüten merkezler niteliği kazandırıcı bir program düzenlenecektir. Bu okulların döner sermaye çalışmaları arttırılacaktır. 1968 yılında yeni enstitü yapımına başlanmayacak; çabalar döner sermaye ile üretim çalışmaları üzerinde yoğunlaştırılacaktır. Bu okulları çekici kılmak ve talebi arttırmak yolundaki çalışmalar, sorunu bütün yönleri ile inceleyen bir proje içinde ele alınacaktır (DPT, 1968: 140).

Kız teknik öğretimdeki gelişmeler plan ilke ve hedeflerine genellikle uygun olmakta kız enstitülerinde üretime yönelmiş çalışmalar yapılmaktadır. Eğitim sektöründe tahsis edilen yatırımlar planda öngörülen hedeflerin altında kalmıştır (DPT, 1971: 619-621).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak; Planlı dönemin başından bu yana ekonomik ve sosyal yapıya ve plan hedeflerine tam olarak uyan bir gelişme gerçekleştirilememiştir. Özellikle genel eğitimden mesleki ve teknik eğitime kaydırmada başarı sağlanamamıştır. Eğitime duyulan sosyal talebin baskısı, ekonominin talep etmediği eğitim dallarında gereksiz kapasite araştırmalarına yol açmıştır (DPT, 1972a: 98).

“Mesleki ve teknik okullardaki gelişmeler plan doğrultusunda olmamış genel liselerde gereksiz yığılmalar ortaya çıkarken, meslek ve özellikle teknik okullarda ekonominin gereksinimlerine uygun gelişmeler sağlanamamıştır.

II. Plan döneminde; Ortaöğretim sistemi içinde mesleki ve teknik öğretim gerekli ağırlığı kazanamamış ve bu alanlardaki öğretim programları ile çağdaş ekonominin gerekleri arasında ilişki kurulamamıştır.

Uygulamada eğitim yatırımlarının ön görünen seviyede tahsis edilememesi ve gerçekleşmenin düşük olması eğitim hedeflerinin karşılanmasında güçlükler yaratmıştır. Eğitim yatırımlarının gerçekleşmesindeki geri kalmaların nedenleri yatırımların uygulamada planlanan hedeflerden sapması, programlarda tespit edilen

maliyet sınırları içinde gerçekleşmemesi ve programlanan sürede tamamlanmamasıdır” (DPT, 1973: 715).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında politikalar ve yapılacaklar başlığı altında şu ifadelere yer verilmiştir: “Üretim –Eğitim ilişkisini sağlamak üzere bazı protokollerle başlatılan işbirliği genel ortak ilkelere bağlanacak, bununla ilgili yönetmelik taslakları hazırlanacaktır. Ticaret ve Turizm Eğitimi, Kız Teknik Öğretim, Sağlık Eğitimi ile ilgili olarak plan doğrultusunda başlatılan program yenileme çalışmaları sonuçlandırılacak, değerlendirilmesinden sonra uygulamaya aktarılmaları sağlanacaktır (DPT, 1977: 337).

Eğitim sistemimiz büyüklük, nitelik, gelişme yönü ve yapısal bakımdan toplumun ve ekonominin ihtiyaçlarını yeterince karşılayacak durumda değildir. Kalite yönünden gerekli düzeye ulaştırılmadığı gibi sayıca da öngörülen gelişme hedefleri gerçekleştirilememiştir (DPT, 1972c: 241).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde mesleki ve teknik öğretimde yeni kapasite yaratacak çok sayıda projeye başlanmış bunlara gerekli ödenekler ayrılmış, ancak her yıl bitmesi programlanan projelerden ancak % 50’si tamamlanabilmiştir.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında teknik öğretime ayrılan kaynakların planlı şekilde ve sürede kullanılmadığıyla ilgili olarak şöyle denmektedir.

Eğitim sisteminin içeriği, istihdam koşulları ve teknolojik yapıyla uyumlu değildir. Tüm sanayileşme çabalarına karşın, örneğin lise düzeyinde gelişme, teknik alanlardan çok genel alanlarda olmaktadır. Orta düzeydeki teknik eğitime olan toplumsal talebin hızla artmasına karşın, pahalı eğitim olan teknik öğretime ayrılan kaynakların planlanan sürede hizmet sunmasını sağlayacak önlemler alınmamıştır (DPT, 1979: 433).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politikalar olarak; Teknik ve meslek okulları döner sermayeleri eğitim ve üretimi birleştirecek biçimde uygulama sağlayacak, eğitimde yeni geliştirilecek programlar için araç gereç üretimine olanak verecek ve kaynak yaratıcı olmasını sağlayacak bir biçimde yeniden düzenlenecektir. Ortaöğretimde, mesleki ve teknik öğretime öncelik verilecek biçimde burs sistemi geliştirilecektir (DPT, 1979: 457-458).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politikalar olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

“Endüstri meslek liseleri ile teknik liselerde öğrencilerin atölye faaliyetlerinde piyasaya iş yapabilmelerini daha da kolaylaştırmak amacıyla okulların döner sermayeleri geliştirilecektir.

Her kademedede mesleki teknik eğitimin, imkanları geliştirilerek, gençlerin mesleki teknik eğitim kanalına yönelmeleri için özendirici tedbir ve politikaların uygulanmasına öncelik verilecektir” (DPT, 1986: 313).

“Ekonominin günümüzdeki ve gelecekteki ihtiyaçlarına uygun eleman yetiştirmede hayati önemi olan okul-sanayi işbirliğinin geliştirilmesi projesinde başarıya ulaşamamıştır. Eğitimin her kademesinde fonksiyonel ve hayata dönük bilgi ve becerilerin kazandırılmasını ön plana alan bir eğitim uygulaması için başlatılan çalışmalarda beklenen seviyeye ulaşamamıştır.

Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı eğitim rakamlarını doğru olarak derleyememekte; alt bölümler, branşlar, öğrenci öğretmen sayıları, başarı oranları, iller itibariyle derslik-öğrenci sayılarını yıllar itibariyle tutarlı bir seri teşkil edecek şekilde takip etmek mümkün olmamaktadır” (DPT, 1986: 313).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politikalar olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

“Fiziksel alt yapı ile insan gücü kaynakları, müfredat programları ve modern eğitim teknolojileri gibi eğitimin alt yapısının iyileştirilmesi için program-bütçe teknikleri, maliyet-fayda ve maliyet etkinlik analizlerine dayalı yatırım programları düzenlenecektir.

Ekonominin ihtiyaç olduğu nitelikli ara insan gücünün yetiştirilmesinde mesleki ve teknik eğitime öncelik verilmesi temel ilkedir.

Eğitim ve öğretimin çeşitli kademelerde uygulanan parasız yatılılık ve burs verme sistemi ıslah edilerek öncelikle üstün yetenekli, fakat maddi imkanları sınırlı öğrencilere yöneltilmesi amaçlanacaktır” (DPT, 1989: 294-295).

Mesleki ve teknik eğitime verilen önem giderek artmış ve mesleki teknik eğitimin toplam orta öğretim öğrencilerinin içindeki payı 1989 yılında yüzde 41.7 olmuştur (DPT, 1990: 325).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ekonominin eğitimi ne kadar çok etkilediği üzerinde durulmuş ve aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

“İnsan gücünün yetiştirilmesi ve verimliliğin yükseltilmesi amacıyla eğitime ayrılan kaynakların artırılması, özel sektör kaynaklarından da yararlanılması ve bu kaynakların akılcı bir şekilde kullanılması sağlanacaktır.

Eğitim programları, öğretim yönetimi ve teknikleri ile eğitim araç ve gereçleri kalkınma amaçları ve teknolojik gelişme açısından ele alınarak evrensel ölçülerde, demokratik ve özgürcü bir anlayışla yeniden düzenlenecektir. Eğitimin kalitesi yükseltilecek ve her kademedeki eğitim yaygınlaştırılarak fırsat eşitliği sağlanmasına çalışılacaktır”(DPT, 1995:27).

Eğitimin her kademesinde teknoloji destekli eğitim yapılacak, kademeli olarak bilgisayar destekli eğitim geliştirilerek yaygınlaştırılacak, kitle eğitimine ve uzaktan öğretime önem verilecektir. Bilgisayar destekli eğitimle yazılım programlarının geliştirilmesi ve sistemin kendi kendini beslemesi amacıyla döner

sermaye işletmesi kurularak kurumsal düzenlemeye gidilecektir. Bu amaçla özel sektör imkanlarından da faydalanılacaktır (DPT, 1995: 30).

Kamu ve özel sektör kurum ve kuruluşlarının mesleki ve teknik eğitim alanına yeterince yönelemeyişleri önemli bir sorun alanı oluşturmaktadır. Bu durum kamunun eğitim maliyetini artırmakta ve eğitimin kalitesini olumsuz yönde etkilemektedir. Küçük ve orta ölçekli işletmelerin imkanlarının yetersiz olması da bu kuruluşların eğitime kaynak tahsisini sınırlandırmaktadır. Mesleki teknik örgün eğitimin ekonominin insan gücü ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi çalışmalarında amaçlanan düzeye ulaşılamamıştır (DPT, 1995: 27).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak: “Kaynak yetersizliği, mevcut kaynakların etkin kullanılamaması ve sanayi ile iş birliğinin yeterince geliştirilememesi gibi nedenlerle mesleki ve teknik eğitimde plan hedeflerinin gerisinde kalınmış, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelik ve türde mesleki eğitim programları geliştirilmesinde yetersiz kalınmıştır (DPT, 2000: 80-81).

Amaçlar, ilkeler ve politikalar olarak; “Eğitimin kalitesini doğrudan etkileyen fiziki altyapı, donanım, müfredat, öğretmen ve öğretim üyesi istihdamı açısından eğitim kurumlarının yeterli düzeye getirilebilmesi için finansman imkanları geliştirilecektir. Örgün ve yaygın mesleki teknik eğitime ağırlık verilecek, orta öğretimde mesleki teknik eğitimin payı arttırılacak” (DPT, 2000: 83) açıklamaları yer almaktadır.

2.1.2. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Lisesi Öğretmen Niteliği

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak, “Öğretmen yetersizliği, öğrenci / öğretmen oranlarında önemli dengesizlik ve bozukluklar doğurmuştur. Birçok branşta öğretmen açığı bulunmaktadır (DPT, 1963: 448). Öğretmen yetersizliği ve alt yapı sorunları gündeme getirilmiş ama çözüm olarak her hangi bir politika belirtilmemiştir.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde de, “Öğrenci - öğretmen oranlarında ki iyileşmeye rağmen verimde olumlu bir gelişme yoktur” (DPT, 1967: 161) denilmekte öğretmen niteliği açısından istenen düzeye ulaşılamadığı anlaşılmaktadır.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak, 1972 yılında eğitim sistemimiz büyüklük, nitelik, gelişme yönü ve yapısal bakımdan toplumun ve ekonominin ihtiyaçlarını yeterince karşılayacak durumda değildir. Kalite yönünden gerekli düzeye ulaştırılamadığı gibi sayıca da öngörülen gelişme hedefleri gerçekleştirilememiştir (DPT, 1972c: 241).

“Milli Eğitim Bakanlığı ve eğitimle ilgili diğer kuruluşların idari yapıları ve personel durumları plan ve programlarda ön görülen eğitim politikalarının uygulanması için gerekli iç planlama, program geliştirme ve benzeri işlemlerin yapılmasını sağlamaktan uzak bulunmaktadır.

Öğretmen sayıları artmakla beraber, bazı kademelerde yeterli sayılara varılamamış, öğretmenlerin bölgelerarası dengeli dağılımı, yeni ihtiyaçlara cevap verecek hizmet içi eğitimleri sağlanamamıştır. Belli branşlar için süratle öğretmen yetiştirecek esnek bir sistem bulunmamaktadır” (DPT, 1973: 715).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında ilkeler ve hedefler şöyle ifade edilmiştir. “Kız Meslek Liseleri öğretim kadrosunun nitelikli öğretmenlerle güçlendirilmesi sağlanacaktır” (DPT, 1973: 715).

“Sanayileşmenin gerektirdiği nitelik ve nicelikte orta ve alt düzeyde teknik insan gücünü yetiştirmek üzere teknik eğitime öğretmen sağlanması ve mevcutların kaybına yol açan etkenlerin giderilmesi için acil tedbirlerin alınması gerekmektedir. Aksi durumda, teknik eğitimde yaratılan yeni kapasiteler atılacak, ayrıca teknik insan gücü gereklerinin karşılanamaması sanayileşme hedeflerine erişilmesini büyük ölçüde aksatacaktır.

Atölye, teknik ve meslek dersi öğretmenleri için pratik sanat okullarında genel liselerde uygulanan ek ders ücretinin yarım kat fazlası, sanat enstitülerinde bir kat fazlası ve teknik liselerde üç kat fazlasının sağlanması uygulanacaktır. Meslek dersi öğretmenlerinin maaş karşılığı haftalık mecburi ders saatlerinin, teknik liselerde üçte biri atölyede olmak üzere 15 saate; sanat enstitülerinde yarısı atölyede olmak üzere 18 saate ve pratik sanat okullarında 20 saate indirilmesi gerçekleştirilecektir” (DPT, 1974: 291-294).

Yüksek Teknik Öğretmen Okulu mezunlarının öğretmenlikte kalması için gerekli tedbirler alınmış ise de bu okul mezunlarına endüstrinin verdiği ücretin fazlalığı sebebiyle okullardan ayrılmaları önlenememiştir. Mesleki ve teknik yüksek öğretmen okullarından görev alan öğretmenlerin nitelikleri, atamaları ve ücretleri akademik bir statü içersinde kanuni esaslara bağlanmadığından bu okulların öğretim elemanı ihtiyacının karşılanmasında büyük güçlüklerle karşılaşmış ve eğitimin niteliği bu okullardan beklenen seviyeye ulaşamamıştır (DPT, 1977a: 336).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında,”Kız Teknik öğretimin ikinci devresinde (Kız Meslek Liselerinde) plan hedeflerine ulaşılmış olup hedeflere uygun bir gelişme gerçekleşmiştir. Plan dönemi başı ile plan dönemi sonu dikkate alındığında, ilk kayıta % 49, öğrenci sayısı toplamında ise % 67.4’lük bir artış gözlenmektedir. Öğretmen sayısında % 33’lük artışa karşın öğrenci / öğretmen oranı 1973-1974’te 5.7 iken 1977-1978’te 7.1 olmuştur.

Planlı dönemdeki bu sayısal gelişmenin yanında nitelik iyileştirme çabaları sürdürülmüştür. Üretime dönük yeni program geliştirme çalışmaları yapılmış ve hazırlanan programlar deneme şeklinde, kademeli olarak bazı okullarda uygulamaya konulmuştur. Ancak yeni hazırlanan programlar ile erkek teknik öğretim programları arasında ikilem yaratılmış, kıt olan öğretmen ve makine teçhizat kaynağı olumsuz yönde etkilenmiştir (DPT, 1979: 445).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında, ilke ve politika olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

“Ortaöğretimde mesleki ve teknik öğretime ağırlık kazandırılması temel ilkedir. Ortaöğretim sistemi, fizik olanakların ve öğretmenlerin en verimli biçimde kullanılmasını gerçekleştirecek, öğrencilerin üretim sürecine daha etkin olarak katılmalarını sağlayacak, yükseköğretim önündeki yığılmalara yol açan etmenlerden orta öğretim sisteminden kaynaklananların düzeltileceği bir içerik ve kurumsal yapıya kavuşturulacaktır.

Mesleki ve teknik öğretimde öğretmen dar boğazını gidermek için bu alana öğretmen yetiştiren kaynaklar çoğaltılacak ve güçlendirilecektir. Bu amaçla teknik öğretim yapan yüksek öğrenim kurumlarından ve endüstride çalışan çeşitli düzeylerdeki teknik elemanlardan yararlanılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır. Teknik liselerdeki meslek dersi öğretmenlerinin görevlerini eğitim sistemi içerisinde sürdürebilmelerini sağlayacak bir ücret sistemi geliştirilecektir” (DPT, 1979: 457-458).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında genel ilke olarak, “Tüm eğitim kademelerinde niteliğin yükseltilmesi esastır. Eğitimin temel taşı olan öğretmenlerin iş başında yetiştirilmesine dönük programlara ağırlık verilecek ve eğitim programları günün şartlarına uygun hale getirilecek, öğretmenlerin eğitimi için TV’den faydalanılacaktır” (DPT, 1984: 140-141) açıklamaları yer almaktadır.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında politika olarak, “Eğitim sisteminin bütününe kapsayan bir eğitim insan gücü planlaması sistemi kurulacak ve öğretmenlerin eğitim ihtiyaçları standart biçimde saptanarak bunlara uygun hizmet öncesi ve hizmet içi eğitim programları uygulanacaktır. Yetenekli kişilerin öğretmenlik mesleğine ve üniversite öğretim üyeliğine cezp edilmesi için mahalli katkılarda dahil, gelir artırıcı ve eğitim yönetimini iyileştirici düzenlemelere gidilecektir” (DPT, 1989: 293) sözlerine yer verilmiştir.

Mesleki ve teknik dallarda sıkıntısı çekilen alan öğretmenlerinin kurumlarından ayrılmalarını önlemek amacıyla ücret durumlarını iyileştirmek için

yasal düzenleme çalışmaları başlatılmıştır. Mesleki ve teknik eğitimin bazı dallarında, özellikle atölye ve meslek dersi açığı devam etmektedir (DPT, 1990: 325).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politika olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir.

“Örgün ve yaygın mesleki teknik eğitimin dünya standartlarına yükseltilmesine, meslek standartları ve sertifikasyon sistemi üzerinde yapılan çalışmaların tamamlanmasına, okul ve iş hayatı ilişkilerinin geliştirilmesine, temel bilgi ve beceriler ile yeni teknolojilerin okulda verilmesine ve uygulamanın işyerlerinde yapılmasına ve hizmet içi eğitime önem verilecektir.

Öğretmenlik mesleği cazip bir meslek haline getirilmeye çalışılacak, öğretmen yetiştirme düzeni lisans sonrası eğitim akademileriyle mesleki eğitimleri verilmek üzere yeniden yapılandırılacaktır.

Öğretmen ve öğretim üyelerinin sayı ve nitelikleri artırılacak, başarılı ve üstün yetenekli öğrencilerin bu alana yönlendirilmesi sağlanacaktır” (DPT, 1995: 29).

Mesleki ve teknik liselerde sağlanan sayısal gelişmelere rağmen, kaynak yetersizliği, mevcut kaynakların etkin kullanılmaması ve özel kesimle işbirliğinin yeterince kurulamaması gibi nedenlerle eğitimin bu kademesinde plan hedeflerinin gerisinde kalmıştır (DPT, 2000b: 204).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir:

“Öğretmen sayısındaki yetersizlikler ve dağılımındaki dengesizliklerin giderilmesi için çıkarılan norm kadro yönetmeliği uygulamaya konulmuştur.

Eğitimin bütün kademelerinde gerekli alt yapı ve öğretmen ihtiyacının karşılanmasında iyileştirmeler olmasına rağmen, beklenen düzeyde gelişme sağlanamamıştır. Eğitim hizmeti sunan kamu ve özel kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyon eksikliği devam etmektedir” (DPT, 2000a: 81).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Eğitimin kalitesini doğrudan etkileyen fiziki altyapı, donanım, müfredat, öğretmen ve öğretmen üyesi istihdamı açısından eğitim kurumlarının yeterli düzeye getirilebilmesi için finansman imkanları geliştirilecektir” (DPT, 2000a: 83) açıklaması yer almaktadır.

2.1.3. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Lisesi Öğrenci Niteliği

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında kız teknik öğretimi ile ilgili olarak, “Türkiye’de bütün kademelerde genel, mesleki ve teknik okullar kadın erkek bütün yurttaşlara tam bir eşitlikle açık bulunduğundan, kız teknik öğretim bunun dışında kalan eğitim amaçlarına yönelmelidir. Bu amaçlar iki ana bölümde toplanmıştır.

Bunlardan birincisi; halen kız teknik öğretime genellikle hakim olan ve kadını bir ev kadını olarak değerlendirmeyi ve geliştirmeyi amaç edinen çalışmalardır. Bu çalışmalar, özellikle kadının eğitim imkanlarından yoksun olduğu ve kız teknik öğretim kurumlarının bunu sağlayabileceği geri kalmış bölgelerde yoğunlaştırılmalıdır.

İkincisi ise; özellikle kadınları yapılarına uygun mesleklere hazırlama konusudur. Kız teknik öğretimde öğretim programları, öğretim dalları ve okul strük türleri bu yönde geliştirilmeli ve değiştirilmelidir. Bu çalışmalarda yurdumuzun sosyal iktisadi ve kültürel yapı ve geleceğinin ihtiyaç ve imkanları dikkatle göz önünde bulundurulmalıdır” (DPT, 1963: 460) denilmektedir.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak, “Kız Teknik Öğretim fonksiyonel eğitim veren bir nitelik kazanmamıştır. İnsan gücü ihtiyaçlarına göre, teknik öğretime verilen ağırlıkla, kapasite artırılırken mezunların

sanayide iş bulmaları ve buldukları işten tatmin olmaları güç olmaktadır. Mezunların teorik bilgilerine rağmen, iş hayatı gereklerine uymamaları, iş hayatına hazırlayıcı imkanların öğretim sırasında yaratılmaması, sanayideki gelişmelerin izlenememesi, iş verenlerin bu elemanların yeterliliğine güvensizlikleri, elemanların ücret, yetki ve sorumluluklarının tespit edilmemiş olması bu konudaki sorunlardır. Öğrenci-öğretmen oranlarındaki iyileşmeye rağmen verimde olumlu bir gelişme yoktur” (DPT, 1967: 161).

“Mezunların üst okullara devamları veya meslekte gelişmeleri bakımından tıkanıklıklar vardır. Eğitimde gözlem ve uygulama metodundan yeterli ölçüde yararlanılamamaktadır” (DPT, 1967: 160) açıklamaları yer almaktadır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında uygulanacak planlar şöyle açıklanmaktadır: “Kız sanat enstitüleri ve genellikle kız teknik öğretim, kadın işgücü ekonominin talep ettiği yönde istihdam edilmek üzere yetiştirmek üzere programlarını geliştirmektedir. 1968-1972 döneminde bu okullar çevrelerinde yaygın eğitim ve sosyal faaliyetler yürüten merkezler durumuna getirilecektir. Öğrencilerin okul süresinde üretime katılabilmeleri için döner sermaye gücü artırılacaktır.

Kız teknik öğretimin bütün programlarında kadın eğitimi üzerinde gereken önemle durulacaktır” (DPT, 1967: 167).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politika olarak, Mesleki Teknik Orta öğretim genellikle hedeflerin gerisinde kalmaya devam etmektedir. Mesleki ve Teknik öğretimin çevre ve iş hayatı ile ilişkisi geçen yıllara oranla arttığı halde gereken düzeye ulaşamamıştır (DPT, 1972b: 348).

“Milli Eğitimimizde her kademedeki görülen nitelik sorununun çözümünde etkin rol oynayacak olan yöneltme ve önderlik hizmetlerinin eğitim organizasyonundaki yeri ve çalışma şekli saptanarak uygulama için uzun vadeli programlar hazırlanacaktır. Yöneltme ve önderlik çalışmalarını yapacak personel gereği ve bu personelin yetiştirilmesi ile ilgili ilkeler program dönemi içinde

saptanacaktır.

Yeni personel rejimine göre devlet memurları eğitimi uygulama planına bağlı olan kuruluşlarca sınıfların hizmet içi eğitim yönetmelikleri çıkarılacak ve eğitimcilerin eğitilmesine ağırlık verilecektir” (DPT, 1972b: 351-352).

Kız Meslek Liseleri öğretim kadrosunun nitelikli öğretmenlerle güçlendirilmesini sağlamak amacıyla Kız Teknik Yüksek Öğretmen okulunda Kız Meslek Liselerinin yeni bünyelerine uygun öğretmen yetiştirmeye yönelik program geliştirme çalışmaları yapılacaktır (DPT, 1972c: 245).

“İnsan gücü gereklerine göre mesleki ve teknik liselerde kapasite artışını sağlamak için bu okulların nitelikleri yükseltilecek, öğrencilere kendi alanlarında yüksek öğrenime devam etme olanağı sağlanacaktır.

Bu okulları bitirenlerin büyük ölçüde kendi alanlarında çalışmalarını sağlamak için çalışma koşulları, özellikle istihdam, ücret ve personel politikalarında düzeltmeler yapılacaktır” (DPT, 1973: 722) açıklamaları yer almaktadır.

“Geçmiş yıllarda olduğu gibi nitelik ve nicelik açısından yeterlilik konusu ve eğitimin her bölümüne öğretmen sağlanması, mevcutların kaybının önlenmesi sorunu, ağırlığını 1973 program dönemi içindedeki sürdürmüştür.

Teknik eğitimde bir çok okulda sınavla öğrenci alma gereğini doğuran sosyal talebin hızla artmasıyla ortaya çıkan olumlu gelişmenin yanı sıra öğretmen sorunu en önemli dar boğaz olarak belirtilmiştir” (DPT, 1974: 287-289).

Kız Meslek Liselerinde uygulanacak yeni öğretim dallarına göre öğretmen yetiştirmek üzere Kız Teknik Yüksek Öğretmen Okulunda gerekli düzenlemeler yapılarak nitelikli öğretmen yetiştirme konusuna ağırlık verilecektir (DPT, 1974: 295).

Mesleki ve teknik öğretimin belirli dallarında Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planının hedefleri aşılmış olmakla birlikte çağ nüfusunun genel orta öğretimle mesleki teknik orta öğretim arasındaki oransal dağılım plan hedefine ulaşmamıştır. Mesleki ve Teknik Eğitim alanına giren bazı eğitim dallarında dengeli ve plan hedefleri doğrultusunda bir gelişme olmamıştır (DPT, 1977a: 336).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak, “Planlı dönemde nitelik iyileştirme çabaları sürdürülmüştür. Üretime dönük yeni program geliştirme çalışmaları yapılmış ve hazırlanan programlar deneme şeklinde, kademeli olarak bazı okullarda uygulamaya konulmuştur (DPT, 1979: 445) açıklaması yer almaktadır.

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politikalar aşağıdaki şekilde belirtilmektedir. “Özellikle mesleki ve teknik eğitimde endüstri ile ilişkilerin geliştirilmesine olanak verecek esnek program uygulaması gerçekleştirilecektir.

Teknik liseler üretim sürecinin orta düzey insan gücü gereksinimine cevap verecek biçimde, endüstrinin gereksinim duyduğu alanlardaki programları içerecek ve bu amaçla hem kız hem erkek öğrencileri yetiştireceklerdir. Ortaöğretimde, mesleki ve teknik öğretime öncelik verilecek biçimde burs sistemi geliştirilecektir” (DPT, 1979: 458).

Üçüncü Plan döneminde Birinci Plan dönemi başına göre genel orta öğretim ve mesleki, teknik orta öğretimde okuyan öğrencilerin toplam öğrenci sayısına oranında önemli bir değişiklik olmamıştır. 1963 yılında genel lise oranı yüzde 62 iken, 1978 sonunda yüzde 60 olmuştur. Oysa üçüncü plan dönemi sonunda bu oranların, genel öğretim için yüzde 45, mesleki ve teknik öğretim için yüzde 55 olması öngörülmüş ancak gelişme mesleki ve teknik öğretim doğrultusunda değil genel liseler doğrultusunda olmuştur. Bu durumda öğrenciler en küçük yerleşme birimlerine kadar açılan genel liseleri tercih etmekte, üniversiteye girişte lise mezunlarının tüm fakülte ve yüksekokullara kabul edilmesi öğrencileri genel orta öğretim yapmaya yönlendirmektedir (DPT, 1979: 437).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında genel ilke olarak şu ifadeler yer verilmiştir: “Kız Meslek Liselerinin müfredat programlarında çevrenin ve iş piyasasının ihtiyacına uygun mesleklerin kazandırılmasına dönük değişiklikler yapılacaktır.

Genel ve mesleki teknik liselerdeki mesleki rehberlik faaliyetleri daha etkin hale getirilecektir. Eğitim öğretim kurumlarının her seviyesinde öğrencilere kazandırılacak bilgi ve becerilerin hayata dönük olması sağlanacaktır. Eğitim sisteminde döner sermaye çalışmaları ıslah edilecek, fiili üretim içerisinde eğitimin yapılmasına plan dönemi başında başlanacaktır”(DPT, 1984: 143-144).

İlköğretim sonrası genel liselerle, mesleki ve teknik liseleri kapsayan orta öğretime 15-17 yaşlar arasındaki çağ nüfusunun % 29.3'ü devam etmektedir. Bunun % 11.5'i mesleki teknik liselerde ve % 17.8'i de genel liselerdedir. Bu durum mesleki ve teknik öğretimin imkanlarını arttırarak gençleri bu yönde özendirme politikasında beklenen başarıya ulaşamadığını göstermektedir (DPT, 1986: 318).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politikalar şunlardır: “Eğitimin her kademesinde kalitenin yükseltilmesi, imkan ve fırsat eşitliğinin sağlanması esas amaçtır.

Eğitim sistemi; meslek kazandırıcı yaygın eğitim,ara insan gücü ve yüksek nitelikli insan gücü yetiştiren eğitim olmak üzere üç boyutlu bir yapıda ele alınarak kalkınmanın temel araçlarından biri olarak etkinleştirilecektir.

Bilgisayar destekli eğitim gerekli yazılımların ve nitelikli elemanların sağlanması suretiyle yaygınlaştırılacaktır. Mesleki teknik eğitim kurumlarının, eğitim-insan gücü-istihdam ilişkileri çerçevesinde tarım, sanayi ve hizmet sektörleri ile etkili işbirliği içinde olmaları sağlanacak ve eğitim kalitesinin yükseltilmesi için eğitim programları ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınma ile uyumlu olarak geliştirilecektir. Ayrıca bu okulların gelişen teknolojiyi izlemeyi sağlayacak tedbirler

alınacaktır (DPT, 1989: 293-295).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak, “Mesleki-teknik örgün ve yaygın eğitimin ekonominin insan gücü ihtiyaçlarına uygun hale getirilmesi çalışmalarında amaçlanan düzeye ulaşılamamıştır” (DPT, 1995: 25).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politika olarak, “Örgün ve yaygın sisteminin nitelik ve niceliğinin geliştirilerek ekonomik büyüme ve sosyal gelişmenin en önemli unsurlarından olan insan gücünün yetiştirilmesi temel ilkedir.

Örgün ve yaygın teknik eğitimin dünya standartlarına yükseltilmesine meslek standartları ve sertifikasyon sistemi üzerinde yapılan çalışmaların tamamlanmasına, okul ve iş hayatı ilişkilerinin geliştirilmesine, temel bilgi ve beceriler ile yeni teknolojilerin okulda verilmesine ve uygulamanın iş yerlerinde yapılmasına ve hizmet içi eğitime önem verilecektir.

Toplumsal faydanın büyük olduğu zorunlu eğitimin devlet tarafından üstlenilmesi, bireysel faydanın nispeten büyük olduğu daha üst eğitim kademelerinde hizmetten yararlananların hizmetin bedelinin ödemesi sağlanacaktır. Bu yapı fırsat eşitliği açısından ödeme gücü olmayan öğrencilerin hizmetten yararlanabilmesini sağlamak üzere özel kesiminde katkısıyla dar gelirli aile çocuklarından başlanarak kredi ve burs sistemiyle desteklenecektir” (DPT, 1995: 26-28) ifadeleri yer almaktadır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politika olarak, “Eğitim sisteminin temel amacı; Atatürk ilke ve inkılaplarına bağlı, düşünme, algılama ve problem çözme yeteneği gelişmiş, demokratik, özgürlükçü ve manevi değerlere bağlı yeni fikirlere açık, kişisel sorumluluk duygusuna sahip milli kültürü özümsemiş, farklı kültürleri yorumlayabilen ve çağdaş uygarlığa katkıda bulunabilen, bilim ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek üretken ve yaratıcı bilgi çağı insanı yetiştirmektir.

Mesleki ve teknik eğitim, örgün ve yaygın eğitim sistemi içinde esnek, dinamik ve iş hayatı ile sıkı ilişki içinde geliştirilecektir” (DPT, 2000a: 83-89) açıklamaları yer almaktadır.

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak kaynak yetersizliği, mevcut kaynakların etkin kullanılmaması ve sanayi ile işbirliğinin yeterince geliştirilememesi gibi nedenlerle mesleki ve teknik eğitimde plan hedeflerinin gerisinde kalınmış, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu nitelik ve türde mesleki eğitim programları geliştirilmesinde yetersiz kalınmıştır (DPT, 2000a: 82)

2.1.4. Kalkınma Planlarında Kız Meslek Liselerinde Araç Gereç ve Donanım

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında sadece kız teknik öğretim tesislerinin yenilenmesi ile ilgili ifade yer almaktadır.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Kız teknik öğretiminde mesleğe hazırlamak ve okulları çevrelerine yararlı çalışmalar yapan merkezler haline getirmek için çalışmalar başlamıştır. Okulların eğitim araçlarının yetersizliği bu konuda dar boğaz olmaktadır” (DPT, 1967: 161) denmektedir.

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Planlı dönemde yoğunlaşan çabalara rağmen, eğitimin bütün kademelerinde ders araçları ve gereçleri yetersizliği sorunu süregelmektedir.

Eğitim kurumları ve eğitim programları ile iş piyasası ve çalışma hayatı arasında ilişki kurulamamış, bu nedenle eğitimin fonksiyonel olması sağlanamamıştır” (DPT, 1973: 715).

“Kısa dönemde iş gücüne kalkınmanın ve yeni teknolojilerin gerektirdiği nitelikleri kazandırmak için etkili bir yaygın eğitim sistemi kurulacaktır. Sanayileşmeye paralel olarak eğitim kurumlarının iç bölümlerinde mesleki ve teknik

dallara gereken ağırlık verilecektir.

Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, her eğitim kademesi için plan döneminde yeniden şekillenecek eğitim programlarına dayalı ihtiyaç programları geliştirilecek, uygulamalarda fizik yapı ile eğitimin bünyesi arasındaki karşılıklı etkilenmeyi izleyerek program ve proje geliştirme önerileri hazırlayacak bir birim teşkil edilecektir” (DPT, 1973: 715).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durumla ilgili olarak, “Eğitim sisteminin içeriği, istihdam koşulları ve teknolojik yapıya uygun değildir” ifadesi yer almaktadır.

Planda ilke ve politika olarak, “Eğitim sistemi diğer sistemlerle bir bütünlük içinde ele alınarak, teknolojik ve ekonomik yapıyla tutarlı kurumsal bir yapıya kavuşturulacaktır.

Teknik ve meslek okulları döner sermayeleri eğitim ve üretimi birleştirecek biçimde uygulama sağlayacak, eğitimde yeni geliştirilecek programlar için araç-gereç üretimine olanak verecek ve kaynak yaratıcı olmasını sağlayacak bir biçimde yeniden düzenlenecektir” (DPT, 1979: 457-458) belirlenmiştir.

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Ders araç ve gereçlerinin yeterli seviyede sağlanamaması, müfredat programlarını günün şartlarına uygun hale getirmede sistemli bir yol izlenmemesi ve öğretmen kadroları için etkin ve devamlı hizmet içi eğitim programları uygulanamamıştır” (DPT, 1986: 318).

Mesleki teknik liselerle genel liselerin atölye, laboratuvar ve diğer araç gereç ihtiyaçlarının giderilmesi yönünde gereken tedbirler bir programa bağlanacaktır (DPT, 1986: 323) ifadeleri vardır.

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında, Endüstri Meslek Lisesi ve Teknik Liseleri değişen teknolojiye uygun makine teçhizatla donatmayı, yönetici ve

öğretmenlerini eğitmeyi ve yeni meslek alanlarında program geliştirmeyi amaçlayan Endüstriyel Okullar Projesi çalışmaları sürdürülmektedir (DPT, 1990: 325) denilmekte, çalışmaların istenen düzeye getirilemediği anlaşılmaktadır.

Okullarda görsel-işitsel araçlar ve bilgisayar destekli eğitim gibi yeni eğitim teknolojilerinin kullanılması yaygınlaştırılacaktır. Fiziksel alt yapı ile insan gücü kaynakları, müfredat programları ve modern eğitim teknolojileri gibi, eğitimin alt yapısının iyileştirilmesi için program, bütçe teknikleri, maliyet fayda ve maliyet-etkinlik analizlerine dayalı yatırım programları düzenlenecektir. Okulların gelişen teknolojiyi izlemelerini sağlayıcı tedbirler alınacaktır. Bilgisayar destekli eğitim gerekli yazılımların ve nitelikli elemanların sağlanması suretiyle yaygınlaştırılacaktır (DPT, 1989: 293-295) denilmektedir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında mevcut durum ile ilgili, “Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasında yeterli gelişme sağlanamamıştır. Özellikle bilgisayar destekli eğitimde yazılım programlarının yeterli ölçüde geliştirilememesi, ihtiyaç duyulan formatör öğretmenlerin yetersiz olması veya yetiştirilen öğretmenlerin bilgisayar laboratuvarları olmayan okullara tayin edilmesi, teknolojideki hızlı değişimler sonucu mevcut bilgisayarların kısa sürede demode hale gelmesi ve ayrılan kaynakların sınırlılığı bu eğitimden beklenen faydanın gerçekleşmesini olumsuz yönde etkilemektedir” (DPT, 1995: 26).

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ilke ve politika olarak aşağıdaki ifadelere yer verilmiştir: “Gelişen toplumumuzun, yaşadığımız teknoloji çağının ve günümüzde gözlenen globalleşme ve entegrasyon süreçlerinin ortaya çıkardığı yeni ihtiyaçlar nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde bilgi kadar hatta ondan daha fazla doğrudan mesleğe yönelik beceri iş teknikleri ve çabuk uyum yeteneği gibi yeni donanımları ön plana çıkarmakta, bu ise genel eğitimin içinde ve yanında çok tutarlı ve yeni bir meslek eğitimi yapılanmasını zorunlu kılmaktadır.

Eğitimin her kademesinde teknoloji destekli eğitim yapılacak, kademeli olarak bilgisayar destekli eğitim geliştirilerek yaygınlaştırılacak, kitle eğitimine ve

uzaktan öğretime önem verilecektir.

Uluslararası rekabet gücünün arttırılmasında ileri teknolojinin kullanımı, geliştirilmesi ve üretilmesi birincil öneme sahiptir. Bu bağlamda insan gücünün potansiyelinin değerlendirilmesi ve niteliğin arttırılarak üretim sürecine katılımının sağlanması gerekmektedir. Eğitim sistemi bu amaca hizmet edebilecek dinamik bir yapıya kavuşturulacaktır” (DPT, 1995: 27-30).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Eğitimde yeni teknolojilerin kullanılması ve yaygınlaştırılmasında yeterli gelişme sağlanamamıştır. İlköğretimden başlamak üzere eğitimin her kademesinde bilgisayarlı eğitime geçilmesi, her okula internet erişiminin sağlanması ve müfredat programlarının yazılım programlar olarak üretilmesi önem taşımaktadır.

Eğitimin her kademesinde teknolojinin sağladığı imkanlardan özellikle bilgisayar teknolojisinden azami ölçüde yararlanılacak uzaktan eğitim ve ileri teknolojileri kullanan yeni eğitim yöntemleri uygulamaya konulacaktır” (DPT, 2000a: 81-83) denilmektedir.

2.1.5. Kalkınma Planlarında Yüksek Öğretim

Birinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Meslek ve teknik lise mezunlarına ağırlıklı meslekleriyle ilgili dallarda yüksek öğrenime geçişi sağlanacaktır” (DPT, 1963: 462) denilmektedir.

İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Orta öğretim seviyeli meslek ve teknik okullarından mezun olanların kendi konularında daha yüksek okullara devamları yukarı seviyeye yetiştirici ve yukarı seviyedeki okullara bağlı hazırlık sınıfları ile özel bir seçim sistemi ile gerçekleştirilecektir” (DPT, 1967: 176).

Mesleki ve teknik eğitim programlarında, mezunların yükseköğretime devamlarını kolaylaştırmak amacı ile, bu okulların meslek kazandırıcı niteliklerini

azaltıcı değişikler yapılmayacaktır. Bu okulların amacı mezunlarının kendi yetişme alanlarında meslek sahibi olmalarını sağlamak olacaktır (DPT, 1968: 141).

Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında yükseköğretim ile ilgili; Örgün eğitimin ilk kademesi olan ilköğretim mezunlarının yarısından çoğu doğrudan çalışma hayatına katılmaktadır. Oysa ilköğretim çalışma hayatının gerektirdiği asgari bilgi ve beceriyi vermekten uzak bulunmaktadır. Orta öğretimde kalkınmanın gerektirdiği orta seviyeli mesleki ve teknik iş gücünün yetiştirilmesi ve bunlara ağırlık verilmesi esas olduğu halde genel öğretimde (liseler) yığılmalar olmuştur. Bunun sonucunda yükseköğretimde ekonominin ihtiyaç duymadığı dallarda öğrenci yığılması olmuş, bu kademede de uygulayıcı eleman yetiştirme konusunda başarısız kalınmuştur (DPT, 1972c: 241).

Endüstri ve Teknik Liseler ile Kız Meslek Liselerinde, istihdam alanlarının ihtiyaçı olan yeni meslek dallarında sanayi ile iş birliği yapılarak öğretim programı hazırlama çalışmaları sürdürülecektir (DPT, 1977a: 338).

Mesleki ve teknik lise mezunlarına öncelikle meslekleriyle ilgili dallarda yükseköğretime geçiş sağlamak üzere, üniversite giriş sınavları çeşitlendirilecek ve mesleki teknik lise mezunlarını ihtisas konularına göre yöneltebilecek bir içeriğe kavuşturulacaktır (DPT, 1974: 295).

Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planında Eğitim Özel İhtisas Komisyonu Raporunda; Meslek Liselerine yükseköğretime geçiş olanakları sağlanırken okul müfredat programında meslek dersleri azaltılmakta, genel kültür dersleri ise arttırılmaktadır. Bu durum ise yüksek öğrenime devam etmeyip iş hayatına atılan öğrencilerde mesleki bilgi ve beceri yetersizliği meydana getirmektedir (DPT, 1977b: 29).

Ortaöğretimde mesleki ve teknik öğretime ağırlık kazandırılması temel ilkedir. Ortaöğretim sistemi, fiziki olanakların ve öğretmenlerin en verimli biçimde kullanılmalarını gerçekleştirecek, öğrencilerin üretim sürecine daha etkin olarak

katılmalarını sağlayacak, yükseköğretim önündeki yığılmalara yol açan etmenlerden ortaöğretim sisteminden kaynaklananların düzeltileceği bir içerik ve kurumsal yapıya kavuşturulacaktır (DPT,1979: 457).

Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planında da sonuç olarak şu ifadeler yer almaktadır; Üçüncü Beş Yıllık Plan döneminde uygulaması başlatılan deneme mahiyetindeki okul-sanayi işbirliği programı yaygınlaştırılmamış ve endüstri meslek liselerinde meslek dersi saatleri yükseltilememiştir dolayısıyla Türkiye’de orta seviyeli okullarda teknisyen yetiştirilememektedir. Ayrıca teknik liselerin müfredat programlarında üniversiteye hazırlama ağırlık kazanacağından bu okullarda gelişen sanayinin ihtiyaçlarına cevap verecek nitelikte eleman yetişmemektedir (DPT, 1986: 319).

“Mesleki-teknik lise mezunlarından yükseköğretime devam etmek isteyenlerin yetiştikleri aynı branşta öğretime devam etmelerini özendirici düzenlemeler henüz gerçekleştirilememiştir.

Ortaöğretime devam eden gençlerin alaka ve kabiliyetlerine uygun yükseköğrenim görmelerini veya doğrudan iş hayatına atılmalarını kolaylaştıracak mesleki rehberlik faaliyetleri etkin bir şekilde başlatılmadığından yükseköğretime geçişteki yığılmalar ve puan esasına göre tayin edilen branşlara devam zorunluluğu sorunlar ortaya çıkarmaktadır” (DPT, 1986: 320).

“Orta öğretimde mesleki teknik eğitime olan talebi özendirici tedbirler etkin bir şekilde uygulamaya konacaktır. Kız meslek Liselerinin müfredat programlarında çevrenin ve iş piyasasının ihtiyacına uygun mesleklerin kazandırılmasına dönük değişiklikler yapılacaktır. Genel ve mesleki teknik liselerdeki mesleki rehberlik faaliyetleri daha etkin hale getirilecektir.

Mesleki teknik öğretim okullarından mezun olan gençlerin yetiştirildikleri alanlarda yükseköğretime devam etmelerinin özendirilmesi için gereken tedbirler alınacaktır” (DPT, 1986: 320-321).

Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Yükseköğretime devam etmek isteyen mesleki teknik lise mezunlarının kendi branşlarında bir yükseköğretim kurumuna yönelmelerini özendircek düzenlemeler yapılacaktır” (DPT, 1989: 295) denilmektedir.

Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında ise, “Eğitim ve öğretimde ilköğretimin ikinci kademesinden başlamak üzere etkin bir yönlendirme sisteminin kurulamaması, ortaöğretimden mezun olan her öğrencinin yükseköğretime devam etme arzunu doğurmakta ve üniversite önünde yığılmalara neden olmaktadır. Üniversitelerdeki kapasite yetersizliği de buna eklenince yığılmalar her geçen yıl daha da artmaktadır. Üniversiteye girme ümidi ile birkaç yılını özel dersaneler de harcayan öğrenci üniversiteye de giremediği takdirde her hangi bir mesleğe sahip olamadan hayata atılmaktadır. Bu durum kaynak ve zaman israfına sebep olmaktadır.

Eğitim sisteminin yapılanmasından ve işleyişinden kaynaklanan sorunların çözümü ihtiyacı önemini korumaktadır. Herkese eğitim ve öğretim imkanı sunabilecek ortamı yaratıcı, her eğitim kademesinde ve özellikle yükseköğretime girişteki yığılmaları önleyici, fırsat eşitliğini olumsuz şekilde etkileyen sistem dışı özel kurslara duyulan gereksinimi ortadan kaldıracı, zorunlu eğitim dışında her kademe hizmetten yararlananların maddi güçleri ölçüğünde eğitimin finansmanına katılımını sağlayıcı ve her eğitim kademesinde özel öğretim kurumlarının artırılmasına yönelik yeni düzenlemelere ihtiyaç bulunmaktadır. Yeni meslek türleri ile ilgili çalışmalarda yeterli gelişme sağlanamamıştır (DPT, 1995: 22-25).

Ortaöğretimden üniversiteye yönelme sürecini yeniden düzenleyebilmek, üniversite önündeki aşırı yığılmayı önlemek ve ülkemizin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünü yetiştirebilmek amacıyla, yükseköğretim öncesinde ve ortaöğretim kademesinde yoğun şekilde faaliyet gösteren özel dersanelerin mesleki ve teknik eğitime yönelmeleri ve uygun olanların orta öğretim ve yükseköğretim kurumu oluşturmaları desteklenecektir (DPT, 1995: 28).

Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planında, “Herkes eğitim ve öğretim imkanı sunabilecek ortamın yaratılması, yükseköğretime geçişte yığılmaların önlenmesi, eğitimde fırsat eşitliğinin sağlanması ve etkin bir yönlendirme sisteminin kurulmasına ilişkin düzenlemelerde yetersiz kalmıştır.

Ortaöğretimde etkili bir yönlendirme sisteminin bulunmaması ve özellikle mesleki teknik eğitim ve sanayi arasındaki işbirliğinin yeterince geliştirilememesi sebebiyle yükseköğretim kurumları önündeki yığılmalar devam etmiştir” (DPT, 2000a: 81).

“Örgün ve yaygın mesleki teknik eğitime ağırlık verilecek, ortaöğretimde mesleki teknik eğitimin payı arttırılacak, üniversitelere giriş sınavlarında normal liseler ile meslek ve teknik lise mezunları arasındaki farklı değerlendirmeler kaldırılarak, mesleki ve teknik eğitimin yaygınlaştırılması teşvik edilecektir. Meslek yüksekokulları ile mesleki ve teknik orta öğretim kurumları arasında program bütünlüğünü esas alan iş bölümü ve iş birliği kurulacak; nitelikli iş gücünün yetiştirilmesinde önemli yeri olan meslek yüksekokullarında öğrencilerin uygulamalı eğitim almaları sağlanacaktır” (DPT, 2000a: 83-84)

2003 yılından itibaren uygulanmak üzere Öğrenci Seçme Sınavı (ÖSS) puanlarının hesaplanması ile ilgili olarak, Ağırlıklı Orta Öğretim Başarı Puanının hesaplanma yöntemi ve ÖSS’yi kazanma barajı değiştirilmiş, orta öğretimdeki başarının yerleştirmedeki ağırlığı yükseltilmiş ve Türkçe ve Matematik sorularının ÖSS puanındaki ağırlığı arttırılmıştır. Mesleki ve teknik lise mezunu öğrencilerin üniversiteye girişteki dezavantajlı konumu devam etmektedir (DPT, 2004: 145) açıklamaları yer almaktadır.

2.1.6. Mesleki Teknik Eğitimin ve Kız Meslek Liselerinin Tarihsel Gelişimi

Cumhuriyetin kuruluşu ile beraber devlet, mesleki ve teknik eğitim durumu ile ilgilenmeye başlamıştır. Birinci dünya ve bağımsızlık savaşlarında teknik bilgi ve

beceriye sahip eleman eksikliğinin meydana çıkardığı sorunlar ekonomik ve sosyal gelişme için bireyde yeni yeterliliklerin geliştirilmesi zorunluluğu ve genel olarak becerili işçi düzeyinde nüfus aktarması sonucu meydana gelen boşluğu doldurmak ihtiyacı, meslek eğitimi üzerine dikkatleri toplamıştır (Doğan, 1983: 359).

Planlı dönemde sanayi sektöründeki gelişmeler ve tarımda çağdaş teknolojinin uygulanmaya başlanması, mesleki ve teknik öğretim öneminin daha çok arttırmıştır (Ersan, 1989: 21).

Ülkenin kalkınması için her düzeyde teknik elemana ihtiyacı bulunduğu ve bu elemanların eğitim sistemi ile yetiştirilmesi gereğini Atatürk, daha savaşlar sırasında görmüş ve laik eğitimin kurulmasını ve uygulamayı içerecek şekilde yönlendirilmesini vurgulamıştır. Atatürk, mesleki ve teknik eğitimin kurulması ve yaygınlaştırılması için özel ilgi göstermiş ve gerekli önlemleri almaları için ilgilileri uyarmıştır. O güne kadar çok az sayıda yöneticinin ve eğitimcinin dikkatini çeken meslek okullarının önemini vurgulamak için Atatürk, bu okullara özel ziyaretler yapmıştır (Doğan, 1983: 360). Ancak Cumhuriyetin ilk yıllarında mesleki ve teknik eğitimde gelişme genel liselere oranla sınırlı olmuştur. Türkiye’de sanayi ve teknolojinin gelişmesi ile birlikte mesleki ve teknik eğitime verilen önem artmıştır. Mesleki ve teknik liselerin okul olarak sayılarında bir artma görülmekte ise de öğrenci sayısı genel liselere göre daha azdır, mezunlarının bir meslek sahibi olmaları da yeterince sağlanamamaktadır (Özsoy, 1987: 24).

Mesleki ve teknik ortaöğretim, ortaöğretim sisteminin genel orta öğretimle birlikte iki temel kesiminden birisidir. Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları, öğrencilerin iş alanlarına ve yükseköğretime hazırlayan programlar uygulayan meslek liseleri ile teknik liselerden oluşmaktadır. Bunlar, endüstriyel gelişime uyumlu insan gücü yetiştirme için ön koşulu olan ve ortaöğretimin temel itici gücünü oluşturması amaçlanan okullardır (Uluğ, Başdoğan, Topukçu, 1990: 28-29).

Mesleki teknik eğitimin tarihi bireyin çalışmayı öğrenme çabasının tarihidir, denilebilir. Bu günkü meslek eğitimi binlerce yıllık çalışma ve deneyimin ürünüdür.

Mesleki eğitim, uzun yıllar, ailenin sorumluluğunda yürütülmüştür. Değişen toplumsal koşullar nedeniyle aile içinde yapılan meslek eğitimi başka kurumlara devrolmuştur. Mesleki eğitim, aile yerine çıraklık sistemine geçtikten sonra, gelişmekte olan toplum ihtiyaçları, üretim sistemleri, bilim ve teknolojiye buluşlar karşısında yetersiz kalmıştır. Çıraklık sisteminin dışında çeşitli mesleki eğitim sistemlerinin geliştirilmesine gidilmiştir. Böylece meslek eğitimi, örgütlenmiş bir okul programı olarak eğitim sistemine girmiş ve birçok aşamalardan sonra bugünkü şeklini almıştır (Doğan, 1983: 358).

Ortaöğretim, bir toplumun gereksinmesi olan olgun ve yetenekli vatandaşları yetiştirmede, son derece önemli bir role sahiptir. Bundan dolayı geri kalmış ülkeler, ortaöğretimi ihmal etmekle büyük bir risk altına girmiş sayılırlar. Gerçekte; geri kalmış ülkelerde, ortaöğretimin yetersizliği çok ciddi bir sorundur. Bu ülkelerde hükümetler genellikle ilköğretim ve yükseköğretimi güçlendirmeye öncelik verirler. Oysa; hemşire, sağlık memuru, laborant, teknisyen gibi orta düzeyde mesleki ve teknik elemanların yetiştirilmesi kalkınma yönünden son derece önemlidir. Sanayileşmiş ülkelerde olduğu kadar; sanayileşmeyi amaç edinmiş olan geri kalmış ve gelişmekte olan ülkelerde bu orta düzey mesleki ve teknik alanlara öğrenci çekmedikçe, onları yeterli bir şekilde yetiştirmedikçe insan gücü ihtiyacı giderilemez. Bu elemanların yetiştirilmesi; aynı zamanda halk kitleleri ile aydınlar arasında bir iletişim ve anlaşma görevini başarması bakımından da önemlidir. Ortaöğretimin kalkınma açısından son derece önemli olan bu etkisinden başka yükseköğretime de öğrenci hazırlamak gibi bir işlevi de vardır. Bu öneminden dolayı, 15 - 18 yaş grubundaki çocukların eğitimini kapsayan ortaöğretim gelişmiş ülkeler tarafından genellikle zorunlu eğitim kapsamına alınmış bulunmaktadır (Kaya, 1993: 72).

Genel eğitim veren okullar, meslek okullarından önce kurulmuştur. Bunun sonucu olarak, meslek eğitimi anlayışını olumsuz yönde etkileyecek bir görüş gelişmiştir. Meslek okullarını geliştirmek isteyen fikir adamlarında hep şu garip yönelme ve kanı vardır. Bir ilkokul, bir ortaokul yapar gibi bir tarım, bir ticaret veya sanat okulu yapılabilir. Bir çok kimseler meslek okullarını bir ilkokul, bir lise gibi

düşünmektedir. Birçoklarına göre meslek okulunu diğer herhangi bir okuldan ayıran tek şey onun atölyesidir. Onların kafasında meslek okulu atölyeli okuldur (Doğan, 1983: 364).

Genel eğitim veren liselerle, çeşitli adlar taşıyan mesleki ve teknik okullardan oluşan ortaöğretim, ülkemizde eğitim sistemimizin en kritik halkasını oluşturmaktadır. Ortaöğretimin sağlıklı kalkınmanın gerektirdiği yeterli sayı ve nitelikteki ara insan gücü yetiştirmek ve yükseköğretime eleman hazırlamak gibi ikili bir işlevi vardır (Kaya, 1993: 73).

Bu nedenle, belirli bir yaş diliminden sonra yönlendirme sonucu kişilerin tercihlerinin net olarak belirlenmesi ve hayata ona göre hazırlanması gerekmektedir. Eğitim basamaklarında, öğrencilerin ileride alacakları toplumsal görev ile ilgili çelişkiler olduğundan öğrenciler ve öğretmenler hangi alana ağırlık vereceklerini bilememektedirler.

Yukarıdaki açıklamalardan anlaşıldığı üzere, mesleki teknik eğitim kurumlarının nasıl bir işleve ve yapıya sahip oldukları ve böyle kurumların varolması için gerekli olan şartların neler olduğunun gereğince bilinmediği ortaya çıkmaktadır. Bu konudaki belirsizlikler ve işlevsel yapıyı bilememe, bu kurumlardan yeterince yararlanamamayı da beraberinde getirmiştir. Bu nedenle günümüzde mesleki teknik eğitim kurumları, mezun olan öğrencilerini bir mesleğe, iş hayatına hazırlama yerine, genel okulların yaptığı gibi, bir üst eğitim kurumuna hazırlamakta, bu da bu okullardan alınması gereken sonuçların alınmadığını ortaya koymaktadır. Ayrıca, bundan mesleki teknik eğitim kurumlarından geçen öğrencilerin de olumsuz etkilendikleri görülmektedir. Mesleki Teknik Eğitim kurumlarını tanımak ve bu kurumların nasıl geliştiğini bilmek bu kurumlarla ilgili değerlendirmemizin daha doğru ve anlaşılır olmasını sağlayabilir.

“Kız çocuklarına sanat öğretme düşüncesini ilk ortaya koyan Mithat Paşa, 1865 yılında Ruscuk'ta ilk Kız Sanayi Mektebini açarken, hem kimsesiz kız çocuklarına iş bulmayı, hem ülkenin bazı küçük sanat dallarında eleman ihtiyacını

karşılamaı, hem de orduya gerekli olan kumaş ve giysileri temin etmeyi amaçlamıştı.

1869 yılında İstanbul Yedikule'deki baruthane binasında askerlerin çamaşır ve sargı ihtiyacını karşılamak üzere ilk Kız Sanayi Mektebi'ni yine Mithat Paşa açmıştır.

1879 yılında Ahmet Vefik Paşa tarafından Üsküdar Kız Mektebi adıyla bir okul açılmıştır. Üç sınıflı olan bu okul, bir yandan Türk kadınıın giyim konusunda başkalarına muhtaç olmaktan kurtarmayı, bir yandan da kızlarımıza hem okuma hem de çalışarak para kazanma imkânlarını sağlamayı amaçlıyordu. Bu okul, 1881 yılında Suphi Paşa tarafından Üsküdar Kız Sanayi Mektebi haline dönüştürülmüştür. Aynı yıl bugünkü İstanbul Çapa'daki Selçuk Kız Teknik ve Meslek Lisesi binasında Kız Sanayi Mektebi olarak faaliyete geçirilmiştir.

1912 yılında valilikçe Avrupa'daki okullara benzer nitelikteki İstanbul Kız Sanayi Mektebi açılmış, daha sonra Üsküdar Kız sanayi Mektebi ile birleştirilmiş, 1913 yılında yeniden açılarak benzerleri ile birlikte 4 yıllık sanat okulu haline getirilmiştir.

1914 yılından itibaren kız sanat mekteplerine önem verilmeye başlanmıştır. Avrupa'dan getirilen uzmanlarla, ülkemize yeniliklerin girmesi sağlanmıştır. Bu okullardaki öğrencilere şahsi giyim ihtiyaçlarının yanı sıra, başkalarının isteklerini de karşılayabilecek nitelikte siparişe dönük çalışma yapabilecek bilgi ve beceriler kazandırılmıştır. Cumhuriyetle birlikte özellikle mesleğe ve ev kadınılığına yönelik meslek okullarının açılmasına başlanmıştır. Kız Sanayi Okulları ilk açıldığında, sadece şahsi giyim ihtiyacını karşılamayı amaçlamış, daha sonra bu okullarda üretim çalışmalarına da yer verilmiş; öğrencilere sadece şahsi giyim ihtiyaçlarını değil, başkalarının da ihtiyaçlarını karşılayabilecek, siparişe dönük çalışabilme bilgi ve becerisi de kazandırılmıştır. Böylece mesleki eğitim; “sadece ev kadınıını değil” bunun yanı sıra “meslek kadınıını” da yetiştirmeye başlayarak büyük bir atılım göstermiştir. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte, ülkemizde görülen hızlı atılım ve

ilerleme çabaları sonucu, kızların okumasına çok geniş ölçüde yer verilmiş; özellikle mesleğe ve ev kadınlığına yönelen meslek okullarının açılmasına başlanmıştır.

1927 yılında Ankara’da açılan İsmet Paşa Kız Enstitüsü’nü, 1928 yılında açılan diğer kız enstitüleri izlemiştir. Cumhuriyetin ilk on yılı içinde açılmaya başlayan kız enstitüleri ulu önder Atatürk’ün kadın eğitime verdiği önemin bir göstergesi olarak değerlendirilmelidir” (MEB, 2006: 5-7).

“1929 yılında ilk defa İstanbul Beyoğlu’nda açılan Terzilik Okulu ile özellikle, azınlıkların hakim olduğu terzilik mesleğine, Türklerin de sahip çıkmaları amaçlanmıştır. 1931 yılında ise, ev kadınlığına ait pratik bilgilerin verildiği akşam sanat okullarının açılmasına başlanmıştır. İlkokula dayalı 5 yıl süreli olan kız enstitülerinde ilk meslek programları uygulanmasına 1933-1934 öğretim yılında moda-çiçek ve biçki-dikiş bölümleriyle başlanmıştır. Kız enstitülerine ortaokul mezunu öğrencilerin alınması ve öğrenim süreleri 2 yıl olan özel bölüm açılması 1935-1936 öğretim yılında gerçekleşmiştir. 1963-1964 öğretim yılına kadar devam eden 2 yıl özel ve 5 yıl esas bölümlerle faaliyetlerini sürdüren kız enstitüleri, bu tarihten itibaren 3 yıl süreli meslek okulları haline getirilmiştir.

1974-1975 öğretim yılına kadar kız enstitüsü adı ile anılan bu kurumlar, III. Beş Yıllık Kalkınma Planı hedefleri ve IX. Milli Eğitim Şurası kararları doğrultusunda “Kız Meslek Lisesi” olarak adlandırılmıştır (MEB, 2006: 7-9).

Alkan, Doğan ve Sezgin, mesleki ve teknik eğitimi, “ Bir toplumda yaşayan birey yaşantılarının sağlanmasında zorunlu olan belirli bir mesleğin gerektirdiği bilgi, beceri ve pratik uygulama yeteneklerini kazandırmak suretiyle bireyin kabiliyetlerini, fiziksel, zihinsel, duygusal, sosyal, ekonomik ve kişisel yönden geliştirme sürecidir,” şeklinde tanımlamaktadırlar (Aktaran: Ersan, 1989: 21).

Mesleki ve Teknik Eğitimin temel amacı, bireyi yararlı toplumsal amaçlar için, değerlendirme ve geliştirme yoluyla onun kültürel, ekonomik ve bireysel gelişmesine hizmet etmektir. Mesleki ve Teknik Eğitim programları bu görevi;

1) Hizmet alanına girecek bireylerin eğitimini yürüterek,

2) İş dünyasına bilgili, becerikli ve başarılı personel yetiştirerek yerine getirir (Ersan, 1989: 21 -22).

Mesleki Teknik Eğitimin geçmişten günümüze görev alanları ve sınırları belirli zaman dilimleri içerisinde değişikliğe uğramıştır. Mesleki Teknik Eğitimin görevlerinin tarihsel değişimi şu şekildedir:

“Genel Müdürlük ilk defa "Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü" adıyla 10 Haziran 1933 tarih ve 2287 sayılı "Maarif Teşkilâtı ve Vazifeleri Hakkında Kanun"la Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü bünyesinde kurulmuştur. 1960 yılına kadar bu adla faaliyetlerini sürdüren Kız Teknik Öğretim Müdürlüğü, mesleki ve teknik öğretime duyulan ihtiyaç ve bu alandaki okullara olan talebin artması üzerine, Bakanlık Makamınının 01 Mart 1960 tarih ve 2180 sayılı onayı ile "Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü" olarak yeniden teşkilatlandırılmıştır.

12.05.1992 tarih ve 3797 sayılı "Milli Eğitim Bakanlığınının Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun"un 14'üncü maddesi ile bu günkü konumuna gelmiş, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün temel görevleri belirlenmiştir. Bu görevler;

Kız Meslek Liseleri, Kız Teknik Liseleri, Anadolu Kız Meslek Liseleri, Anadolu Kız Teknik Liseleri, Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüleri, Pratik Kız Sanat Okulları ile aynı seviye ve türdeki diğer mesleki ve teknik, örgün ve yaygın eğitim kurumlarınının eğitim-öğretim ve yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütmek, okul ve kurumlarının eğitim-öğretim programlarını, ders kitapları ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmaktır.

Genel Müdürlüğe bağlı olarak halen ülke genelinde örgün ve yaygın eğitim düzeyindeki Kız Meslek, Anadolu Kız Meslek, Kız Teknik ve Anadolu Kız Teknik

Liseleri ile, Kız Teknik Öğretim Olgunlaşma Enstitüleri ve Pratik Kız Sanat Okulları ve aynı seviyede benzeri diğer okulların eğitim ve öğretimi ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütmekle görevlendirilmiştir (MEB, 2006: 3-4).

Türkiye’de meslek eğitimin gelişmesinde döner sermaye ile ilgili kanun ve yönetmeliklerin büyük katkısı olmuştur. 03.06.1938 tarihli 3423 sayılı döner sermaye kanunu ile meslek eğitiminin yürütülmesi için ihtiyaç olan takım, makine ve gereçlerin sağlanmasında döner sermaye çalışmaları büyük bir mali destek temin etmiştir (Aklan, 1998: 87). Günümüzde topluma ve öğrencilere hizmet veren Kız Meslek Liseleride döner sermaye kanundan yaralanan kurumlardan birisidir.

2.2. İlgili Literatür

Hayriye Argün tarafından (2003) yılında yapılan “Planlı Kalkınma Döneminde (1963-2002) Mesleki ve Teknik Eğitim (Gelişmeler, Uygulamalar ve Sorunlar)” adlı araştırmadan elde edilen sonuçlar özetle şunlardır:

1. Araştırmaya katılan yönetici ve öğretmenler; Meslek liselerini başarılı öğrencilerin tercih etmediklerini, velilerin öğrencilerin eğitim-öğretim sorunları ile yakından ilgili olmadıklarını, bu okulları öğrenciler kendi isteklerinden ziyade ailelerinin etkisi ile tercih ettiklerini, öğrenciler bu okulların amacının öncelikle meslek edindirme olduğunu kısmen bilerek geldiklerini, bölüm seçerken öğrencilere öğretmenler tarafından kısmen yönlendirme yapıldığını, öğrencilerin meslek dallarını ve iş alanlarını yeterince tanımadan meslek seçimi yaptıklarını, bu okulları tercih eden öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeylerinin orta sınıfın altında olduğunu ve bu öğrencilerin mezun olduktan sonra işe yerleştirme ve izleme birimleri tarafından takip edildiğine kısmen katıldıklarını belirtmektedirler.

2. Yönetici ve öğretmenler programda yer alan dersleri içerik açısından meslek dallarının amaçlarını gerçekleştirecek nitelikte olduğuna, derslerin içeriklerinin iş hayatının gerekleri doğrultusunda yenilediğine ve programlar

hazırlanırken yerel özelliklerinde dikkate alındığına kısmen katılmaktadır.

3. “Çalıştığımız okulda öğretmen açığı var” diyen 29 (% 19,3) yönetici ve öğretmenden; % 7,3’ ü kültür dersi, % 4’ü meslek dersi, % 8’i ise hem kültür hem de meslek dersi öğretmen açığı olduğunu belirtmiştir.

4. Yönetici ve öğretmenler, bu okullardan mezun olan öğrencilerin işe yerleştirmesinde ilgili kuruluş ve bakanlık arasında yeterli eşgüdüm sağlandığına katılmaktadır.

5. Mesleki ve teknik eğitimde teorik eğitimin yanı sıra uygulama eğitimi de çok önemlidir. Öğrencilere eğitim uygulamalı olarak verileceği için fiziki alt yapısı, laboratuvar ve atölyelerin çağın gerçekleri doğrultusunda yenilenmelidir.

6. Programlar hazırlanırken iş dünyası yakından izlenmeli, istihdam alanı olan alanlara yönelik bölümler açılmalı ve bu konuda sektör ile işbirliği yapılmalıdır.

7. Okullarda öğretmen açığı olan alanlara öğretmen ataması yapılmalıdır.

8. Öğrenciler tarafından talep gören bölüm/alanlarının sayıları artırılmalı, bu bölüm/alanların açılabilmesi için yetersiz olan öğretmen, fiziki mekan, donanım eksiklikleri bakanlıkla işbirliği yapılarak giderilmeli, bu konudaki bürokratik engeller kaldırılmalıdır.

Erhan Bulut tarafından (2002) yılından yapılan “Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Eğitim Hedefleri ve Gerçekleşme Düzeyi” adlı araştırmada elde edilen sonuçlar özetle şunlardır;

1. Bu plan dönemindeki en büyük gelişme hiç şüphesiz ilköğretimin zorunlu sekiz yıla çıkarılmasıdır. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı hedeflerinden olan ilköğretimin sekiz yıla çıkarılması, 1997 yılında yürürlüğe giren 4306 yasa ile

gerçekleşmiştir.

2. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planını döneminde, yatılı ilköğretim bölge okulları ile pansiyonlu ilköğretim okullarına büyük önem verilmiş, bu okullarda gerek okul sayısı gerekse öğrenci kapasitelerinde önemli artışlar kaydedilmiştir.

3. Bu plan döneminde özellikle bilgisayar, İngilizce, rehberlik gibi branşlarda öğretmen ihtiyacı artmış, öğretmen ihtiyacını gidermeye yönelik çalışmalarda yetersiz kalınmıştır.

4. İlköğretim ve ortaöğretim kademelerinde özel eğitim okullarının sayısında ve kaynaştırma eğitimine geçimlesinde istenilen düzeyde gelişme sağlanamamıştır.

5. Örgün mesleki eğitime göre maliyeti daha düşük olan çıraklık eğitiminde, bu plan döneminde de yeterli gelişme sağlanamamıştır. Bu eğitimin dışında kalan ve herhangi bir eğitim kademesine devam etmeyen çocuklar, sosyal ve ekonomik yönden uygun olmayan ortamlarda çalışmakta; bu durum ruh ve beden sağlıklarını olumsuz yönde etkilediği gibi, insan kaynağımızın verimsiz kullanımına neden olmaktadır.

Zakir Sami tarafından (2001) yılında yapılan “Planlı Kalkınma Döneminde Örgün Kız Teknik Öğretime Yönelik Politikalar ve Uygulamalar” adlı araştırmada elde edilen bulgulara göre varılan sonuçlar özetle şunlardır.

Planlı kalkınma döneminin başından itibaren Kız Teknik Öğretim (KTÖ) “kadını çalışma hayatına yöneltme” politikası izlemiştir. KTÖ okulları mezunlarının çalışma hayatına katılım oranlarının düşük olması ilk bakışta söz konusu politikanın istenilen derecede uygulanamadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ancak bu politikanın uygulanabilmesi için, özellikle planlı kalkınma döneminin başlarında, belli oranda toplumsal değişim gerektiği de açıktır.

Kız Teknik Öğretime yönelik politika kararları yeterince açık değildir.

Kalkınma planlarında KTÖ ile ilgili olarak, çoğu zamanda sayısal hedeflere yer verilmemiştir. Bu politikaların uygulanma durumlarını saptamayı güçleştirmektedir.

İşlevsel bir eğitim politikası da KTÖ’de istenilen derecede uygulamaya geçilememiştir. Sözü edilen politikanın uygulanmasına yönelik olarak sistem I.BYKP’den itibaren yeni mesleklere III.BYKP’den itibaren teknik alanlara, sonrada yabancı dilde eğitim yapan okullar açarak iş hayatının gereklerine uygun, nitelikli insan gücü yetiştirmeye yönelmiştir.

KTÖ, “kadını çalışma hayatına yöneltme” politikasının yanında, bu politikayı destekleyen “kadınların çalışma hayatlarını sürdürebilmelerine yardımcı olma” politikası izlemiştir. Bu politikanın uygulamadaki gelişimini saptayabilmek için yeterli bilgi birikimi yoktur.

Ceyda Karaçivi tarafından (2000) yılında yapılan “Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitim” adlı araştırmada, Mesleki ve Teknik Eğitimin Çerçevesi, Eğitim Sistemleri, Programları, Eğitim Kavramına Türkiye’nin Uyum Çalışmaları üzerinde inceleme yapmak için hazırlanmıştır.

Belirtilen araştırmanın sonuçları aşağıdaki şekilde özetlenebilir: Globalleşen dünya ekonomisi ve rekabet ortamında ucuz ve kaliteli olarak üretim yapmanın en önemli unsuru, yetişmiş ve beceri kazandırılmış teknik elemanlarla mümkün olabilir. Gelişen bu yeni düzende Türkiye’de ki mevzuat ve uygulamalarla, çağın gerektirdiği yetişmiş teknik eleman ihtiyacının karşılanmasının zor olduğu görülmüştür.

Sendikalar kanununda eğitime ayrılan fonun % 10 artırılması ve denetlenmesi yeni düzenlemeler içinde yer almalıdır.

Ülkemizin hızla artan nüfusu da dikkate alınarak mesleki eğitimin getireceği faydalar ve yaşam şartlarını etkileyişi konusunda tanıtım yapılmalıdır. Küçük yaşlarda meslek sahibi olabilme olanakları özendirilmelidir. Ülkemizin geleceğinde etkin rol oynayacağı, her kesim tarafından kabul edilen teknik ve mesleki konularda

yetişmiş eleman açığıının doldurulması yönündeki çalışmalara hız verilmelidir.

Mesleki bilgi ve becerisi olmayan 3 milyon işsizın yurt ekonomisine kazandırılması, yeniden yapılacak teknik ve mesleki eğitim makro planlamasında yer almalıdır.

Türkiye'nin bu günkü durumuna bakıldığında mesleki eğitimle ilgili modernizasyon ve çağa uyum çalışmalarının öneminin kavranamadığı ve 1992 yılından bu yana yapılan çalışmalar ve tasarıların gündeme getirilemediği, bu konuda somut ve yapıcı adımlar atılmadığı görülmüş ve bu konuya daha fazla önem verilmesi gerektiği gözler önüne serilmiştir.

Arif Geçer tarafından (2001) yılında yapılan "Türkiye de Orta Öğretim Düzeyindeki Mesleki Teknik Eğitim Mezunlarının İstihdamı Ve Verimliliği" adlı araştırma, İstihdam, Verimlilik, Mesleki Teknik Eğitim Kavramları üzerinde inceleme yapmak için hazırlanmıştır.

Belirtilen araştırmanın sonuçları aşağıdaki şekilde özetlenebilir: Mesleki teknik eğitimde; okul-sanayi işbirliği sağlanmalı, eğitim, istihdam ve meslek standartları arasında denge kurulmalıdır. Mesleki ve teknik eğitim kurumları ve programları ile işe yerleştirme hizmeti veren birimler ve iş gücü piyasası arasında etkin bir koordinasyon ve işbirliği kurulması sağlanmalıdır. Dünyada ki gelişmeler ve Türkiye'nin orta vadeli hedefleri doğrultusunda yeni meslek türleri ile ilgili olarak kamu kurumları, özel kesim üniversitelerinin işbirliği ile politika ve programlar geliştirilmelidir. Devlet gözetiminde özel kesimin mesleki ve teknik eğitim geliştirme faaliyetleri teşvik edilmelidir. Kamu ve özel kesimde, örgün mesleki teknik eğitimin finansman yönünden desteklenmesine önem verilmelidir.

Mesleki eğitimin geliştirilmesi, hayat boyu eğitim kavramının çalışma hayatına yerleştirilmesi ve eğitimde esnek yapılandırma Türkiye için şarttır. Geleceğin aydınlık Türkiye'sini yaratmak, ancak insan kaynağının bilgisini ve yeteneğini sürekli geliştiren ve değerlendiren çağdaş bir eğitim sistemi ile

mümkündür.

Hüseyin İslamoğlu tarafından (1997) yılında yapılan “Türkiye’de Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılanması” adlı araştırması, Mesleki Eğitime İlişkin Genel Bilgiler, Türk Mesleki Eğitim Mevzuatı, Türkiye’de Mesleki Eğitimin Finansmanı, Teşkilatlanması, Eğitim Sistemi, Eğitime İlişkin Sorunlar, Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılanması, konularında görülen gelişmeleri incelemek için hazırlanmıştır.

Belirtilen araştırmanın sonuçları aşağıdaki şekilde özetlenebilir: Ülkemizde mesleki eğitimin önündeki en büyük engel hızlı nüfus artışıdır. DPT verilerine göre Türkiye nüfusu 2000 yılına kadar % 2’ler düzeyinde artacağı tahmin edilmektedir. Hızlı nüfus artışı nedeniyle nüfusumuzun % 17’si eğitime ihtiyaç duyan gençlerden oluşmaktadır.

Mesleki eğitimin hem nitelik hem de nicelik olarak hızla geliştirilmesi gereği bulunduğundan söz etmek yanlış olmayacaktır. Bu konuda özellikle devlet, iş veren ve işçi kesimlerinin birlikte sorumluluk almasını ve bu kesimler arasında sürekli ve verimli işbirliği oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Mesleki eğitimde finansman sorununu azaltmak amacıyla da 3308 sayılı Çıraklık ve Mesleki Teknik Eğitimi Kanununda belirtilen Çıraklık ve Mesleki Teknik Eğitim Fonunun gelirleri arttırılmalıdır. Bu fon gelirleri genel bütçe içerisinde çıkarılmalı ve gelirlerinin tamamı kamuda belirtilen yerlerde kullanılmalıdır. Ayrıca küçük ve orta ölçekli sanayi geliştirme ve destekleme idaresi başkanlığı gelirlerinin % 5’nin mesleki eğitimi geliştirmek amacıyla Milli Eğitim Bakanlığı bütçesine aktarılmasında faydalı olacaktır.

Mesleki eğitim programlarının çağın gerekleri ve ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanması ve geliştirilmesi de önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Ayrıca mesleki eğitim programlarının istihdama yönelik olarak hazırlanması mesleki eğitime ayrılan kaynakların boşa gitme riskini ortadan kaldıracaktır.

Ülkemizde üzerinde durulması gereken önemli bir konuda meslek standartları ile uluslar arası düzeyde geçerli olan belgelendirme sisteminin oluşturulmasıdır. Çünkü iş gücümüz dış piyasalarda kabul görme şansı uluslararası düzeyde mesleki niteliğe sahip olması ve belgelendirilmesi ile mümkündür. Bununla beraber özetlemek gerekirse ülkemizde mesleki eğitimin etkinliğinin artırılması ve beklenen fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebilmesi için yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç vardır.

Işık Baruönu tarafından (1991) yılında yapılan, “ 1923-1989 Yılları Arasında Görev Yapan Cumhuriyet Dönemi Hükümetlerinin İzledikleri Ortaöğretim Politikalarında Görülen Değişmeler ve Gelişmeler” adlı araştırma, 1923-1989 yılları arasında görev yapan hükümetlerin izledikleri genel ortaöğretim politikalarında, muhteva ve eğitim akımları, konularında görülen gelişmeleri incelemek için hazırlanmıştır.

Belirtilen araştırmanın sonuçları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

1. 1923-1989 yılları arasında görev yapan hükümetler muhteva konusunda ağırlıklı eğitim programlarının ve ders kitaplarının geliştirilmesi ve yenileştirilmesi gerektiği görüşünde birleşmektedirler.

2. 1923-1989 yılları arasında görev yapan hükümetlerin eğitim politikalarına ilerlemecilik akımı hakim olmuştur.

Gül tarafından (1994) yılında yapılan, “Kalkınma Planlarında Eğitime İlişkin Sayısal Hedefler ve Gerçekleşme Düzeyi” adlı çalışmada; Üçüncü, Dördüncü ve Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planları incelenmiş ve eğitime ilişkin sayısal hedefler ve gerçekleşme düzeyleri belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarına göre :

1. Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde genel liselerde plan

hedefleri aşılmış bu düzeyde okullaşma oranı yüzde 17'ye yükselmiştir. Mesleki ve teknik okullarda plan hedefleri aşılmış; ancak bu artış daha çok mesleki ve teknik liseler kapsamında ele alınan ticaret liseleri ve imam hatip liselerinde meydana gelmiştir. Bu dönemde mesleki teknik okullarda öğretmen başına düşen öğrenci sayısında artışlar olmuştur. Bu artışlar daha çok endüstri meslek liseleri ile teknik liselerindedir.

2. Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde okullaşma oranları genel liselerde yüzde 17,7'den yüzde 17,6'ya mesleki teknik liselerde ise yüzde 11,9'dan yüzde 10,9'a düşerek plan hedeflerinin gerisinde kalmıştır. Bu dönemde genel ortaokul ve liselerde öğretmen başına düşen öğrenci sayısında bazı olumlu gelişmeler olmuştur. Plan dönemi sonunda bu okullarda bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 22' ye, Mesleki teknik liselerde bir öğretmene düşen öğrenci sayısı 14'e düşmüş; ancak bu okullarda gereksinim fazlası öğretmen bulunurken, özellikle meslek dersi dallarında öğretmen sıkıntısı çekilmiştir.

3. Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı döneminde genel liselerde okullaşma oranı hedefi yüzde 18,8'dir. Plan dönemi sonunda gerçekleşmesi ise 19,6 olmuştur. Plan hedefleri aşılmış olmakla birlikte çağ nüfusunun mesleki ve teknik liselerden daha çok genel liselere yönlendirilmesi plan hedefleri ile bağdaşmamaktadır. Mesleki ve teknik liselerde plan hedefi yüzde 20,6'dır. Gerçekleşme ise yüzde 13,9 olmuştur. Bu dönemde genel ve mesleki teknik liselerde toplam okullaşma oranı hedeflerine ulaşamamıştır. Plan hedefi yüzde 39,4'tür. Gerçekleşme ise yüzde 34,5 olmuştur.

Tural (1987) "Planlı Dönemde Temel Eğitim ve Ortaöğretimi Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Politikalar ve Uygulamalar" adlı araştırmasında, planlı dönemde temel eğitim ve ortaöğretimin yeniden düzenlenmesiyle ilgili, temel politikaları ve bu politikaların uygulamada ne düzeyde gerçekleştiğini ortaya koymayı amaçlamıştır.

Bu araştırmada aşağıdaki sonuçlara varılmıştır:

1. Eğitim politikalarını biçimlendiren kuruluşlar olan DPT ve MEB arasında zaman zaman iletişim kopuklukları olmaktadır. Ülkemizde eğitim politikalarını oluştırmada katkısı sağlanacak kurumlardan birisi olan üniversiteler ve eğitim kurumları arasında yeterli iletişim kurulamamış, gerekli işbirliği sağlanamamıştır.

2. Eğitim sisteminde öğretmen kadar önemli bir boyut olan uzmanlığa yeterince yer verilmemektedir. Bu yüzden MEB okul ile ve il örgütlerinde uzman çalıştırmaya yanaşmamakta var olan eğitim uzmanlığı kadrolarını da çoğunlukla uzman olmayan kişilerle doldurmaktadır.

3. Birinci Plandan günümüze kadar yaklaşık çeyrek yüzyıllık bir zaman geçmesine karşın, Birinci Plan Dönemi ile Beşinci Plan Dönemi eğitim sisteminin sorunları arasında büyük benzerlikler bulunmaktadır. Bu sonuç Birinci Plandan günümüze kadar eğitim sisteminde istenilen düzeyde yol alınamadığını göstermektedir.

4. Kalkınma planları ve milli eğitim şuralarında öngörölmüş olmasına karşın eğitim sisteminde fırsat ve olanak eşitliğini sağlama politikası, sınırlı çabalarla yerine getirilmeye çalışılmıştır. Temel eğitim ve ortaöğretim hizmetlerinin hemen hemen tümü bugün devlet tarafından finanse edilmektedir.

5. Eğitim sisteminin yeniden düzenlenmesine ilişkin politikaların uygulamaya dönüştürölmesinde başlıca araç olan genel bütçe içinde milli eğitim için öngörölen ödenek zamanında ayrılmamış ayrılan miktarlarda yıllara göre oransal olarak sürekli bir düşüş göstermiştir.

Dağlı ve Aktürk (1988) ‘‘Hükümetler ve Programlar’’ adlı çalışmalarında; Cumhuriyet’ten günümüze kadar olan programları incelemişlerdir. Ancak herhangi bir öneride bulunmamışlar.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde; araştırma modeli, araştırma alanı, verilerin toplanması, verilerin analizi, geçerlilik ve güvenilirlik yer almıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

1. Bu çalışmada nitel araştırmaya dayalı betimsel yöntem kullanılmıştır.

2. Bu araştırmada nitel araştırma tekniklerinden görüşme tekniği uygulanmıştır. Öğretmen ve yöneticilerin görüşlerini toplamak amacıyla görüşme formu hazırlanmış ve görüşme sonuçları yorumlanmıştır.

3.2. Araştırma Alanı

Çalışma evrenini; Ankara il merkezindeki kız meslek liselerinde görev yapan ve görüşme isteğini kabul eden yönetici ve öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırma, görüşme isteğini kabul eden; 102 öğretmen ve 20 yöneticiyle yapılmıştır. Öğretmenlerden; 93'ü kadın, 9'u erkektir. Bunların 2'si yüksek lisans, 99'u lisans, 1'i ön lisans mezunudur. Branşları itibariyle 74'ü meslek dersi, 28'i kültür dersi öğretmenidir. Araştırmaya 20 yönetici katılmıştır. Yöneticilerin tamamı kadın olup, hepside lisans mezunudur. Branşları itibariyle 19'u meslek dersi 1'i kültür dersi öğretmenliği yapmıştır. Araştırmaya katılan katılımcılara ilişkin kişisel bilgiler çizelge halinde Ek:2'de verilmiştir.

Kız Meslek Liseleri; ülkemiz endüstrisinin gereksinim duyduğu iş alanlarına orta kademe teknik işgücü yetiştiren ve yükseköğretime öğrenci hazırlayan, döner sermayeli ortaöğretim kurumlarıdır.

3.3. Verilerin Toplanması

Veriler ilgili istatistiklerden, resmi kaynaklardan ve kayıtlardan yararlanılarak literatür taranarak toplanmıştır. Üniversite kütüphaneleri, Milli Kütüphane, YÖK dokümantasyon merkezi, MEB'in ilgili birimlerinde yer alan kaynaklar, Devlet Planlama Teşkilatı, Devlet İstatistik Enstitüsü kaynakları başvuru alan ve yerleri olmuştur.

Araştırmada, Ankara il merkezindeki Kız Meslek Liselerinde görev yapan öğretmen ve yöneticilerin Kız Meslek Liselerinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ait görüşlerine ulaşılmaya çalışılmıştır. Görüşme soruları araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Görüşme soruları Ek 1'de verilmiştir. Öğretmenlere ve yöneticilere araştırma konusu anlatılarak görüşme isteğinde bulunulmuştur. Görüşme isteğini kabul eden öğretmen ve yöneticilerle istedikleri ve rahat edebilecekleri, öğretmenler odası, kantin, boş sınıf, müdür yardımcısı odası gibi alanlarda görüşmeler yapılmıştır. Yapılan görüşmeler, katılımcılara söylenerek görüşme formuna kaydedilmiş daha sonra kaydedilen metinler analiz çalışmalarında kullanılmıştır.

Görüşmeye katılan tüm katılımcıların verdikleri cevaplarda, araştırmaya karşı duydukları güven nedeni ile samimi oldukları gözlemlenmiş, görüşmeler karşılıklı sevgi ve saygı içerisinde gerçekleşmiştir. Görüşmelerde anlaşılmayan sorular hakkında açıklamalar yapılmış, katılımcılar zorlanmadan gerçek ve yansız düşünceleri öğrenilmeye çalışılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Görüşmeler bittikten sonra, görüşme formuna kaydedilen konuşmalar, değişiklik yapılmadan, görüşmeye katılan katılımcıların kimliği anlaşılmayacak şekilde, görüşmeye katılan her bir deneğe sıra numarası verilerek Microsoft Word belgesi olarak yazılı hale dönüştürülmüştür. Görüşme formu yorumlanırken her bir katılımcının sorulan sorulara verdikleri cevaplar benzer ifadelerle göre gruplandırılmış ve en çok tekrarlanan ifade grubundan en aza doğru gidilerek çizelgeyi oluşturacak frekans ve buna bağlı yüzdeler bulunmuştur.

3.5. Geçerlilik ve Güvenirlilik

Geçerlilik ve güvenilirlik araştırmanın en önemli unsurlarından birisidir. Yıldırım ve Şimşek (2003: 76), geçerliliğin ve güvenilirliğinin önemini şu şekilde ifade etmişlerdir: “Araştırmada önemli yeri olan geçerlilik ve güvenilirlik, elde edilen sonuçların inandırıcılığı için oldukça önemlidir. Geçerlilik, araştırmanın sonuçlarının doğruluğunu konu edinirken güvenilirlik, araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliği ile ilgilidir”.

Araştırmanın geçerliliği ve güvenilirliği için literatür tarama yoluyla elde edilen veriler, değerlendirilerek araştırmacı tarafından görüşme formu oluşturulduktan sonra Eğitim Yönetimi ve Planlaması alanında uzman 1 kişi, Eğitim Yönetimi ve Denetimi alanında uzman 2 kişi olmak üzere üniversite öğretim üyelerinin görüşlerine sunulmuş ve görüşleri doğrultusunda tekrar düzenlenmiştir. Oluşturulan görüşme formu Kız Meslek Lisesi’inde görev yapan 5 öğretmen ile görüşme yapılarak uygulanmış, elde edilen veriler literatürle karşılaştırılarak yeniden düzenlenmiştir. Bu çalışmalardan sonra görüşme formu çoğaltılmış, görüşme yapılacak okul yöneticileri ve öğretmenleriyle alınan randevular doğrultusunda görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler literatürle karşılaştırılarak çözümlenmiş ve yorumlanmıştır.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

4.1. Alt Problemlere İlişkin Bulgular

4.1.1. Alt Problem: Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak ekonomik sorunlar neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir, çözüm önerileriniz nelerdir?

4.1.1.1. Alt Problem Öğretmen Görüşleri

Çizelge 2:

Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Ekonomik Sorunlarla İlgili Görüşler

Belirtilen Ekonomik Sorunlar	%	f
Ödenekler yetersizdi	30.76	8
Serbest harcama yapamıyorduk	26.92	7
Döner sermaye azdı	23.07	6
Öğrencilerin ekonomik durumları zayıftı	7.69	2
Araç gereç alımı yapılamıyordu	7.69	2
Teknolojik olarak yetersizdik	3.84	1

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 25.49'u geçmişte okullarının ekonomik sorunları olduğunu belirtirken % 20.58'i geçmişte okulların ekonomik sorunları yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 51.96'sı yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin geçmişte yaşanan ekonomik sorunları; ödenekler yetersizliği (% 30.76), serbest harcama yetkisinin olmaması (% 26.92), döner sermaye azlığı (% 23.07), öğrencilerin ekonomik durumlarının zayıflığı (% 7.69), araç gereç alımı yapılamaması (% 7.69), teknoloji yetersizliği (% 3.84) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 3:

Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Ekonomik Sorunlara Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Çözüm bulunamadı	46.15	12
Okul kendi imkanlarıyla çözdü	19.23	5
Veli yardımlarıyla	15.38	4
Kermes ve etkinliklerle	11.53	3
Döner sermayeyle	7.69	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerin geçmişte okullarında yaşanan ekonomik sorunlara çözüm olarak; çözüm bulunamadı (% 46.15), okul kendi imkanlarıyla çözdü (% 19.23), veli yardımlarıyla (% 15.38), kermes ve etkinliklerle (% 11.53), döner sermayeyle (% 7.69) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 4:

Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Durumla İlgili Görüşler

Belirtilen Ekonomik Sorunlar	%	f
Döner sermaye yeterli değil	34.48	20
Öğrencilerin ekonomik durumları zayıf	17.24	10
Okulların teknolojileri zayıf	13.79	8
Bütçeden ödenek az geliyor	13.79	8
Araç gereç alınmıyor	8.62	5
Sanayi okul işbirliği zayıf	5.17	3
Girdi sağlayacak üretim yapılamıyor	3.44	2
Serbest harcama yetkisi yok	3.44	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 56.86'sı şu anda okulların ekonomik sorunları olduğunu belirtirken % 15.68'i şu anda okulların ekonomik sorunları yoktur diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 27.45'i yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri okulların şu anki ekonomik durumla ilgili olarak; döner sermayenin yeterli olmadığı (% 34.48), öğrencilerin ekonomik durumlarının zayıf olduğu (% 17.24), okulların teknolojilerinin zayıf olduğu (% 13.79), bütçeden ödeneğin az geldiği (% 13.79), araç gereç alınamadığı (% 8.62), sanayi okul işbirliğinin zayıf olduğu (% 5.17), girdi sağlayacak üretim yapılamadığı (% 3.44), serbest harcama yetkisinin olmadığı (% 3.44), şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 5:

Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Döner sermaye arttırılmalı	37.93	22
Bütçeden ödenek arttırılmalı	25.86	15
Okullarda üretim yapılmalı	12.06	7
Öğrencilere maddi destek yapılmalı	8.62	5
Sanayi okul işbirliği yapılmalı	6.89	4
Etkinlikler için araç gereç gönderilmeli	3.44	2
Girdi sağlayacak üretim yapılamıyor	3.44	2
Sponsorlar bulunmalı	1.72	1

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri okullarının şu anki ekonomik sorunlarına çözüm önerileri olarak; döner sermaye arttırılmalı (% 37.93), bütçeden ödenek arttırılmalı (% 25.86), okullarda üretim yapılmalı (% 12.06), öğrencilere maddi destek yapılmalı (% 8.62), sanayi okul işbirliği yapılmalı (% 6.89), etkinlikler için araç gereç gönderilmeli (% 3.44), girdi sağlayacak üretim yapılmalı (% 3.44), sponsorlar bulunmalı (% 1.72) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.1.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri

Çizelge 6:
Kız Meslek Liselerinde Yaşanan Geçmişteki Ekonomik Sorunlarla İlgili Görüşler

Belirtilen Ekonomik Sorunlar	%	f
Öğrenciler fakir	42.85	6
Kız Meslek Lisesi maliyeti yüksek okul	42.85	6
Fiziki şartlar kötü	14.28	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 70'i geçmişte okullarının ekonomik sorunları olduğunu belirtirken % 25'i geçmişte okulların ekonomik sorunları yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan yöneticilerin % 5'i yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi yöneticileri geçmişte yaşanan ekonomik sorunları; öğrenciler fakirliği (% 42.85), Kız Meslek Liselerinin maliyeti yüksek okul olması (% 42.85), fiziki şartların kötülüğü (% 14.28) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 7:
Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Ekonomik Sorunlara Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Okul kendi imkanları ile bağış, kermes, defile	71.42	10
Döner sermaye	14.28	2
Çözüm bulunamadı	7.14	1
Yorum yapmayan	7.14	1

Kız Meslek Lisesi yöneticileri geçmişte okulların ekonomik sorunlarına bulunan çözüm yolları; okul kendi imkanları ile bağış kermes defileyle (% 71.42), döner sermayeyle (% 14.28), çözüm bulunamadığını (% 7.14), yorum yapamadığı (% 7.14) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 8:**Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Durumla İlgili Görüşler**

Belirtilen Ekonomik Sorunlar	%	f
Teknoloji hızlı ilerliyor	35	7
Okulun ihtiyaçlarını karşılayamıyoruz	30	6
Sınıflar kalabalık	20	4
Öğrencilerin ekonomileri zayıf	15	3

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 100'ü şu anda okullarının ekonomik sorunları olduğunu belirtmişlerdir.

Kız Meslek Lisesi yöneticilerinin şu anki ekonomik sorunları; teknolojinin hızlı ilerlediği (% 35), okullarının ihtiyaçlarını karşılayamadığı (% 30) sınıfların kalabalık olması (% 20), öğrencilerin ekonomilerinin zayıflığı (% 15) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 9:**Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Ekonomik Sorunlarla İlgili Çözüm Önerileri**

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Ödenekler arttırılmalı	40	8
Döner sermaye arttırılmalı	30	6
Sanayi okul işbirliği yapılmalı	15	3
Öğrencilere ekonomik destek verilmeli	15	3

Kız Meslek Lisesi yöneticileri şu anki ekonomik sorunlara çözüm önerileri olarak; ödeneklerin arttırılması (% 40), döner sermayenin arttırılması (% 30), sanayi okul işbirliğinin yapılması (% 15), öğrencilere ekonomik destek verilmesi (% 15) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.2. Alt Problem: Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak öğretmen niteliği sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir, çözüm önerileriniz nelerdir?

4.1.2.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri

Çizelge 10:

Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliği Sorunları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Öğretmenler arası farklılık vardı	60.71	17
Öğretmen eksikliği vardı	21.42	6
Öğretmenler branşlarında yetersizdi	10.71	3
Öğretmenlerin mesleki motivasyonları azdı	7.14	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 27.45'i geçmişte öğretmen niteliği sorunları olduğunu belirtirken % 55.88'i geçmişte öğretmenlerin nitelik sorunu yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 16.66'sı yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin geçmişte yaşanan öğretmen niteliği sorunları; öğretmenler arası farklılık olması (% 60.71), öğretmen eksikliği olması (% 21.42), öğretmenlerin branşlarında yetersiz olması (% 10.71), öğretmenlerin mesleki motivasyonlarının azlığı (% 7.14) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 11:

Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliğini Arttırıcı Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Lisans tamamlama ile	46.42	13
Hizmet içi eğitim ile	25	7
Atama yapıldı	17.85	5
Sanayi okul işbirliği	3.57	1
Öğretmen toplantıları zümreler	3.57	1
Mezuniyet sonrası iş imkanı	3.57	1

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin geçmişte yaşanan öğretmen niteliğini arttırıcı çözüm yolları; lisans tamamlamayla (% 46.42), hizmet içi eğitim ile (% 25), atama yapılmasıyla (% 17.85), sanayi okul işbirliği ile (% 3.57), öğretmen toplantıları zümrelerle (% 3.57), mezuniyet sonrası iş imkanıyla (% 3.57) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 12:

Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliği İle İlgili Görüşler

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Teknolojiye uyum sağlayamıyoruz	46.96	31
Ekonomik sıkıntı çekiyoruz	15.15	10
Öğretmen eksiği var	10.60	7
Üniversitede teknik eğitim yetersiz	7.57	5
Öğretmenler arası fark var	6.06	4
Fiziksel şartlar kötü	6.06	4
Toplumun ihtiyaçlarına cevap veremiyoruz	4.54	3
Norm kadro sıkıntısı var	3.03	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 64.70'i şu anki öğretmen niteliği sorunları olduğunu belirtirken % 32.35'i şu anki öğretmenlerin nitelik sorunu yoktur diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 2.94'ü yorum yapmamışlardır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin şu anki öğretmen niteliği sorunları; teknolojiye uyum sağlayamamaları (% 46.96), ekonomik sıkıntı çekmeleri (% 15.15), öğretmen eksiği olması (% 10.60), üniversitelerde teknik eğitim yetersizliği (% 7.57), öğretmenler arası fark olması (% 6.06), fiziksel şartların kötü olması (% 6.06), toplumun ihtiyaçlarına cevap verememeleri (% 4.54), norm kadro sıkıntısı olması (% 3.03) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 13:**Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliğini Arttırıcı Çözüm Önerileri**

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Hizmet içi eğitim yapılmalı	42.42	28
Döner sermaye payı arttırılmalı	19.69	13
Sanayi okul işbirliği	15.15	10
Fuar ve gezilere gidilmeli	10.60	7
Üniversiteler geliştirilmeli	7.57	5
Öğretmen atamaları yapılmalı	4.54	3

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri şu anki öğretmen niteliğini arttırıcı çözüm önerileri; hizmet içi eğitim yapılması (% 42.42), döner sermaye payı arttırılması (% 19.69), sanayi okul işbirliği (% 15.15), fuar ve gezilere gidilmesi (% 10.60), üniversitelerin geliştirilmesi (% 7.57), öğretmen ataması yapılması (% 4.54) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.2.2. Alt problem Yönetici Görüşleri**Çizelge 14:****Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliği Sorunları İle İlgili Görüşler**

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Öğretmenler arası fark var	75	6
Öğretmenlerin ekonomileri zayıf	25	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 40'ı geçmişte öğretmen niteliği sorunları olduğunu belirtirken % 60'ı geçmişte öğretmen niteliği sorunları yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir.

Kız Meslek Lisesi yöneticileri geçmişte öğretmen niteliği sorunları; öğretmenler arası fark olması (% 70), öğretmenlerin ekonomilerinin zayıf olması (%25) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 15:
Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğretmen Niteliği Sorunlarına
Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Öğretmenlere lisans tamamlama yapıldı	50	4
Hizmet içi eğitim yapıldı	25	2
Döner sermaye ile	12.5	1
Çözüm bulunamadı	12.5	1

Kız Meslek Lisesi yöneticileri geçmişte öğretmen niteliği sorunlarına çözüm yolları; öğretmenlere lisans tamamlama yapılması (% 50), hizmet içi eğitim yapılması (% 25), döner sermaye ile (% 12.5), çözüm bulunamadı (% 12.5) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 16:
Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliği İle İlgili Görüşler

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Teknolojiye uyum sağlayamıyorlar	58.33	7
Öğretmenlerin ekonomik gelirleri az	33.33	4
Öğretmenler yeterli değil	25	3
Öğretmen tayinleri düzenlenmeli	16.66	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 60'ı şu anda öğretmen niteliği sorunu olduğunu belirtirken % 15'i şu anda öğretmen niteliği sorunu yoktur diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan yöneticilerin % 25'i yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi yöneticileri şu anki öğretmen niteliği sorunları; teknolojiye uyum sağlanamaması (% 58.33), öğretmenlerin ekonomik gelirlerinin azlığı (% 33.33), öğretmenlerin yeterli olmaması (% 25), öğretmen tayinleri düzenlenmesi (% 16.16) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 17:
Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğretmen Niteliği Sorunlarına Çözüm
Önerileri

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmeli	33.33	4
Gezi ve fuarlara götürülmeli	16.66	2
Öğretmenlerin ekonomik gelirleri arttırılsın	16.66	2
Döner sermaye iyileştirilsin	16.66	2
Sanayi okul işbirliği yapılsın	8.33	1
Teknik eğitim fakülteleri geliştirilmeli	8.33	1

Araştırmaya katılan yöneticilerin şu anki öğretmen niteliği sorunlarına çözüm yolları; öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi (% 33.33), gezi ve fuarlara götürülmesi (% 16.66), öğretmenlerin ekonomik gelirleri arttırılması (% 16.66), döner sermayenin iyileştirilmesi (% 16.66), sanayi okul işbirliği yapılması (% 8.33), teknik eğitim fakültelerinin geliştirilmesi (% 8.33) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.3. Alt problem: Geçmişten günümüze bakıldığında Kız Meslek Liseleri ile ilgili olarak öğrenci niteliği sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir, çözüm önerileriniz nelerdir?

4.1.3.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri

Çizelge 18:
Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği Sorunlarıyla İlgili Görüşler

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Mesleklerini sevmiyorlardı	32	8
Kız okulu diye geliyorlardı	20	5
Öğrencilerin fazla olması	20	5
Öğrencilerin bölümlerini tanımaması	16	4
Öğrencilerin kültür seviyeleri yetersiz	8	2
Lise mezunu olmak için geliyorlardı	4	1

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 16.66'sı geçmişte öğrenci niteliği sorunu olduğunu belirtirken % 65.68'i geçmişte öğrenci niteliği sorunu olmadığını belirtmiş % 7.84'ü nitelik karışık diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 9.80'i yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin geçmişte yaşanan öğrenci niteliği sorunları; mesleklerini sevmemesi (% 32), kız okulu diye gelmeleri (% 20), öğrencilerin fazla olması (% 20), öğrencilerin bölümlerini tanımaması (% 16), öğrencilerin kültür seviyeleri yetersizliği (% 8), lise mezunu olmak için gelmesi (% 4) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 19:

Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Öğrenci Niteliği Sorunu	%	f
Öğretmenler rehberlik yaptılar	44	11
Sanayi okul iş birliği	32	8
Bölüm tanıtımları yapıldı	16	4
Çözüm bulunamadı	8	2

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin geçmişte öğrenci niteliğini arttırıcı çözüm yolları; öğretmenlerin rehberlik yapması (% 44), sanayi okul işbirliği (% 32), bölüm tanıtımları yapılması (% 16), çözüm bulunamadı (% 8) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 20:**Kız Meslek Liselerinde, Şu Anki Öğrenci Niteliği İle İlgili Görüşler**

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Öğrencilerin başarıları yetersiz	33.33	27
Eğitimden beklentileri olmayan öğrenciler	17.28	14
Bölmelerin içeriğini bilmeden geliyorlar	11.11	9
Lise mezunu olmak için	11.11	9
Programlar yeterli değil	8.64	7
Not ortalamaları düşük	8.64	7
Sorumluluk duyguları zayıf	4.93	4
Erkek öğrenci olmaması	3.70	3
İlköğretim programları yetersiz	1.23	1

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 79.41'i şu anda öğrenci niteliğini sorunu olduğunu belirtirken % 8.82'si şu anda öğrenci niteliği sorunu yok diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 11.76'sı yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin şu anki öğrenci niteliği sorunları; öğrencilerin başarısının yetersizliği (% 33.33), eğitimden beklentileri olmayan öğrenci olması (% 17.28), öğrencilerin bölümlerin içeriğini bilmeden gelmesi (% 11.11), lise mezunu olmak için gelmesi (% 11.11), programlar yeterli olmaması (% 8.64), not ortalamalarının düşük olması (% 8.64), sorumluluk duyguları zayıflığı (% 4.93), erkek öğrenci olmaması (% 3.70), ilköğretim programları yetersizliği (% 1.23) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 21:**Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğrenci Niteliği Sorunlarına Çözüm Önerileri**

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Rehberlikle yöneltme çalışması yapılmalı	37.03	30
Başarılı öğrenciler alınmalı	17.28	14
Mezuniyet sonrası iş imkanı	13.58	11
Sanayinin ihtiyaç duyduğu eleman	12.34	10
Kız Meslek Lisesi yeniden yapılanma olmalı	8.64	7
Sınavla öğrenci alınmalı	4.93	4
Bakanlık sektör ilişkisi artırılmalı	3.70	3
Yetenek sınavı ile öğrenci alımı	2.46	2

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri şu anki öğrenci niteliğini arttırıcı çözüm önerisi; rehberlik yöneltme çalışması yapılması (% 37.03), başarılı öğrenciler alınması (% 17.28), mezuniyet sonrası iş imkanı olması (% 13.58), sanayinin ihtiyaç duyduğu eleman olması (%12.34), Kız Meslek Liselerinde yeniden yapılanma olması (%8.64), sınavla öğrenci alınması (%4.93), bakanlık sektör ilişkisinin artırılması (% 3.70), yetenek sınavı ile öğrenci alınması (% 2.46) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.3.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri**Çizelge 22:****Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği İle İlgili Görüşler**

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Öğrenciler lise mezunu olsunlar diye geliyorlar	60	3
Öğrenci sayısı fazla idi	40	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 25'i geçmişte öğrenci niteliği sorunları olduğunu belirtirken % 75'i geçmişte öğrenci niteliği sorunu yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir.

Kız Meslek Liseleri yöneticileri geçmişte yaşanan öğrenci niteliği sorunları; öğrencilerin okula lise mezunu olmak için gelmesi (% 60), öğrenci sayısının fazla olması (% 40) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 23:

**Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Öğrenci Niteliği Sorunlarına
Bulunan Çözüm Yolları**

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Öğrencileri işe yerleştirme	60	3
Rehberlik yapıldı	40	2

Kız Meslek Lisesi yöneticileri geçmişte öğrenci niteliği sorunlarına çözüm yolları; öğrencilerin işe yerleştirilmesi (% 60), öğrencilere rehberlik yapılması (% 40) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 24:

Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğrenci Niteliği İle İlgili Görüşler

Belirtilen Nitelik Sorunları	%	f
Kız Meslek Liselerine başarısız öğrenciler geliyor	68.42	13
Üniversiteyi kazanamıyorlar	10.52	2
Okulu sevmiyorlar	10.52	2
Öğrenci fazla	10.52	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 95'i şu anda öğrenci niteliği sorunu olduğunu belirtirken % 5'i şu anda öğrenci niteliği sorunu yok diyerek görüş bildirmişlerdir.

Kız Meslek Lisesi yöneticileri şu anki öğrenci niteliği sorunları; Kız Meslek Liselerine başarısız öğrencilerin gelmesi (% 68.42), öğrencilerin üniversiteyi kazanamaması (% 10.52), öğrencilerin okullarını sevmemesi (% 10.52), öğrenci sayısının fazla olması (% 10.52) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 25:**Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Öğrenci Niteliği Sorunlarına Çözüm Önerileri**

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Rehberliğinin yapılması	36.84	7
Sanayi okul işbirliği	26.31	5
İş imkanı sağlamak	10.52	2
Az öğrenci alınmalıdır	10.52	2
Üniversite sınavında katsayı sorunu kalkmalı	5.26	1

Yöneticiler şu anki öğrenci niteliği sorunlarına çözüm önerileri; rehberliğinin yapılması (% 36.84), sanayi okul işbirliği olması (% 26.31), öğrencilere iş imkanı (% 10.52), az öğrenci alınması (% 10.52), sınavda katsayı sorununun kalkması (% 5.26) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.4. Alt Problem: Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak araç-gereç ve donanım sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir, çözüm önerileriniz nelerdir?

4.1.4.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri**Çizelge 26:****Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler**

Belirtilen Araç,Gereç Ve Donanım Sorunları	%	f
Araç gereç ve donanım yetersizdi	50	20
Araçların tamiri sorunu vardı	20	8
Teknisyen sorunu vardı	12.5	5
Öğrenciler araç gereç getiremiyordu	12.5	5
Sınıflar kalabalıktı	5	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 45.09'u geçmişte okullarında araç gereç ve donanım sorunları olmadığını belirtirken % 39.21 geçmişte okullarında araç gereç ve donanım sorunu vardı diyerek görüş bildirmiştir. Araştırmaya katılan

öğretmenlerin % 15.68'i yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri geçmişte yaşanan araç gereç ve donanım sorunları; araç gereç ve donanım yetersizliği (% 50), araçların tamiri sorunu olması (% 20), teknisyen sorunu olması (% 12.5), öğrencilerin araç gereç getirememesi (% 12.5), sınıfların kalabalık olması (% 5) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 27:

Kız Meslek Liselerinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Çözüm bulunamadı	35	14
Devlet desteği ile çözüldü	30	12
Kayıt ve kermes gelirleri	20	8
Teknisyen alımı yapıldı	10	4
Yeni araç gereç alımı yapıldı	5	2

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri geçmişte yaşanan araç gereç ve donanım sorunlarına getirilen çözüm yolları; çözüm bulunamadı (% 35), devlet desteğiyle (% 30), kayıt ve kermes gelirleriyle (% 20), teknisyen alımı yapılmasıyla (% 10), yeni araç gereç alınmasıyla (% 5) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 28:

Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Araç,Gereç Ve Donanım Sorunları	%	f
Okuldaki araçların teknolojisi geri kalmıştır	30.88	21
Okul sanayi işbirliği yetersiz	19.11	13
Araç gereç ve donanım yetersiz	17.64	12
Öğrenci fazla sınıflar yetersiz	16.17	11
Tamir ve bakım sorunu var	11.76	8
Ailelerin ilgisi az	4.41	3

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 66.66'sı şu anda okullarının araç gereç sorunları olduğunu belirtirken % 27.45'i şu anda okulların araç gereç sorunları yok diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 5.88'i yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri şu anki araç gereç ve donanım sorunları; okuldaki araçların teknolojisinin geri kalması (% 30.88), okul sanayi işbirliği yetersizliği (% 19.11), araç gereç ve donanım yetersizliği (% 17.64), öğrenci fazlalığı sınıf yetersizliği (% 16.17), tamir ve bakım sorunu olması (% 11.76), ailelerin ilgisinin olmaması (% 4.41) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 29:

Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına İle İlgili Çözüm Önerileri

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Bütçeden daha fazla ödenek ayrılmalı	23.52	16
Sanayi okul işbirliği yapılmalı	17.64	12
Üretime ağırlık vermek gerekli	14.70	10
Döner sermaye iyileştirilsin	14.70	10
Makineler yenilenmeli	11.76	8
Sözleşmeli teknisyen alınmalı	8.82	6
Fakir öğrencilere burs verilmeli	5.88	4
Sponsor bulunmalı	2.94	2

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri şu anki araç gereç ve donanım sorunlarına çözüm yolları; bütçeden daha fazla ödenek ayrılması (% 23.52), sanayi okul işbirliği yapılması (% 17.64), üretime ağırlık verilmesi (% 14.70), döner sermayenin iyileştirilmesi (% 14.70), makinelerin yenilenmesi (% 11.76), sözleşmeli teknisyen alınması (% 8.82), fakir öğrencilere burs verilmesi (% 5.88), sponsor bulunmalı (% 2.94) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.4.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri

Çizelge 30:

Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Araç,Gereç Ve Donanım Sorunları	%	f
Okuldaki makineler kalitesizdi	42.85	3
Teknoloji hızlı ilerliyordu uyum sağlamakta zorluk çekiyorduk	28.57	2
Araç gereç ve donanım azdı	28.57	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 35'i geçmişte okulların araç gereç ve donanım sorunları olduğunu belirtirken % 65'i geçmişte okulların araç gereç ve donanım sorunları yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir.

Kız Meslek Lisesi yöneticilerinin geçmişte yaşanan araç gereç ve donanım sorunları; okullardaki makinelerin kalitesizliği (% 42.85), teknolojinin hızlı ilerlemesine uyum sağlanamaması (% 28.57), araç gereç ve donanım azlığı (% 28.57) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 31:

Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Devlet bütçesinden pay ayrıldı	42.85	3
Kaliteli makine alımı yapıldı	42.85	3
Teknolojiyi takip ederek	14.28	1

Kız Meslek Lisesi yöneticilerinin geçmişte yaşanan araç gereç ve donanım sorunlarına çözüm yolları; devlet bütçesinden pay ayrılmasıyla (% 42.85), kaliteli makine alımı yapılmasıyla (% 42.85), teknolojinin takip edilmesiyle (% 14.28) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 32:
Kız Meslek Lisesinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Araç,Gereç Ve Donanım Sorunları	%	f
Teknoloji hızlı ilerliyor uyum sağlayamıyoruz	66.66	10
Kalitesiz makineler var	20	3
Öğrencilerin ekonomik durumu zayıf	13.33	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 75'i şu anda okullarının araç gereç ve donanım sorunları olduğunu belirtirken % 25'i şu anda okulların araç gereç ve donanım sorunları yok diyerek görüş bildirmişlerdir.

Kız Meslek Lisesi yöneticileri şu anda yaşanan araç gereç ve donanım sorunları; teknolojinin hızlı ilerlemesine uyum sağlanamaması (% 66.66), kalitesiz makinelerin olması (% 20), öğrencilerin ekonomik durumlarının yetersizliği (% 13.33) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 33:
Kız Meslek Lisesinde Şu Anki Araç Gereç Ve Donanım Sorunlarına Çözüm Önerileri

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Döner sermaye artırılmalıdır	40	6
Devletten bütçe ayrılmalı	26.66	4
Sanayi okul işbirliği	13.33	2
Kaliteli makine alımı	13.33	2
Öğrencilere ekonomik destek	6.66	1

Kız Meslek Lisesi yöneticileri şu anki araç gereç ve donanım sorunlarına çözüm yolları; döner sermaye artırılmasıyla (% 40), devletten bütçe ayrılmasıyla (% 26.66), sanayi okul işbirliğiyle (% 13.33), kaliteli makine alımıyla (% 13.33), öğrencilere ekonomik destek verilmesiyle (% 6.66) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.5. Alt Problem: Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak yükseköğretim sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir, çözüm önerileriniz nelerdir?

4.1.5.1. Alt problem Öğretmen Görüşleri

Çizelge 34:

Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Yükseköğretim Sorunları	%	f
Yükseköğretimi kazanamıyorlardı	42.42	14
Ev hanımı olsun diye okula gönderiliyorlardı	24.24	8
Öğrencilerin hedefleri yoktu	15.15	5
Kız okulu diye geliyorlardı	12.12	4
Kültür derslerine önem verilmiyordu	6.6	2

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 32.35'i geçmişte okulların yükseköğretim sorunları olduğunu belirtirken % 39.21'i geçmişte okulların yükseköğretim sorunları yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 28.43'ü yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin geçmişte yaşanan yükseköğretim sorunları; öğrencilerin yükseköğretimi kazanamaması (% 42.42), ev hanımı olmak için okula gelmeleri (% 24.24), öğrencilerin hedeflerinin olmaması (% 15.15), kız okulu diye gelinmesi (% 12.12), kültür derslerine önem verilmemesi (% 6.6) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 35:
Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Geçmişteki Yükseköğretim Sorunu	%	f
Öğrenciler dershaneye gidiyorlardı	33.33	11
Rehberlik yapılıyordu	24.24	8
Kültür derslerine önem verildi	15.15	5
Üniversitelere yeni bölümler açıldı	12.12	4
Hedefleri olan öğrenciler geldi	9.09	3
Kontenjanlar arttırıldı	6.6	2

Kız Meslek Lisesi öğretmenleri geçmişte yükseköğretim sorunlarına getirilen çözüm yolları; öğrencilerin dershaneye gitmesiyle (% 33.33), rehberlik yapılmasıyla (% 24.24), kültür derslerine önem verilmesiyle (% 15.15), üniversitelere yeni bölümler açılmasıyla (% 12.12), hedefleri olan öğrencilerin gelmesiyle (% 9.09), kontenjanların arttırılmasıyla (% 6.6) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 36:
Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Yükseköğretim Sorunları	%	f
Yükseköğretimde istedikleri alana gidemiyorlar	40.98	25
Öğrencilerin başarıları yetersiz	22.95	14
Kız Meslek Liselerinde kültür dersi az	16.39	10
Sınavda katsayı sorunu var	13.11	8
Fakülteyi kazanan öğrenci sayısı az	6.55	4

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 59.80'i şu anda okullarında yükseköğretim sorunları olduğunu belirtirken % 36.27'si şu anda okullarında yükseköğretim sorunları yok diyerek görüş bildirmişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 3.92'si yorum yapmamıştır.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin şu anki yükseköğretim sorunları; öğrencilerin yükseköğretimde istedikleri alana gidememesi (% 40.98), öğrencilerin başarıları yetersiz olması (% 22.95), kültür dersinin az olması (% 16.39), sınavda katsayı sorununun olması (% 13.11), fakülteyi kazanan öğrenci sayısının az olması (% 6.55) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 37:

Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Çözüm Önerileri

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Yükseköğretimde kız meslek liseleri ile ilgili bölümler artırılmalı	26.22	16
Katsayı düzenlemesi kaldırılmalı	22.95	14
Teknik eğitim fakültelerinin kalitesi artırılmalı	14.75	9
Sınavda kendi müfredatlarından soru sorulsun	13.11	8
Kültür dersleri artırılmalı	11.47	7
Ders programları değişmeli	4.91	3
Yönlendirme yapılmalı	3.27	2
İşsizlik sorunu çözülmeli	1.63	1
Orta öğretimin kalitesi artırılmalı	1.63	1

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin şu anki yükseköğretim sorunlarına çözüm önerileri; Kız Meslek Lisesi ile ilgili bölümlerin artırılması (% 26.22), katsayı düzenlemesinin kaldırılması (% 22.95), teknik eğitim fakültelerinin kalitesinin artırılması (% 14.75), sınavda kendi müfredatlarından soru sorulması (% 13.11), kültür derslerinin artırılması (% 11.47), ders programlarının değişmesi (% 4.91), yönlendirme yapılması (% 3.27), işsizlik sorununun çözülmesi (% 1.63), orta öğretimin kalitesi artırılması (% 1.63) şeklinde ifade edilmiştir.

4.1.5.2. Alt Problem Yönetici Görüşleri

Çizelge 38:

Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Yükseköğretim Sorunları	%	f
Üniversiteyi kazanamıyorlar	57.14	4
Kültür dersleri yeterli değil	28.57	2
Teknik eğitim fakültelerinin kalitesi arttırılsın	14.28	1

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 35'i geçmişte okullarının yükseköğretim sorunları olduğunu belirtirken % 65'i geçmişte okulların yükseköğretim sorunları yoktu diyerek görüş bildirmişlerdir.

Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin geçmişte yaşanan yükseköğretim sorunları; öğrencilerin üniversiteyi kazanamaması (% 57.14), kültür derslerinin az olması (% 28.57), teknik eğitim fakültelerini kalitesinin arttırılması (% 14.28) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 39:

Kız Meslek Lisesinde Geçmişte Yaşanan Yükseköğretim Sorunlarına Bulunan Çözüm Yolları İle İlgili Görüşler

Belirtilen Çözüm Yolları	%	f
Öğrenciler dershanelere gidiyorlardı	71.42	5
Teknik eğitim fakültelerine gidiyorlardı	28.57	2

Kız Meslek Lisesi yöneticileri geçmişte yükseköğretim sorunlarına bulunan çözüm yolları; öğrencilerin dershaneye gitmesi (% 71.42), öğrencilerin eğitim fakültelerine gitmesi (% 28.57) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 40:**Kız Meslek Lisesinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Görüşler**

Belirtilen Yükseköğretim Sorunları	%	f
Üniversite sınavında katsayı sorunu var	36.36	4
Üniversitede kendi alanlarında kontenjan az	27.27	3
Üniversiteyi kazanamıyorlar	18.18	2
Kültür dersleri az	18.18	2

Araştırmaya katılan yöneticilerin % 55'i şu anda okullarında yükseköğretim sorunları olduğunu belirtirken % 45'i şu anda okullarında yükseköğretim sorunu yok diyerek görüş bildirmişlerdir.

Kız Meslek Lisesi yöneticileri şu anki yükseköğretim sorunları; üniversite sınavında katsayı sorunu olması (% 36.36), üniversitede kendi alanlarında kontenjanın az olması (% 27.27), öğrencilerin üniversiteyi kazanamaması (% 18.18), kültür derslerinin az olması (% 18.18) şeklinde ifade edilmiştir.

Çizelge 41:**Kız Meslek Liselerinde Şu Anki Yükseköğretim Sorunları İle İlgili Çözüm Önerileri**

Belirtilen Çözüm Önerileri	%	f
Yükseköğretimde kız meslek liseleriyle ilgili bölümler arttırılsın	36.36	4
Sınavda katsayı sorunu çözülsün	36.36	4
Sınavda kendi müfredatlarında soru sorulsun	27.27	3

Kız Meslek Lisesi yöneticilerinin şu anki yükseköğretim sorunlarına çözüm önerileri; yükseköğretimde Kız Meslek Lisesi ile ilgili bölümlerin arttırılması (% 36.36), sınavda katsayı sorununun çözülmesi (% 36.36), sınavda kendi müfredatlarında soru sorulması (% 27.27) şeklinde ifade edilmiştir.

BÖLÜM V

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu bölümde, araştırma sonunda elde edilen sonuçlar ve tartışmalar yer almaktadır.

5.1.Sonuçlar

Kız Meslek Liselerinde yaşanan sorunlar ve çözüm önerilerine ilişkin olarak, Ankara il merkezinde bulunan kız meslek liselerinde halen görevde olan yönetici ve öğretmenler ile görüşme yoluyla iletişim kurularak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır:

5.1.1. Kız Meslek Liselerindeki Ekonomik Sorunlara Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

1. Yöneticilerin % 70'i geçmişte ekonomik sorun olduğunu belirtmişlerdir. Yönetici ve öğretmenler, ödenek yetersizliğini en önemli ekonomik sorun olarak belirtmişlerdir.

2. Öğretmenler çoğunlukla geçmişte yaşanan ekonomik sorunlara çözüm bulunamadığını ifade etmişlerdir. Yöneticiler geçmişte yaşanan ekonomik sorunları; öğrencilerin fakir olması ve Kız Meslek Lisesi okullarının maliyetlerinin yüksek olduğu görüşünü çoğunlukla belirtmişlerdir. Okulların geçmişteki ekonomik sorunları kendi imkanları ile çözdüğünü belirtmişlerdir.

3. Yöneticilerin % 100'ü Kız Meslek Liselerinde şu anda ekonomik sorun olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin ise % 56.86'sı şu anda ekonomik sorun

olduğunu belirtmişlerdir.

4.Öğretmenler çoğunlukla şu anda ekonomik sorun olarak okullardaki döner sermayenin yeterli olmadığını belirtmişlerdir. Yöneticiler şu anki ekonomik sorunlarla ilgili; teknolojinin hızla ilerlediği, okulların ihtiyaçlarını karşılayamadıklarını, sınıfların kalabalık ve öğrencilerin ekonomik durumlarının zayıf olduğunu belirtmişlerdir.

5. Öğretmenler genel olarak şu anki ekonomik sorunlara çözüm önerisi olarak döner sermayenin ve bütçeden ayrılan ödeneğin artırılmasını istemişlerdir. Yöneticiler büyük oranda şu anki ekonomik sorunların çözümü için ödeneklerin ve döner sermayenin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

5.1.2. Kız Meslek Liselerindeki Öğretmen Niteliği Sorunlarına Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

1. Görüşmeye katılan öğretmenlerin % 55.88'i geçmişte öğretmen niteliği sorunu olmadığını % 27.45'ide nitelik sorunu olduğunu belirtmiştir. Yöneticilerin % 60'ı geçmişte öğretmen niteliği sorunu olmadığını % 40'ı nitelik sorunu olduğunu belirtmişlerdir.

2. Öğretmenler geçmişte en önemli öğretmen niteliği sorunu olarak; öğretmenler arası farklılığının ve öğretmen eksikliğinin olduğunu söylemişlerdir. Yöneticiler geçmişte en önemli öğretmen niteliği sorunu olarak; öğretmenler arası farklılığının ve öğretmenlerin ekonomilerinin zayıf olması olarak belirtmişlerdir.

3. Katılımcılar genel olarak geçmişte öğretmen niteliğini; lisans tamamlama ve hizmet içi eğitimle artırıldığını söylemişlerdir. Yöneticiler genel olarak geçmişte öğretmen niteliğini arttırmak için uygulanan çözüm yollarını öğretmenlere lisans tamamlama ve hizmet içi eğitim yapılması olarak belirtmişlerdir.

4. Görüşmeye katılan öğretmenlerin % 55.88'i geçmişte öğretmen niteliği

sorunu olmadığını belirtirken, % 64'70'i şu anda öğretmen niteliği sorunu olduğunu belirtmişlerdir. . Öğretmenler gibi yöneticilerin % 60'ı geçmişte öğretmen niteliği sorunu olmadığını belirtirken, % 60'ı şu anda öğretmen niteliği sorunu olduğunu ifade etmişlerdir.

5. Katılımcılar büyük oranda şu anki öğretmen niteliği sorunu olarak teknolojinin hızlı ilerlemesini ifade etmişlerdir.

6. Öğretmenlerin büyük bir kısmı da şu anki öğretmen niteliğini arttırmak için hizmet içi eğitim yapılmasını, okullardaki döner sermaye payının artırılmasını ve sanayi okul işbirliğinin kurulmasını ifade etmişlerdir. Görüşmeye katılan yöneticiler çoğunlukla şu anki öğretmen niteliğinin çözümü olarak öğretmenlere hizmet içi eğitim verilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Katılımcıların bir kısmı da şu anki öğretmen niteliğini etkileyen sorunlardan biri olarak, ekonomik sıkıntı çekmelerine bağlamışlardır.

5.1.3. Kız Meslek Liselerindeki Öğrenci Niteliği Sorunlarına Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

1. Öğretmenlerin % 65.68'i geçmişte öğrenci niteliği sorunu olmadığını belirtirken %16.66'sı geçmişte öğrenci niteliği sorunu olduğunu belirtmişlerdir. Yöneticilerin % 75'i geçmişte öğrenci niteliği sorunu olmadığını belirtirken % 25'i geçmişte öğrenci niteliği sorunu olduğunu belirtmişlerdir.

2. Geçmişte öğrenci niteliği sorunu olduğunu belirten öğretmenlerin büyük çoğunluğu; öğrencilerin mesleklerini sevmediklerini, kız okulu olduğu için okula geldiklerini ve öğrenci sayısının fazla olmasını nitelik sorunu olarak görmüşlerdir. Geçmişte öğrenci niteliği sorunu olduğunu söyleyen yöneticiler; öğrencilerin okula sadece lise mezunu olmak için geldiklerini ve okullarda öğrenci sayısının fazla olduğunu ifade etmişlerdir.

3. Katılımcıların çoğunluğu geçmişte öğrenci niteliğini arttırmak için

rehberlik yapıldığını, sanayi okul işbirliğinin yapıldığını ve öğrencilerin mezun olduktan sonra istihdam edildiğini söylemişlerdir.

4. Öğretmenlerin çoğunluğu geçmişte öğrenci niteliği sorunu olmadığını belirtirken şu anda öğrenci niteliği sorunu olduğunu belirtmişlerdir.

5. Şu anki öğrenci niteliği sorunları ile ilgili öğretmenlerin büyük bir kısmı başarısı düşük öğrenciler ve eğitimden beklentisi olmayan öğrenciler olmasına bağlamışlardır. Yöneticilerin tamamına yakını şu anda öğrenci niteliği sorunu olduğunu söylemişlerdir. Bu sorunun en önemli nedeni olarak ise Kız Meslek Lisesine başarısı düşük öğrencilerin gelmesine bağlamışlardır.

6. Rehberlikle yöneltme çalışması yapılması, başarılı öğrencilerin Kız Meslek Lisesine alınması, mezuniyet sonrası iş imkanlarının arttırılması, sanayinin ihtiyaç duyduğu elemanların yetiştirilmesi öğretmenlerin büyük çoğunluğu tarafından şu anki öğrenci niteliğini arttırıcı çözüm yolları olarak ifade edilmiştir. Yöneticilerin büyük bir kısmı şu anki öğrenci niteliği sorunlarına çözüm olarak ilköğretimde yöneltme rehberliğinin yapılması ve sanayi okul işbirliğinin kurulmasını ifade etmişlerdir.

5.1.4. Kız Meslek Liselerindeki Araç Gereç ve Donanım Sorunlarına Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

1. Katılımcılar genel olarak geçmişte araç gereç ve donanım sorunu olmadığını ifade etmişlerdir.

2 Katılımcılar geçmişte yaşanan sorunlarla ilgili ise okullardaki makinelerin kalitesizliği, araç gereç ve donanımın azlığı ve teknolojiye ayak uydurulamaması olarak ifade etmişlerdir.

3. Geçmişteki sorunlara bulunan çözüm yolları olarak yöneticiler; devlet bütçesinden pay ayrılması, kaliteli makine alımı ve o günkü teknolojinin takip

edilmesi olarak ifade etmişlerdir. Öğretmenler ise geçmişte araç gereç sorununu devlet desteği ile aştıklarını belirtmişlerdir.

4. Öğretmenlerin % 66.66'sı şu anda araç gereç sorunu olduğunu belirtmişlerdir. En önemli sorunlar olarak ise araçların sayı ve teknolojik olarak yetersizliği, okul sanayi işbirliğini yeterince kurulamamasını göstermişlerdir. Yöneticiler şu anda okullardaki araç gereç ve donanım sorunları şu şekilde sıralanmıştır; hızlı ilerleyen teknolojinin takip edilememesi, kalitesiz makinelerin olması, öğrencilerin maddi yetersizliğidir.

5. Şu anki araç gereç ve donanım sorununa yönelik bulunan çözüm yolları; döner sermaye ve bütçeden ödenen payın artırılması, sanayi okul işbirliği ve üretime daha fazla önem verilmesi , kaliteli makine alımı ve öğrencilere maddi destek verilmesi öncelikli olarak belirtilmiştir.

5.1.5 Kız Meslek Liselerindeki Yükseköğretim Sorunlarına Ait Yönetici ve Öğretmen Görüşleri

1. Öğretmenler geçmişte yaşanan en büyük sorun olarak öğrencilerin yükseköğretime devam edememeleri ve ev hanımı olmak için okula gelmelerini ifade etmişlerdir. Yöneticiler geçmişte yükseköğretim sorununun daha az olduğunu, sorun olarak; öğrencilerin üniversiteyi kazanamamaları, kültür derslerinin yetersiz olması, teknik eğitim fakültelerinin az olması şeklinde ifade edilmiştir.

2. Öğretmenler geçmişte yükseköğretim sorunu; öğrencilerin dershaneye gitmesi, rehberlik yapılması ve kültür derslerine önem verilmesi en önemli çözüm yolları olarak ifade etmişlerdir. Yöneticiler ise sorunlara çözüm yolu olarak; öğrencilerin dershaneye gitmelerinin yanında teknik eğitim fakültelerine gidebilmelerini söylemişlerdir.

3. Yöneticiler yükseköğretimle ilgili şu anda geçmişe göre daha fazla sorun olduğunu belirtmişlerdir. Yükseköğretimde şu anda sorun olarak üniversite sınavında

katsayı sorunu, Kız Meslek Liselerinin kendi alanlarında kontenjanlarının az olması, üniversiteyi kazanamamaları ve kültür derslerinin az olması olarak gösterilmiştir. Öğretmenler ise öğrencilerin istedikleri yükseköğretim programına gidememeleri ve başarılarındaki yetersizlik şu anki en önemli yükseköğretim sorunları olarak ifade etmişlerdir.

4. Öğretmenler tarafından şu anki yükseköğretim sorunlarına çözüm önerileri olarak; yükseköğretimde Kız Meslek Lisesi ile ilgili bölümler arttırılmalı, katsayı düzenlemesi kaldırılmalı, Teknik Eğitim Fakültelerinin sayısı arttırılmalı ve sınavda kendi müfredatlarından soru sorulmaması en önemli sorunlar olarak belirtilmiştir. Yöneticiler şu anki yükseköğretim sorunlarına çözüm olarak; yöneticiler yükseköğretim sınav sisteminin düzenlenmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

5.2. Tartışma

Görüşme yapılan yönetici ve öğretmenler görev yaptıkları kurumlarda verimli bir şekilde çalışmalarının mümkün olması için kurumlarının ihtiyaçlarının en iyi şekilde karşılanmasını istemektedirler. Şu anda görevde olan Kız Meslek Lisesi yönetici ve öğretmenleri geçmişte yaşadıkları ve şu anda yaşadıkları sorunların çözümünün büyük oranda bakanlık ve yetkili kurumların eğitimde yapacakları reformlara bağlamaktadırlar. Bu nedenle Devlet Planlama Teşkilatının yaptığı Beş Yıllık Kalkınma Planları yapılırken eğitimin uygulayıcıları olan yönetici ve öğretmenlerin görüşlerinin daha çok dikkate alınması gerektiğini söyleyebiliriz.

Yönetici ve öğretmenler Kız Meslek Liselerinde yaşanan sorunlarla ilgili olarak bir çok noktada aynı düşünceleri paylaştıklarını söyleyebiliriz. Katılımcılar geçmişte ekonomik sorunların yaşandığını belirtmişlerdir. Genel olarak katılımcılar; okullara ayrılan ödeneklerin yetersiz olduğunu ve ödeneklerin arttırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Öğretmenler şu anki ekonomik sorun olarak döner sermayenin yeterli olmadığını yeniden bir düzenleme yapılarak döner sermaye gelirlerinin arttırılması gerektiğini belirtmişlerdir. Ayrıca bu sorunlara çözüm önerisi olarak bütçeden

ayrılan ödeneğin artırılması gerektiğini söylemişlerdir. Ekonomik sorunlara dair Geçer'in (2001: 68) belirttiğine göre de; devlet gözetiminde özel kesimin mesleki ve teknik eğitim geliştirme faaliyetleri teşvik edilmelidir. Kamu ve özel kesimde, örgün mesleki teknik eğitimin finansman yönünden desteklenmesine önem verilmelidir.

Kalkınma planlarında eğitime ayrılan ödeneklerin artırılması ve özel sektörden destek alınması gündeme getirilmiş ancak eğitim yatırımlarının tahsis edilemediği, gerçekleşmenin istenen düzeyde olmadığı ve hedeflere ulaşılamadığı görülmüştür. Genel bütçe içinde milli eğitim için öngörülen ödenekler Tural'a (1987: 118) göre; eğitim sisteminin yeniden düzenlenmesine ilişkin politikaların uygulamaya dönüştürülmesinde başlıca araç olup, bu ödenekler zamanında ayrılmamış, ayrılan miktarlarda yıllara göre oransal olarak sürekli bir düşüş göstermiştir.

Katılımcıların çoğu geçmişte öğretmen niteliği sorununun olmadığını belirtirken, şu anda öğretmen niteliği sorunu olduğunu belirtmişlerdir. Geçmişteki nitelik sorunlarına çözüm olarak lisans tamamlama ve hizmet içi eğitimle giderilmeye çalışıldığını ifade etmişlerdir. Şu anki öğretmen niteliği sorunu için katılımcılar, hızla ilerleyen teknolojiye uyum sağlanamadığını, öğretmenlerin ekonomik durumlarının yetersiz olması, döner sermayelerinin az olması, sanayi okul işbirliğinin yetersiz olmasını belirtmişlerdir. Çözüm olarak da sanayi okul işbirliğini arttırıcı düzenlemelerin yapılması, öğretmenlerin ekonomik gelirlerinin artırılması için yeni düzenlemeler yapılması, döner sermaye girdilerinin artırılması, hizmet içi eğitim faaliyetlerinin daha kapsamlı yapılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

Sanayi ve okul işbirliğinin yeterince gerçekleştirilememesi kalkınma planlarında gündeme alınmıştır. Yönetici ve öğretmen görüşmelerinde de; sanayi okul işbirliğinin istenen düzeyde sağlanamadığı belirtilmiştir. Uygulama alanlarında öğrencilerin başarılı olmaları için okulların sanayinin kullandığı teknolojiyi kullanmaları gerektiği ortaya çıkmaktadır. Öğretmen niteliği sorunları sürekli gündeme getirilmiş çözüm yolları olarak en çok tekrarlanan hizmet içi eğitim faaliyetlerinin artırılması gündeme getirilmiştir. Bu konuya çözüm yolu olarak

Geçer (2001: 68) mesleki teknik eğitimde, okul sanayi işbirliğinin sağlanmasına, eğitim, istihdam ve meslek standartları arasında denge kurulmasına işaret etmektedir.

Kalkınma planlarında öğretmenlerin iş piyasasına uygun nitelikte olarak yetiştirilmesi politikası gündeme alınırken, görüşme yapılan yönetici ve öğretmenler ilerleyen teknolojiye uyum sağlayamadıklarını iş piyasasının gerisinde kaldıklarını ifade etmektedirler. Bunun önüne geçmek için bütçeden daha fazla kaynak aktarımı yapıp araç gereçlerin yenilenecek okulların üretime yönelik çalışması ve sanayi ile işbirliği halinde olması gerekliliği gözden kaçırılmamalıdır. Kalkınma planlarında öğretmenlerin ve yöneticilerin hizmet içi eğitimle niteliklerinin arttırılacağı ilke ve politikalara alınmış gerekli çalışmalar yapılmış ama istenen sonuçlara ulaşamadığını söyleyebiliriz. Kalkınma planlarında öğretmenlerin ekonomik durumlarının düzeltileceği gündeme alınmış istenen düzeyde iyileştirme yapılamamıştır.

Katılımcıların büyük çoğunluğu geçmişte öğrenci niteliği sorunu olmadığını belirtirken, şu anda öğrenci niteliği sorunu olduğunu belirtmişlerdir. Şu anki öğrenci niteliği sorunu da Kız Meslek Liselerine başarısı düşük öğrencilerin gelmesine bağlamışlardır. Çözüm olarak da ilköğretim çağında öğrencilere çok iyi rehberlik yapılması gerektiği, öğrencilerin gidecekleri okullara bilinçli olarak gitmeleri gerektiği ifade edilmiştir. Ayrıca meslek liselerine gelen öğrencilerin ekonomik durumlarının genelde zayıf olduğu bu öğrencilere burs verilmek üzere okulların daha cazip hale getirilerek başarılı öğrencilerin Kız Meslek Liselerine gelmeleri sağlanmalıdır diyerek ifade etmişlerdir. Argün'e (2003: 175) göre de; meslek liselerini başarılı öğrenciler tercih etmeyip, bu okulları tercih eden öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri de orta sınıfın altındadır.

Sami'nin (2001: 87) de belirttiğine göre Kız Teknik Öğretim kadını çalışma hayatına yöneltme politikası izlemiştir. Kız Teknik Öğretim okulları mezunlarının çalışma hayatına katılım oranlarının düşük olması ilk başta söz konusu politikanın istenen derecede uygulanamadığı sonucunu ortaya çıkarmaktadır. Ancak bu politikanın uygulanabilmesi için özellikle planlı kalkınma döneminin başlarında,

belli oranda toplumsal değişim gerektiği de açıktır.

Kalkınma planlarında imkanları olmayan öğrencilere burs imkanı sağlanacağı amaçlanmıştır. Yönetici ve öğretmen görüşlerinde de ekonomik durumu zayıf olan öğrencilere maddi destek verilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Kalkınma planlarındaki hedeflenen amaca tam ulaşılamadığı görülmektedir. Kalkınma planlarında mezunlara istihdam olanakları oluşturmak için sanayide zorunlu istihdam düzenlemeleri yapılacağı belirtilmiş ancak istenen düzeyde hedeflere ulaşılamamıştır. Tural'a (1987: 119) göre; kalkınma planları ve milli eğitim şuralarında öngörülmüş olmasına karşın eğitim sisteminde fırsat ve olanak eşitliğini sağlama politikası, sınırlı çabalarla yerine getirilmeye çalışılmıştır. Temel eğitim ve ortaöğretim hizmetlerinin hemen hemen tümü bugün devlet tarafından finanse edilmektedir.

Kız Meslek Lisesi mezunları iş bulmada zorlandıkları ve buldukları işten tatmin olmadıkları kalkınma planlarında yer almaktadır. Yönetici ve öğretmen görüşlerinde de öğrencilerin mezun olduktan sonra iş bulma imkanlarının zor olduğu yönünde görüşler ifade edilmiştir. Zira Karaçivi'ye (2000: 115) göre de; globalleşen dünya ekonomisi ve rekabet ortamında ucuz ve kaliteli olarak üretim yapmanın en önemli unsuru, yetişmiş ve beceri kazandırılmış teknik elemanlarla mümkün olabilir. Gelişen bu yeni düzende Türkiye'deki mevzuat ve uygulamalarla, çağın gerektirdiği yetişmiş teknik eleman ihtiyacının karşılanmasının zor olduğu görülmüştür.

Kalkınma planlarının ilk yıllarında kızlara ev kadınlığı ve iyi anne olmaları için eğitim verilmesi amaçlanmış daha sonrada çağdaş eğitim dallarına yöneltilmeleri politikaları izlenmiştir. Yönetici ve öğretmen görüşmelerinde de kalkınma planlarının ilk yıllarındaki politikalara, 2006 yılında da rastlanıldığını görmekteyiz. Çünkü bazı katılımcılar kızların Kız Meslek Lisesine halen iyi bir ev kadını olmak için, kız lisesi olduğu için ve lise bitirmek için geldiklerini ifade etmişlerdir.

Katılımcılar geçmişte araç gereç sorununun çok olmadığını olsa da çok fazla önemsenmediğini ifade etmişlerdir. Şu anda ise araç gereç sorunlarının olduğunu

hızla ilerleyen teknolojiye uyum sağlayamadıklarını, sanayinin gerisinde kaldıklarını söylemişlerdir. Çözüm olarak da; döner sermayenin arttırılması, bütçeden ayrılan ödeneğin arttırılması, sanayi okul işbirliğinin yeniden düzenlenmesi, okullarda üretim yapabilecek düzenlemelerin yapılması gerektiğini belirtmişlerdir.

Kalkınma planlarında; okulların çağın gerektirdiği araç gereç ve donanımla düzenleneceği, sanayi okul işbirliğinin arttırılacağı ilke ve politikalarda ifade edilmiş ama hedeflere istenen düzeyde ulaşılamamıştır.

Katılımcılar geçmişte yükseköğretim sorunu olarak öğrencilerin istenen düzeyde yükseköğretime devam edememelerini göstermişler ama bunun şimdiki kadar büyük sorunlar oluşturmadığını söylemişlerdir. Şu anda ise öğrencilerin yükseköğretime kendi alanları dışında bir alana gitmek isterlerse katsayı sorunu ile karşılaşacaklarını bildikleri için okullara gelen öğrencilerin başarılarının düşük olduğu buda kaliteyi olumsuz etkilediği, dikey geçiş dışında öğrencilerin yükseköğretime gidemedikleri ifade edilmiştir. Ayrıca Kız Meslek Liselerinin alanlarıyla ilgili bölümlerin yükseköğretimde ya olmadığı yada kontenjanlarının yetersiz olduğu ifade edilmiştir.

Katılımcılar çözüm önerileri olarak yükseköğretimde Kız Meslek Liseleri ile ilgili bölümlerin arttırılması, katsayı düzenlemesinin tekrar ele alınarak meslek liselerin dezavantajının ortadan kaldırılması, yükseköğretim sınavında kendi müfredatlarından soru sorulması olarak ifade etmişlerdir.

Kalkınma planlarında, Kız Meslek Liseleri; öğrencileri hem iyi bir ara eleman hem de yükseköğretime öğrenci hazırlayan kurumlar olarak belirtilmektedir. Yönetici ve öğretmen görüşmelerinde, öğrencilerin kendilerini liseden sonra nitelikli ara eleman olarak değil yükseköğretime hazırladıkları, sınavlarda da başarılı olamayınca yükseköğretimin önünde yığılmalar olmakta buda öğrenciler, veliler ve okul yönetimlerini zora soktuğunu belirtmişlerdir. Kalkınma planlarında ilke ve politika olarak yükseköğretim önündeki yığılmaların önlenmesi için gerekli düzenlemelerin yapılacağı ifade edilmiş ama istenen hedeflere ulaşılamadığı

görülmüştür. Argün'e (2003: 177) göre bu yapısal düzenlemeler için öğrenciler tarafından talep gören bölüm ve alanların sayıları artırılmalı, bu bölüm ve alanların açılabilmesi için yetersiz olan öğretmen, fiziki mekan, donanım eksiklikleri bakanlıkla işbirliği yapılarak giderilmeli bu konudaki bürokratik engeller kaldırılmalıdır.

Kız Meslek Liselerinin programlarında çevrenin ve iş piyasasının isteklerine göre meslekler hazırlanmasına dönük değişiklikler yapılacaktır politikası kalkınma planlarında yer almaktadır. Görüşme yapılan yönetici ve öğretmenlerde Kız Meslek Lisesi programlarının yenilenmesi gerekliliğini ifade etmişlerdir. İslamoğlu'na (1997: 77) göre bu programların çağın gerekleri ve ülkenin ihtiyaçları doğrultusunda hazırlanması ve geliştirilmesi de önemli bir konuyu oluşturmaktadır. Ayrıca mesleki eğitim programlarının istihdama yönelik hazırlanması mesleki eğitime ayrılan kaynakların boşa gitme riskini ortadan kaldıracaktır. Ülkemizde üzerinde durulması gereken önemli bir konuda meslek standartları ile uluslar arası düzeyde geçerli olan belgelendirme sisteminin oluşturulmasıdır. Çünkü iş gücümüz dış piyasalarda kabul görme şansı uluslar arası düzeyde mesleki niteliğe sahip olması ve belgelendirilmesi ile mümkündür. Bununla beraber özetlemek gerekirse ülkemizde mesleki eğitimin etkinliğinin artırılması ve beklenen fonksiyonlarını tam olarak yerine getirebilmesi için yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç vardır.

Planlı kalkınma dönemi boyunca yapılan kalkınma planlarında, Kız Meslek Liseleri ile ilgili hedeflenen politikaların bir kısmı gerçekleşmiş ama önemli bir kısmı da politika hedefleri adı altında planlarda yer almasına rağmen yıllarca tekrarlanmış ve sonuçlandırılmamış olduğu görülmektedir. Meslek liselerinde hala sanayinin, iş piyasasının istediği nitelikte ara insangücü yetiştirilemediği, okulların, öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin sorunlarının giderilemediği sonucu bu araştırmadan çıkarılabilir.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Araştırma bulgularına dayanarak aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

- 1.Kız Meslek Liselerine ayrılan bütçe payı tekrar gözden geçirilerek düzenleme yapılabilir.
- 2.Kız Meslek Liselerinde öğretmen ve öğrenci motivasyonunu artırmak için döner sermaye paylarının artırılması ile ilgili düzenlemeler yapılabilir.
3. Kız Meslek Liselerinde okumak isteyen fakat maddi imkanları yetersiz olan kız çocuklarının okula gelmelerini sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.
4. Öğretmenler arası nitelik farklılıklarını azaltmak veya ortadan kaldırmak için standart hizmet içi eğitim programı düzenlenebilir.
5. Kız Meslek Liselerindeki âtil kalan atölyelerin araç-gereç ve donanım bakımından çağın gereklerine uygun iş piyasası ile rekabet edebilecek düzeyde düzenlenmesini sağlayacak yeterlilikte bütçeden ödenek ayrılması için çalışmalar yapılabilir.
6. Kız Meslek Liseleri ile sanayi işbirliğini sağlayacak bürokratik engellerin aşılmasını kolaylaştırıcı düzenlemeler yapılabilir.
7. Okulların kendi bölümleri ve branşları ile ilgili alanlarda hem kamuya hem de özel sektöre üretim yapmaları sağlanabilir.

8. Kız Meslek Lisesindeki öğretmenlerin maddi imkanlarının iyileştirmesi için gerekli çalışmalar yapılmalıdır.

9. Kız Meslek Liseleri yükseköğretimde kendi alanları ile ilgili branşlara istedikleri takdirde gidebilmelerini sağlayacak düzenlemeler yapılabilir.

10. Kız Meslek Liseleri ile ilgili ilke ve politikalar belirlenirken hedefler iyi belirlenmeli hedeflere ulaşmak için gereken çalışmaların değerlendirilmesi yapılmalıdır.

11. Kız Meslek Lisesi mezunlarının istihdamı ile ilgili özel sektörde kendi branşlarına hitap eden alanlarda zorunlu istihdam sağlayıcı düzenlemeler yapılabilir.

Araştırmacılar İçin Öneriler:

1. Kız Meslek Liselerinde öğrencilerin okulları ile ilgili görüşleri araştırılabilir.
2. Kız Meslek Lisesi mezunlarının mezuniyet sonrası çalışma koşulları araştırılabilir.
3. Kız Meslek Lisesi öğretmenlerinin sorunlarının neler olduğu ve çözüm yolları ile ilgili görüşleri araştırılabilir.
4. Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin Yükseköğretim ile ilgili beklentilerinin neler olduğu araştırılabilir.
5. Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin okudukları branşı nasıl seçtikleri ve şu anki görüşlerinin neler olduğu araştırılabilir.
6. Özel sektörde Kız Meslek Lisesi mezunlarının iş verimliliği araştırılabilir.
7. Planlı Kalkınma döneminde, Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin sayısal değişimi

ve nedenleri araştırılabilir.

8. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün Kız Meslek Liseleri ile ilgili geçmişten günümüze çalışmaları araştırılabilir.
9. Endüstri Meslek Lisesi öğrencileri ile Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin okullara olan bağlılığının karşılaştırılması araştırılabilir.
10. Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin velilerinin çocuklarını bu okullara gönderme sebepleri araştırılabilir.
11. Planlı Kalkınma Döneminde eğitime ayrılan bütçeden, Kız Meslek Liselerine düşen ödeneklerin yıllara göre dağılımı araştırılabilir.
12. Kız Meslek Lisesi yöneticilerinin okullarının yönetimi ile ilgili sorunları araştırılabilir.

KAYNAKLAR

- Adem, Mahmut. **Kalkınma Planlarında Eğitimimizin Hedefleri ve Finansmanı**
Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Yayın No: 109, Sevinç
Matbaası, 1982.
- _____. **Eğitim Planlaması**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Yayın
No: 68, Ankara Üniversitesi Basımevi, 1977.
- Akkan, Cevat ve Hıfzı Doğan ve İlhan Sezgin. **Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları
(Kavramlar, Gelişmeler, Uygulamalar, Yönelmeler)**. Ankara: Alkım
Yayıncıları, 1998.
- Argün, Hayriye. “Planlı Kalkınma Döneminde (1963-2002) Mesleki ve Teknik
Eğitim (Gelişmeler, Uygulamalar ve Sorunlar)”. Yayımlanmamış Yüksek
Lisans Tezi, **Gazi Üniversitesi**, 2003.
- Aytek, Bintuğ. **Yönetim Görevleri**. Ankara: AİTİA Yayınları, 1978.
- Baruönü, Işık. “1923-1989 Yılları Arasında Görev Yapan Cumhuriyet Dönemi
Hükümetlerin İzledikleri Ortaöğretim Politikalarında Görülen Değişmeler ve
Gelişmeler”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Hacettepe Üniversitesi**,
Şubat 1991.
- Bulut, Erhan. “Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında Eğitim Hedefleri Ve
Gerçekleşme Düzeyi”. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İnönü
Üniversitesi**, 2002.
- Dağlı, Nuran ve Aktürk, Belma. **Hükümet ve Programlar, II. Cilt, (1960 -1980)**.
Ankara: T.B.M.M. Basımevi, 1988.

Doğan, Hıfzı. **Cumhuriyet Döneminde Eğitim**. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı.Yayın No: 91, Mili Eğitim Basım Evi, 1983.

DPT (Devlet Planlama Teşkilatı). **Birinci Beş Yıl Kalkınma Planı (1963-1967)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası, 1963.

_____ **İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası, 1967.

_____ **İkinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1968-1972) Özet**. Ankara: Türkiye İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü İktisadi Araştırmalar Müdürlüğü, 1967.

_____ **Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası, 1972a.

_____ **Üçüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1973-1977) Özet**. Ankara: Türkiye İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü İktisadi Araştırmalar Müdürlüğü, 1973.

_____ **Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı (1979-1983)**. Ankara: Yayın No: 1664, Nisan, 1979.

_____ **Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)**. Ankara: Başbakanlık Devlet Matbaası, 1984.

_____ **Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)**. Ankara: Yayın No: 2174, 1989.

_____ **Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1996-2000)**. Ankara: Yayın ve Basım Şube Müdürlüğü, 1995.

_____ **Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)**. Ankara: Başbakanlık, 2000a.

- _____ **1966 Yılı Programı Birinci Beş Yıl (1963-1967)**. Ankara: 1966.
- _____ **1968 Yılı Programı İkinci Beş Yıl (1968-1972)**. Ankara: Yayın No: 543, Aralık 1967.
- _____ **1971 Yılı Programı İkinci Beş Yıl (1968-1972)**. Ankara: Yayın No: 1004, Mart 1971.
- _____ **1972 Yılı Programı İkinci Beş Yıl (1968-1972)**. Ankara: Yayın No: 1136, 1972b.
- _____ **1973 Yılı Programı Üçüncü Beş Yıl (1973-1977)**. Ankara: Yayın No: 1271, 1972c.
- _____ **1974 Yılı Programı Üçüncü Beş Yıl (1973-1977)**. Ankara: Yayın No: 1343, Şubat 1974.
- _____ **1977 Yılı Programı Üçüncü Beş Yıl (1973-1977)**. Ankara: Yayın No: 1604, Eylül 1977a.
- _____ **1979 Yılı Programı Dördüncü Beş Yıl (1979-1983)**. Ankara: Yayın No: 1662, Mart 1979.
- _____ **1986 Yılı Programı Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (1985-1989)**. Ankara: Yayın No: 2019, Ocak 1986.
- _____ **1990 Yılı Programı Altıncı Beş Yıllık Kalkınma Planı (1990-1994)**. Ankara: Yayın No: 2202, 1990.
- _____ **2003 Yılı Programı Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005)**. Ankara: 2003.

_____ **2004 Yılı Programı Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı (2001-2005).**

Ankara: 2004.

_____ **Ekonomik ve Sosyal Sektördeki Gelişmeler.** Sekizinci Beş Yıllık

Kalkınma Planı (2001-2005) 2003 Yılı Programı Destek Çalışmaları. Ankara:

Başbakanlık, 2003.

_____ **Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı Eğitim Özel İhtisas Komisyon**

Raporu. Ankara: Yayın No: 1591-ÖİK: 270, Haziran, 1977b.

_____ **Ekonomik ve Sosyal Sektörlerdeki Gelişmeler Yedinci Beş Yıllık**

Kalkınma Planı (1996-2000) 2000 Yılı Programı Destek Çalışmaları.

Ankara: 2000b.

_____ **Yeni Strateji ve Kalkınma Planı Üçüncü Beş Yıl (1973-1977).** Ankara:

Yayın No: 1272. 1973.

Dülger, İlhan. **Türk Kalkınma Planlaması İçinde İnsan Gücü ve Eğitim**

Planlarının Yeri "Milli Eğitim Bakanlığı, Milli Eğitim Geliştirme Projesi

Kapsamında Yapılan Eğitim Planlaması Semineri" İçin Hazırlanmıştır.

Ankara: 13-24 Haziran 1994 .

Ersan, Nurgün. **Kalkınma İnsan Gücü Eğitim.** Ankara: Nüve Matbaası, 1989.

Geçer, Arif. "Türkiye'de Orta Öğretim Düzeyindeki Mesleki Teknik Eğitim

Mezunlarının İstihdamı ve Verimliliği". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,

Anadolu Üniversitesi, 2001.

Güçlüoğlu, Kemal. **Eğitim Planlaması ve Nitelik Sorun.** Eğitimde Arayışlar 1.

Sempozyum Özel Kültür Okulları Eğitim Araştırma Geliştirme

Merkezi, 13-14 Nisan 1991.

Gül, Hüseyin. “Kalkınma Planlarında Eğitime İlişkin Sayısal Hedefler ve Gerçekleşme Düzeyi”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İnönü Üniversitesi**, Mayıs 1994.

İslamoğlu, Hüseyin. “Türkiye’de Mesleki Eğitimin Yeniden Yapılanması”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Anadolu Üniversitesi**, 1997.

Karaçivi, Ceyda. “Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitim”.Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **İstanbul Üniversitesi**, 2000.

Karasar, Niyazi. **Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler**. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., Yedinci Basım, 1995.

_____ **Araştırmada Rapor Hazırlama**. Ankara: 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık Ltd., Sekizinci Basım, 1995.

Karayalçın, Yaşar. **Eğitim Planlaması Ders Notları**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 1969.

Kaya, Y. Kemal. **İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış Eğitimde Model Arayışı**. Ankara: Gazi Üniversitesi, Bilim Yayınları, 1993.

M.E.B, **Geçmişten Günümüze Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü**. Ankara: Milli Eğitim Basımevi, 2006.

_____ **Mesleki ve Teknik Ortaöğretim Kurumları Yönetmeliği**. Ankara: Mili Eğitim Basımevi, 1978.

_____ **Milli Eğitimde Hedefler**. Ankara: Milli Eğitim Basım Evi, 1997.

_____ **On Altıncı Milli Eğitim Şurası**, Konuşmalar, Raporlar, Görüşmeler ve

Kararlar. Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı Şura Genel Sekreterliği,
Ankara: Milli Eğitim Basımevi, Şubat 1999.

_____ **On Beşinci Milli Eğitim Şurası, 2000'li Yıllarda Türk Milli Eğitim Sistemi.** Ankara: 1995.

_____ **Türkiye’de Mesleki Teknik Eğitimdeki Gelişmeler.** 29-30 Nisan 1991.
İstanbul: Milli Eğitim Basımevi, 1991.

_____ **Türkiye’de ve Dünyada Mesleki Teknik Eğitim,** Türk Özel Sektörünün
Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri. Türkiye İşverenler
Konfederasyonu. Yayın No: 168, 1997.

Oflaz, Kamil. “Bir İlköğretim Okulundaki Öğretmenlerin Okullarındaki Grup
Dinamiği”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Abant İzzet Baysal
Üniversitesi,** 2005.

Özgü, Tahir. **Eğitim Ekonomisi.** Ankara: Anadolu Üniversitesi, Açık öğretim
Fakültesi, Yayın No: 88, Haziran 1987.

Özsoy, Yahya. **Türk Eğitim Sistemi ve Yönetimi.** Eskişehir: Açık Öğretim
Fakültesi. Yayın No: 91, 1987.

Sami, Zakir. “Planlı Kalkınma Döneminde Örgün Kız Teknik Öğretime Yönelik
Politikalar Ve Uygulamalar”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, **Hacettepe
Üniversitesi,** 2001.

Tural, Necla. “Planlı Dönemde Temel Eğitim ve Ortaöğretim Yeniden Düzenlenmesi
ile ilgili Politikalar ve Uygulamalar”. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi,
Ankara Üniversitesi, 1987.

Uluğ, Fevzi. Başdoğan, Hüseyin ve Topukçu, Hüseyin. **Türkiye'nin Eğitim**

Politikası. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası. Yayın No. 1990 – 5, Hilal Matbaacılık, 1990.

Uluğ, Fevzi. **Eğitim Planlamasında Başarı Koşulları.** Ankara: Film Radyo Televizyon ile Eğitim Merkezi Matbaası, 1990

EKLER**EK 1: GÖRÜŞME FORMU****EK 2: KATILIMCILARA İLİŞKİN KİŞİSEL BİLGİLER**

EK 1: GÖRÜŞME FORMU

Bu görüşme formundaki sorular Ankara il merkezindeki kız meslek liselerinde görev yapan yönetici ve öğretmenlere yöneltilecektir. Görüşülen kişilerin kimlikleri açıklanmayacaktır.

A-Kişisel Bilgiler

1.Cinsiyet	a)Kadın	b)Erkek
2.Mezuniyet	a)Lisans	b)Ön lisans c)Lise
3.Branşı	a)Meslek dersi	b)Kültür Dersi
4.Okuldaki Görevi	a)Yönetici	b)Öğretmen
5.Meslekteki Görev Yılı		
6.Okuldaki Görev yılı		

B-Görüşme Soruları

1.Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak ekonomik sorunlar neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir çözüm önerileriniz nelerdir?

2.Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak öğretmen niteliği sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir çözüm önerileriniz nelerdir?

3.Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak öğrenci niteliği sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir çözüm önerileriniz nelerdir?

4.Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak araç-gereç ve donanım sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir çözüm önerileriniz nelerdir?

5.Geçmişten günümüze bakıldığında kız meslek liseleri ile ilgili olarak yükseköğretim sorunları neler olmuştur ve nasıl çözüm yolları bulunmuştur? Şu anki durum nedir çözüm önerileriniz nelerdir?

EK 2: KATILIMCILARA İLİŞKİN KİŞİSEL BİLGİLER

Katılımcıların Kişisel Özellikleri (Öğretmenler)

SIRA	CİNSİYET	MEZUNİYET	BRANŞ	GÖREVİ	MESLEKİ KIDEM	KURUMDAKİ KIDEM
1	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	5	2
2	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	10	9
3	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	11	2
4	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	15	15
5	Kadın	Yüksek Lisans	Meslek	Öğretmen	15	4
6	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	9	3
7	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	27	7
8	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	24	11
9	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	5	1
10	Kadın	Ön Lisans	Meslek	Öğretmen	10	2
11	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	16	2
12	Kadın	Yüksek Lisans	Meslek	Öğretmen	12	4
13	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	14	4
14	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	8	7
15	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	14	2
16	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	19	3
17	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	15	2
18	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	22	9
19	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	4	2
20	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	13	7
21	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	11	6
22	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	31	6
23	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	14	14
24	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	8	8
25	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	7	7
26	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	19	18
27	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	18	2
28	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	12	7
29	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	12	7
30	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	17	5

SIRA	CİNSİYET	MEZUNİYET	BRANŞ	GÖREVİ	MESLEKİ KIDEM	KURUMDAKİ KIDEM
31	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	5	2
32	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	12	12
33	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	28	15
34	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	14	3
35	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	17	8
36	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	9	8
37	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	7	1
38	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	11	10
39	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	16	3
40	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	8	1
41	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	13	4
42	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	11	3
43	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	8	2
44	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	8	4
45	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	20	16
46	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	18	7
47	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	5	3
48	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	8	5
49	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	19	19
50	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	6	1
51	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	13	12
52	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	19	8
53	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	13	6
54	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	14	5
55	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	11	4
56	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	13	10
57	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	16	7
58	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	9	5
59	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	8	4
60	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	17	13
61	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	14	10
62	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	13	7
63	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	8	5
64	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	12	9
65	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	13	7

SIRA	CİNSİYET	MEZUNİYET	BRANŞ	GÖREVİ	MESLEKİ KIDEM	KURUMDAKİ KIDEM
66	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	14	10
67	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	25	16
68	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	7	3
69	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	10	6
70	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	9	4
71	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	8	4
72	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	7	4
73	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	10	7
74	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	15	9
75	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	23	14
76	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	14	3
77	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	12	5
78	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	5	1
79	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	8	2
80	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	18	11
81	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	7	3
82	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	7	1
83	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	6	6
84	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	9	5
85	Erkek	Lisans	Kültür	Öğretmen	9	4
86	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	20	12
87	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	9	7
88	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	4	4
89	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	8	5
90	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	17	8
91	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	5	2
92	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	15	6
93	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	14	5
94	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	16	8
95	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	9	3
96	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	9	4
97	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	8	3
98	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	6	2
99	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	11	6
100	Kadın	Lisans	Kültür	Öğretmen	9	4

SIRA	CİNSİYET	MEZUNİYET	BRANŞ	GÖREVİ	MESLEKİ KIDEM	KURUMDAKİ KIDEM
101	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	8	5
102	Kadın	Lisans	Meslek	Öğretmen	13	6

Katılımcıların Kişisel Özellikleri (Yöneticiler)

SIRA	CİNSİYET	MEZUNİYET	BRANŞ	GÖREVİ	MESLEKİ KIDEM	KURUMDAKİ KIDEM
1	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	11	8
2	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	18	6
3	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	23	13
4	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	17	2
5	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	7	4
6	Kadın	Lisans	Kültür	Yönetici	11	2
7	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	25	10
8	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	24	11
9	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	16	5
10	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	21	9
11	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	19	7
12	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	18	12
13	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	20	8
14	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	23	10
15	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	13	5
16	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	12	3
17	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	14	7
18	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	21	13
19	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	17	6
20	Kadın	Lisans	Meslek	Yönetici	24	8

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	:Mehmet KÜÇÜK
Sürekli Adresi	:Cumhuriyet Mah. Beyazıt Sok. No: 5 Bayır / Muğla Tel: 0252 2255337 GSM: 0505 251 66 48
Doğum Yeri ve Yılı	:Muğla-1972
Yabancı Dili	:İngilizce
İlköğretim	:Muğla Bayır İlkokulu-1983 Muğla Bayır Ortaokulu- 1986
Ortaöğretim	:Muğla Endüstri Meslek Lisesi-1989
Lisans	:Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği-2006
Yüksek Lisans	:Abant İzzet Baysal Üniversitesi-2006
Çalışma Hayatı	:1999 yılında Ankara, Nallıhan İlçesi Çayırhan Kasabası Hüsamettin Değirmenci İlköğretim Okulu'nda Sınıf Öğretmeni olarak göreve başladı. Daha sonra, Ankara, Beypazarı İlçesi Sanayi İlköğretim Okulu'nda (2004/2006)yılları arasında görev yaptı. 2006 tarihinden itibaren de Ankara Sincan İlçesi Cumhuriyet İlköğretim Okulu'nda sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.